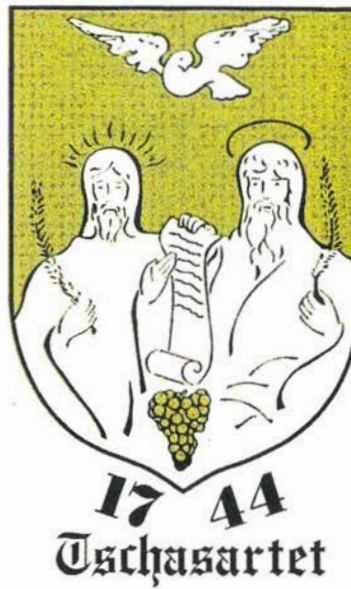

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Császártöltés Község Önkormányzata

Császártöltés

2023-2028.

A 2025. évi felülvizsgálattal egységes szerkezetben.

TARTALOM

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai	8
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	10
1. Jogszabályi háttér bemutatása	10
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	18
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	62
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	72
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	80
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	88
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	90
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	91
A HEP IT részletei	
1. A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	91
2. Jövőképünk	92
3. Megvalósítás	96
4. Elfogadás módja és dátuma	99

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvénnyel, (Ebkvtv.) és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelettel, valamint a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40 § (1) bekezdés 28. pontja alapján kibocsátott 2021. július 1-től hatályos a Belügyminisztérium által elkészített „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” című dokumentummal összhangban Császártöltés Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjában (HEP) rögzíti az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében szükséges feladatait. Az önkormányzat az Ebktv. 31. § (2). bekezdése alapján e programmal összehangolja az esélyegyenlőséget érintő más dokumentumait,¹ és a HEP elkészítésébe bevonja partnereit, különösen a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóit.²

A település bemutatása

A település története:

A mai magyar-német lakosságú Császártöltés keletkezésével kapcsolatosan több álláspont alakult ki. A tényleges községalapítás 1744-ben történt, de a település hivatalosan csak 1747-ben nyert jóváhagyást. A török iga alóli felszabadulás után a külső vándormozgalom első hullámának a végén, a XVIII. század közepe táján, 1744-ben alakult a régi Csákányfeő, másképp Császártötis. A község alapítóinak az a mintegy 50-60 német család tekinthető, akik német földről kivándoroltak és hazánkba, illetve a település helyére letelepedett. A kalocsai érseki uradalomhoz tartozó területre oberschwabeni telepesek érkeztek, ők alapították Császártöltést 1744-ben, ezért a császártöltésiek zöme a németországi Oberschwabenből (Felső-Svábság) és ennek közvetlen szomszédságából származik.

A település elhelyezkedése:

Császártöltés a Duna-Tisza közén, Bács-Kiskun vármegye déli harmadában, a megyeszékhelytől 75 km-re déli irányban, az 54. számú főközlekedési út két oldalán, Kecel város és a Hajósi Pincefalu között terül el. A község területe 8.205 ha, mely belterületre, egyéb belterületre valamint külterületre bontható. A belterület nagysága 351,1 hektár, a zárt kert nagysága 187 hektár, a külterületé pedig 7.667,7 hektár.

A községnek két számottevő egyéb belterületi településrésze van, Kiscsala a községtől északra 4 km-re a főút vonal mentén, és Középcsala a községtől keletre 5 km távolságban. A település határának legmagasabb pontja a 143 méter magas Boszorkányhegyen, legmélyebb a csatorna parton 93 méter magasságban található. Altalaja agyag, felszíni talaja nagyobb részben homok és tőzeg. A Kiskunság és a Sárköz határában változóan hullámos felszínre épült falu településszerkezetének különlegességét az árterület szélén magasodó löszpartba fúrt, prэшázás pinceutcák adják.

¹ Különösen ide tartozik a Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció.

² Bővebben lásd: MAKKOS Nándor: Önkormányzatok gyermekek esélyteremtésével kapcsolatos felelősségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 5. pp 36-40 (2022).

A település gazdasági jellemzői:

A településen az ipari és a mezőgazdasági termelés is megtalálható, **gazdálkodására** azonban elsősorban a **mezőgazdaság a jellemző**. A település közepes termőföldi adottságokkal rendelkezik, 8.205 hektár nagyságú határában zöldséget, gyümölcsöt, gabonát és takarmánynövényt termesztenek. Kiemelkedő Császártöltés szőlőtermesztése, mely a megművelt területek közel 7 %-át teszi ki. A község munkaképes lakosságának egykor több mint fele foglalkozott szőlőtermesztéssel, borkészítéssel, az ő munkájukat fogja össze, érdekeiket védi a "Császártöltési Hegyközség". A terület híres borvidék. Hajóshoz hasonlóan itt is találunk borpincéket, sőt Császártöltésen a lakóházak számával közel azonos mennyiségű pince (kb.:1.000 darab) és 786 darab présház található. Ugyanakkor Hajóshoz képest az a különbség, hogy míg az előző településen a pincefal a tényleges lakótelepüléstől mintegy három-négy km-re helyezkedik el, Császártöltésen a pincék a község belterületén találhatók.

A településen borászattal foglalkozó családi vállalkozások különböző rendezvényeken (Pincenyitogatók) kóstoltatják meg a lakossággal boraikat, továbbá vacsorával egybekötött borkóstolók és pincelátogatások szervezésével népszerűsítik azokat a Császártöltési Pincesorokért Egyesület támogatásával.

A településen lévő gazdálkodó szervezetek több száz ember számára biztosítanak munkavégzési lehetőséget.

Császártöltés lakosságának túlnyomó többsége német nemzetiségűnek vallja magát.

A település közművekkel való ellátottsága:

A településen lévő lakóépületek 95%-a összkomfortos, 5%-a komfortos. A lakások szinte mindegyikében (98%) van vezetékes ivóvíz, a szennyvízcsatorna a településen kiépült, vezetékes gázzal a lakások 75%-a van ellátva. Az energiaellátás minden lakásban megoldott. A lakások közel egynegyedében idősebb ember él, és egyre jelentősebb az elnéptelenedő házak száma is.

A település közúthálózatának gerince az észak-déli irányú 54. sz. főközlekedési útvonal. A község belső úthálózata kelet-nyugati és észak-déli tagozódású. A belterületi utak mindegyike aszfalttal fedett, az úthálózat minősége közepes.

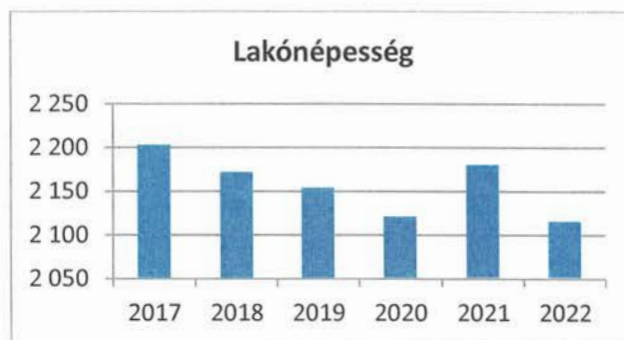
A település nevezetességei:

A település idegenforgalmi vonzerejét a korábbiakban említett pincesorokon kívül sajátos természeti értékek, kulturális rendezvények jelentik. Kiemelkedő lehetőséget biztosítanak a természetvédelmi látnivalók. Császártöltés község területének részét képezi egy 1030 hektárt magában foglaló természetvédelmi terület, az un. „**Vörös mocsár**”, mely a Bácskai löszhát és a Duna-völgy találkozásánál kialakult lefolyástalan mocsárvilág maradványa. Nevezetességek közé sorolható az 1921-ben épített, oldaltoronyos, festett üvegablakos római katolikus templom továbbá a helyi közösségi élet helyszínét képező 1999-ben átadott Teleház, Sváb Tájház, az állandó történeti kiállításnak helyet adó Sváb Értéktárház, a Könyvtár, a Közösségek Háza, a Képes Ház, a Kilátó, valamint az un.: *Öreg temető*.

A település demográfiai helyzete:

A lakónépesség száma – az országos és megyei tendenciákhoz hasonlóan – évente változó ütemben, de tartósan fogy. *2021. évben a lakónépesség számában növekedés volt tapasztalható, majd 2022-től a népességszám ismét csökkenő tendenciát mutat.* A népesség alakulását a természetes népmozgalom (élve születések és halálozások), valamint a vándorlás befolyásolja.

A település lakónépesség-számának alakulását az 1. számú ábra mutatja.

1. számú ábra Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

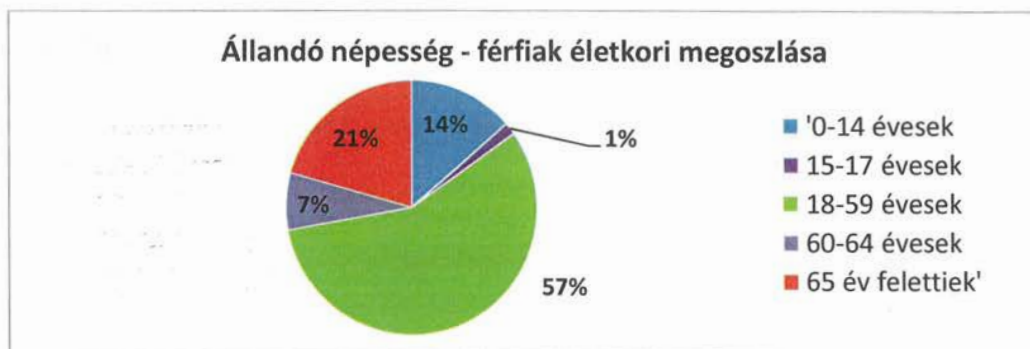
A lakosság korösszetétele jelentősen átrendeződött, kedvezőtlenül alakul: a gyermek és fiatalok aránya csökkent, az időskorúaké nőtt.

A 2. és 3. számú ábrán látható, hogy a 60 éven felettiek aránya viszonylag magas. Az eltérő kormegoszlás nagy különbségeket okoz az eltartási terhekben is. A település lakosságának közel egyharmada nyugdíjas, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül.

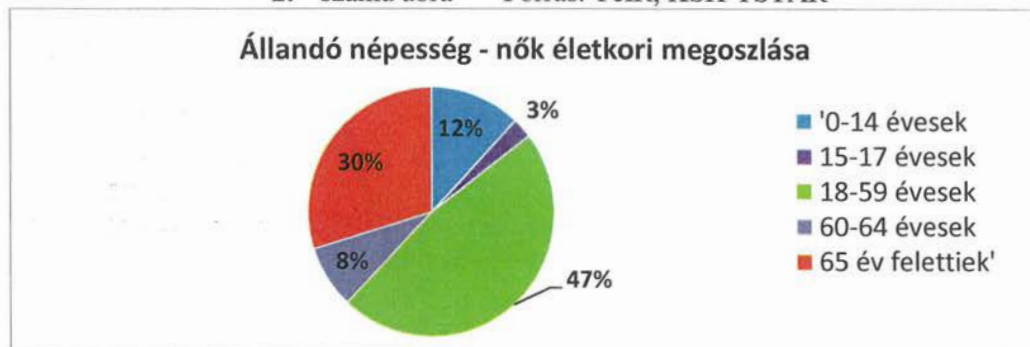
A lakosság összetételében jelentős azon időskorúak aránya, akiknek

- családtagjaik elvesztése miatt, vagy hozzátartozóik, gyermekeik városba történő költözésük miatt nő az elmagányosodásuk, nő az izolálódásuk,
- fizikai és szellemi teljesítőképességük csökkenése miatt egyre inkább rászorulnak mások segítségére,
- rendszeres ápolásra gondozásra lenne szükségük, de otthonukban, lakóhelyükön szeretnének gyógyulni.

A település előregedési folyamatának adatait a 2. és 3. számú ábra szemlélteti.

2. számú ábra Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3. számú ábra Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

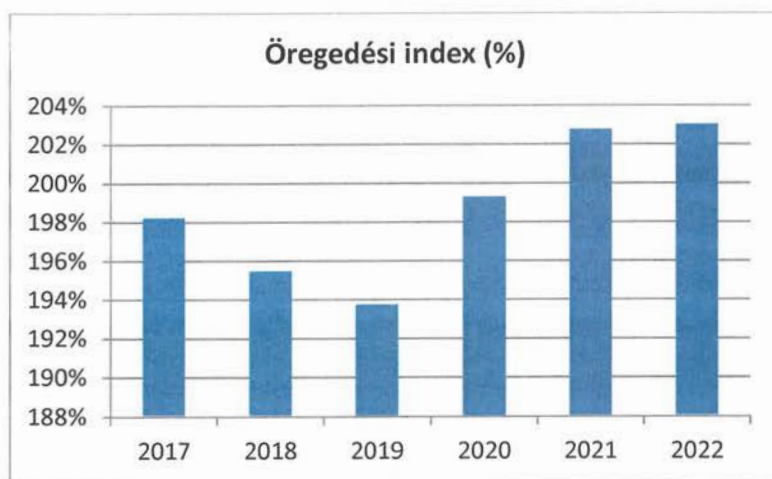
A település lakosságszáma (állandó lakosság) a 2022. december 31-i statisztikai adatok alapján 2.291 fő. A népesedésre a kisebb negatív természetes szaporodás, a nagyobb mértékű halálozás és vándorlás a jellemző.

A településen a halálozások és az elvándorlások száma minden évben meghaladja a születések és a beköltözések számát, vagyis a lakosságszám változásai elsősorban az elvándorlás és a halálozási arány növekedésének hatásait mutatják. Az elvándorlások számának növekedése a gazdasági válság következtében a munkalehetőség hiányával indokolható.

A demográfiai adatok vizsgálata során (lásd: 4.-5.-6. számú ábrák) jól érzékelhető településünk viszonylatában az öregedési index folyamatos növekedése, a 60 év felettiiek egyre nagyobb aránya. Az eltérő kormegoszlás nagy különbségeket okoz az eltartási terhekben is. A település lakosságának egyharmada nyugdíjas, vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül.

A lakosság összetételében jelentős azon időskorúak aránya, akiknek

- családtagjaik elvesztése miatt, vagy hozzátartozóik, gyermekeik városba történő költözésük miatt nő az elmagányosodásuk, nő az izolálódásuk,
- fizikai és szellemi teljesítőképességük csökkenése miatt egyre inkább rászorulnak mások segítségére,
- rendszeres ápolásra gondozásra lenne szükségük, de otthonukban, lakóhelyükön szeretnének gyógyulni.

4. számú ábra Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú ábra Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6. számú ábra Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 2023. január 1. napi statisztikai adatok alapján a lakó népességet tekintve a lakosság 48,03%-a férfi és 51,97%-a nő. A férfiak nagyobb halandóságának következményeként az elmúlt évtizedben a népességen belül folytatódott a nők arányának lassú emelkedése.

Településünkön folyamatosan nő a hátrányos helyzetben lévő családok száma.

Helyi Esélyegyenlőségi Program céljai

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja:

Császártöltés település Önkormányzata a HEP elfogadásával érvényesíteni kívánja különösen a HEP részét alkotó helyzetelemzés (HEP HE) és az intézkedési terv (HEP IT)³ által:

- diszkriminációmentességet,⁴
- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,⁵
- a közösségi közlekedéshez, és közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,⁶
- a szegregációmentességet, különösen a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.⁷

A Helyi Esélyegyenlőségi Programok, HEP-ek célja különösen az önkormányzási képesség terén a helyi jogalkotási folyamat eredményesebbé tétele, s ehhez kapcsolódóan a partnerség erősítése, továbbá az önkormányzat által ellátott igazgatási szolgáltatások megszervezésének finomhangolása, a társadalmi kohézió erősítése, a fejlesztési forrásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint a tervezési eszköztár bővítése. A kialakult gyakorlattal ellentétben – mely gyakran öt célcsoportot említ – a cél különösen hat célcsoport, a mélyszegénységben élők, romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők esélyeinek javítását célozza minden településen. Valójában számolni kell a tanyán élő, és több hátránnyal egyidejűleg érintett célcsoport tagjaival is. Összességében elmondható, hogy a védelemnek és az esélyek biztosításának a kevesebb lehetőséggel rendelkező személyek helyzetének javítását nagyobb intenzitással kell szolgálnia, mint másokét. A HEP-ek létrehoztnak egy egységes a minisztérium számára hasznosítható értékelési rendszert is az egyes HEP-ek összehasonlíthatósága által, különösen akkor, ha az önkormányzatok a HEP-ek tartalmi kereteit nem változtatják meg.

„Annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok (tartósan rászoruló - romák, gyerekek, idősek, nők, fogyatékossgal élők) helyzetének változása és problémáik kezelése érdekében tett intézkedések országos szinten is nyomon követhetők legyenek, a programokat a települési önkormányzatok egységes elvek mentén kell, hogy elkészítsék.”⁸

A HEP-ek alkalmat és lehetőséget teremtenek helyi együttműködések generálására, és elősegíthetik az önkormányzatok közötti megállapodások megkötését is. A HEP-ek kimondott célja az MNTFS és más felzárkóztató programok érvényre juttatása statisztikai adatok és a mentorok személyes támogatása által is.⁹

A HEP helyzetelemző részének célja:

Elsődleges cél figyelembe venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.¹⁰

³ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (1) bek.

⁴ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. ab) pont.

⁵ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 5 § (1) bek. e) pont.

⁶ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. bb) pont.

⁷ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 4 § (1) bek. b), ba), ca) pont.

⁸ MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (MNTFS) II. TARTÓSAN RÁSZORULÓK – SZEGÉNY CSALÁDBAN ÉLŐ GYERMEKEK – ROMÁK (2011–2020) Frissített változat. p. 119.

⁹ MAKKOS Nándor: Nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. pp 36-40 (2022).

¹⁰ 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (4) bek.

E mellett fontos a célcsoportokba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További cél meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak.

A HEP IT céljai:

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza. Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.¹¹ További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén célként határozható meg annak az együttműködési rendszernek a felállítása, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége:

A HEP-ek nem csupán a nemzeti felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.¹²

A felzárkózás-politika helyi szintű lábaként 2013-tól kialakult a HEP-ek elkészítésének új rendszere. Célja, hogy a településeken élő, esélyteremtés szempontjából támogatásra szoruló társadalmi csoportok – különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, fogyatékkal élő személyek, nők és az idősek – helyzete és életminősége javuljon.¹³

¹¹ Alaptörvény XV. cikk. (4) bek., 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, 1 § (3-4) bek.

¹² Alaptörvény XXV. cikk.

¹³ MNTFS 2030. p. 166.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Magyarország nemzetközi és szupranacionális jogból származó kötelezettségeire, és a nemzeti hagyományaira való tekintettel, az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód előmozdítása nemzeti feladat. Az Alaptörvény különösen a II. cikk, és a XV. cikk (4) pontjára való tekintettel megállapítható, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.” A HEP elkészítésének kötelezettségét az Ebktv. 31. § (1) bekezdése tartalmazza. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendelete,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete tartalmazza.¹⁴ A HEP alkalmazása során figyelemmel kell lenni más, az esélyegyenlőséget érintő jogszabályra is, különösen:
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Njt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gytv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.) előírásaira.
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
-

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Császártöltés Község Önkormányzata kiemelt hangsúlyt fektet az egyes szociális ellátások, a gyermekvédelem területének szabályozására, valamint a lakhatás feltételeinek biztosítására. A fent említett területek jogi szabályozása érdekében az önkormányzat helyi szabályozás (rendeletalkotás) keretében igyekszik megvalósítani, biztosítani a fent említett területek kiemelt védelmét, az érintett célcsoportok érdekeinek érvényre juttatását.

Császártöltés Község Önkormányzata helyi rendeletei közül a helyi esélyegyenlőségi programban indokolt megemlíteni az alábbiakat:

- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a házasulandók és az újszülöttek támogatásáról szóló 7/1999. (IV.14.) önkormányzati rendelete
- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének az egészségügyi alapellátás közzeteiről szóló 5/2019. (XII.19.) önkormányzati rendelete

¹⁴ Vö. Jat.24. § (1) bek.

- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 3/2021. (III.24.) önkormányzati rendelete
- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a közművelődésről szóló 4/2019. (II.15.) önkormányzati rendelete
- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a lakáscélú támogatásról szóló 21/2015.(XII.21.) önkormányzati rendelete
- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 16/2023. (XI.29.) önkormányzati rendelete
- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a szociális támogatásokról szóló 4/2023. (II.17.) önkormányzati rendelete
- Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról szóló 4/2021. (III.24.) önkormányzati rendelete

2. Stratégiai környezet bemutatása

Az esélyteremtés terén a nemzetközi, a szupranacionális, és a nemzeti célkitűzések egybeeshetnek. Nemzetközi¹⁵ célkitűzések:

1. **Nincs szegénység**
2. **Nincs éhség**
3. **Jó egészség és jó közérzet**
4. **Minőségi oktatás**
5. **Nemek közötti egyenlőség**
6. **Tiszta víz és higiénia**
7. **Megfizethető és tiszta energia**
8. **Tisztességes munka és gazdasági növekedés**
9. **Ipar, innováció és infrastruktúra**
10. **Csökkentett egyenlőtlenség**
11. **Fenntartható városok és közösségek**
12. **Felelősségteljes fogyasztás és termelés**
13. **Klíma akció**
14. **Élet a víz alatt**
15. **Élet a szárazföldön**
16. **Béke, igazságosság és erős intézmények**
17. **Partnerség a célokért**

Szupranacionális¹⁶ célkitűzések:

A Területi Agenda figyelembe veszi a közelmúltbeli szakpolitikai kereteket és menetrendeket.¹⁷

¹⁵ Forrás: Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (2017) határozata, amelyet a Közgyűlés 2017 július 6-án fogadott el, a Statisztikai Bizottságnak a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrenddel kapcsolatos munkája (A/RES/71/313).

¹⁶ Forrás : Területi Agenda 2030.

¹⁷ Forrás : Területi Agenda 2030 : Idetartozik többek között az Egyesült Nemzetek Szervezetének a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendje és a fenntartható fejlődési célok (2015), a Párizsi Megállapodás (2015), az Egyesült Nemzetek Szervezetének Új városfejlesztési menetrendje (2016), az Európai Bizottság „Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyaga (2019), a 2021–2027- es időszakra szóló, jövőbeli uniós kohéziós politikára irányuló javaslat (2018), az Európai Unió városfejlesztési agendája (2016), az Új Lipcsei Charta (2020), a Jobb életminőség a vidéki területeken című Cork 2.0 nyilatkozat (2016), az OECD város- és vidékpolitikára vonatkozó elvei (2019), az európai zöld megállapodás és az ahhoz kapcsolódó Fenntartható Európa beruházási terv és méltányos átállási mechanizmus (2020), az uniós helyreállítási program (2020), valamint az Európai Unió Tanácsa releváns következtetései.

Európa egységességének megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy **hidat képezzünk** az eltérő jövedelmű, oktatási háttérű, kultúrájú, vallású, valamint különböző hagyományokkal rendelkező emberek között. Elő kell segítenünk a civil társadalom tagjai közötti együttműködést, és fokoznunk kell a szolidaritásukat a **szegregáció csökkentése**, valamint a **társadalmi befogadás** előmozdítása érdekében, a **sokszínűséget** pedig az **általános jóllét** szolgálatába kell állítanunk.¹⁸

Nemzeti célkitűzések:

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.), majd 2014-ben a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t (1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.) 2021-ben elkészült a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030), illetve a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 végrehajtásának a 2021–2024. évekre szóló kormányzati intézkedési terve (Kormány 1619/2021. (IX. 3.) Korm. határozata) amely a következő évekre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait:

- I. Születés és gyermekkor
- II. Köznevelési, szakképzési, felsőoktatási rendszer – óvodától egyetemig
- III. Ifjúsági ügyek, gyermekvállalás, családalapítás, életmód
- IV. Foglalkoztatás, munkavállalás, felnőttképzés, szociális gazdaság
- V. Területi egyenlőtlenségek, településfejlesztés – lakhatási és energiaszegénység – környezettudatosság, környezetvédelem
- VI. Testi-lelki egészség, egészségügyi ellátás
- VII. Roma identitás, közösségépítés, szemléletformálás, jogérvényesítés
- VIII. A Stratégia megvalósításának intézményrendszere, hazai és Kárpát-medencei partnerség
- IX. A stratégia nyomon követése, monitoring

Társadalmi felzárkóztatást az MNTFS-en kívül, különösen az alábbi nemzeti stratégiák, programok tartalmaznak:

1. „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)
2. Digitális Gyermekvédelmi Stratégia (2016-)
3. Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája (2016-)
4. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)
5. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)
6. Új Roma Stratégia (2019-2030)
7. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)¹⁹
8. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023-2024)
9. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

1. „Legyen jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

¹⁸ Bővebben lásd: MAKKOS Nándor: A szegregátumok megszüntetésének lehetőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXV. évfolyam 3.szám pp 40-44 (2023)

¹⁹ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

2. Az Országgyűlés 88/2009. (X. 29.) OGY határozata a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról (2009-2024)

A magyar Ifjúságpolitikai Stratégia két elsődleges dokumentumból áll: A Nemzeti Ifjúságvédelmi Stratégiából és a A Kormány 1494/2011. (XII. 27.) Korm. határozata az Új Nemzedék Jövőjéért Program, a Kormány ifjúságpolitikai keretprogramjának elfogadásáról. A Nemzeti Ifjúsági Stratégia (NIS) Magyarország nemzeti ifjúsági stratégiája, amelyet a magyar Országgyűlés 2009-ben fogadott el, és 2024-ig érvényes. A NIS felvázolja a magyarországi fiatalok fejlődésének optimális irányait. A stratégia célja, hogy a fiatalokat folyamatos, innovatív és modern erőforrásnak tekintse, amely képes hozzájárulni a társadalomhoz. A NIS három fő fókuszterülettel rendelkezik: a részvétel, a kapcsolat és a felhatalmazás. A magyar kormány akciótervet is kidolgozott a NIS megvalósítására, amelyet 2010-ben hagytak jóvá.

3. Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiája (2016-)

A Kormány a1488/2016. (IX.2.) Korm. határozattal elfogadott Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiáját az InternetKon eredményei alapján készítette el a magyar társadalom és a magyar nemzetgazdaság digitális fejlesztését célzó Digitális Jólét Programot. A program részeként elkészült Magyarország Digitális Gyermekvédelmi Stratégiáját a fentiekén túl az a felismerés hívta életre, hogy a digitális kultúra egyre növekvő mértékben, meghatározó módon befolyásolja mindennapi életünket, társadalmunkat és gazdaságunkat. A tudatos internethasználat mint a digitális kultúrához való hozzáférés csatornája az egyik legfontosabb, rendkívül összetett képesség. Amennyiben a megfelelő képességekkel rendelkező fiatalok biztonságos környezetben tudják használni a digitális világ nyújtotta lehetőségeket, úgy nemcsak a saját egyéni versenyképességük javul, hanem közösségüké, így összességében az országé is.

4. Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája (2016-)

A Kormány által 1858/2016. (XII. 27.) Korm. határozattal elfogadott Magyarország Digitális Startup Stratégiáját az a felismerés hívta életre, hogy a digitális átalakulás nem választás kérdése: olyan elkerülhetetlen jelenség, amelyre mindenkinek fel kell készülnie, hiszen 20. századi tudással senki nem lehet versenyképes a 21. században. A digitális eszközöket és szemléletmódot be kell vinni a tantermekbe, mivel napról napra mélyebben integrálódnak a hétköznapi életünkbe is. A felnövekvő generáció versenyképessége, munkaerőpiaci esélyei szempontjából is elkerülhetetlen az oktatási rendszer azonnali és radikális digitalizálása: most dől el, hogy a magyar fiatalok milyen szerepet töltenek majd be az európai munkaerőpiacon, ahogy az is, hogy a magyar nemzetgazdaság milyen szerepet kaphat a nemzetközi versenyben. A felkészülés legjobb eszköze természetesen az oktatásban való tudatos részvétel, az egész életen át tartó tanulás. Ennek megfelelően a DJP kiemelt területei közé tartozik Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájának elkészítése, hiszen a 21. században nem lehet múlt századi módszerekkel tanítani és tanulni.

5. Nemzeti Tehetség Program (2008-2028)

126/2008. (XII. 4.) OGY határozat a Nemzeti Tehetség Program elfogadásáról, a Nemzeti Tehetség Program finanszírozásának elveiről, valamint a Nemzeti Tehetségügyi Koordinációs Fórum létrehozásának és működésének elveiről:

Magyarország gazdasági kibontakozása a tudás- és képességigényes ágazatok fejlesztésével valósulhat meg.

Ezen ágazatok fejlődése szempontjából kulcsfontosságú, hogy az adott tudás- és képességtartalomban kiemelkedő teljesítményre képes fiatalok, a tehetségek felszínre kerülnek-e, tehetségük kibontakozhat-e, hasznosulhat-e, a tehetségek pályájukon kellő és folyamatos segítséget kapnak-e és - mindezek következtében - képes lesz-e az ország megtartani a legkiválóbb tehetségeit. A tehetségek megtalálása és folyamatos fejlesztése a tehetséges fiatal számára mással nem pótolható kitörési, érvényesülési esélyt jelent. A tehetségek ma már egy adott ország versenyképességét meghatározó kulcstényezővé léptek elő. Ebből is következően a tehetségek megtalálása nem csak a tehetségek és családjuk magánügye, hanem nemzeti ügy, hiszen a tehetség hasznosulása a közvetlen haszon mellett a legversenyképesebb termelés kifejlesztésével és idevonzásával is a teljes nemzetnek többletlehetőségeket teremt. Így a tehetségek segítésének nemzeti programja gazdasági, esélyjavító és társadalomépítési program is.

A tehetségsegítés komplex formái szervesen illeszkednek a köz- és felsőoktatás megújítását célzó törekvésekhez, a kompetencia alapú, az egyének tanulási sajátosságait is figyelembe vevő oktatás elterjesztéséhez. A tehetségek segítése és fejlesztése az életpálya helyes irányba terelését, az életpálya sikerességének segítését, az innováció és kreativitás ösztönzését és elterjedését, a gazdasági növekedést, a magasabb versenyképességet, az esélyegyenlőtlenségek csökkentését, a magasabb társadalmi mobilitást, a hátrányos helyzet leküzdését és a kistérségek, valamint az egész társadalom kohézióját egyaránt szolgálják. A Nemzeti Tehetség Programnak a foglalkoztatási stratégiában példa- és értékteremtő szerepe van, a magyar gazdaság fejlődésében pedig kitörési pont lehet.

A tehetségek segítése nem áll meg a határoknál. A határon túli magyarság tehetségsegítőik hagyományainak megismerése, hasznosítása, a határon túli kezdeményezésekkel való folyamatos együttműködés a tehetségsegítést ilyen értelemben nemzeti üggyé is teszi.

A tehetségek segítésében eddig elért, és a Nemzeti Tehetség Program megvalósítása során várható további eredmények nemcsak Magyarország, hanem az Európai Unió egésze számára is kiemelkedően értékes, más országokban is adaptálható tapasztalatot jelenthetnek, amelynek terjesztése hozzájárul az ország nemzetközi elismertségének növekedéséhez.

6. Nemzeti Környezetvédelmi Program (2022-2026)

Az Országgyűlés 62/2022. (XII. 9.) OGY határozata a 2026-ig szóló 5. Nemzeti Környezetvédelmi Programot. A program stratégiai és horizontális céljai: 1. Az emberi egészség és az életminőség környezeti feltételeinek javítása, a környezetterhelés hatásainak csökkentése. 2. Természeti értékek és erőforrások védelme, helyreállítása, fenntartható használata. 3. Az erőforrás-takarékosság és hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése és körforgásos működésének erősítése. 4. A környezetbiztonság javítása. 5. A társadalom környezettudatosságának növelése. 6. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási képesség erősítése.

Környezeti nevelés és oktatás keretében szükséges különböző környezeti nevelési és oktatási programok megerősítése. Köznevelési intézményekben a környezeti nevelés, és a fenntartható életmódra nevelés részét képezi a nevelési-oktatási feladatoknak. Kereteit elsősorban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Nemzeti Alaptanterv jelentik, valamint az erre épülő kerettantervek ajánlásai. A környezeti nevelés egészintézményes kiválósági hálózata a Magyarországi Zöld Óvodák Hálózata, valamint a Magyarországi Ökoiskola Hálózat. Jelenleg hazánkban minden negyedik gyermek Zöld Óvodába és minden harmadik tanuló ökoiskolába járhat. A felsőoktatásban tovább gyarapodtak a környezet- és természetvédelmi tárgyú graduális, posztgraduális és PhD programok. A környezeti nevelés és oktatás a személyes példaadással párosuló ismeretátadáson keresztül, a képzés pedig a fenntarthatóságra neveléssel, az ehhez szükséges tudás átadásával ösztönzi a környezettudatos szemlélet alakulását annak érdekében, hogy az egyén képes legyen döntéseiben és életvitelében is alkalmazni, viselkedése szerves részévé tenni az elsajátított ismeretanyagot.

7. Új Roma Stratégia (2019–2030) (A stratégia csak a határozatban megjelölt településeket érinti)

A Kormány 1426/2019. (VII. 26.) Korm. határozata az Új Roma Stratégiával (2019–2030) összefüggő feladatok meghatározásáról című dokumentumban a) megállapítja, hogy az általa megtárgyalt Új Roma Stratégia (2019–2030) című dokumentum (a továbbiakban: Stratégia) intézkedési tervek és intézkedések kidolgozásának alapjául szolgálhat; b) felhívja a miniszterelnöki biztos kinevezéséről szóló 3/2019. (IV. 18.) ME utasítással kinevezett miniszterelnöki biztost (a továbbiakban: miniszterelnöki biztos) és a belügyminisztert, hogy a Stratégia tervezetét egészítsék ki a 2021–2027-es európai uniós tervezési ciklus forrásfelhasználásának feltételeiről szóló elemekkel. Felelős: miniszterelnöki biztos belügyminiszter Határidő: a feltételek ismertté válását követő 90. nap 2. A Kormány a) egyetért azzal, hogy a Magyar Máltai Szeretetszolgálat a „Felzárkózó települések” programjában kijelölt 30 település mellett Csörög, Monor és Nagybárcány településeken fejlesztési programot indítson, valamint felhívja a belügyminisztert, hogy a miniszterelnöki biztos együttműködésével és az érintett miniszterek bevonásával gondoskodjon e három településnek a „Felzárkózó települések” programjába történő bevonásáról a következő fejlesztési feladatok megvalósításával: aa) Csörög településen közösségi tér kialakítása, komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások kiszélesítése, valamint a gyermekjóléti alapellátások fejlesztése, ab) Monor Tabán városrészében felújítás alá eső házak, illetve a közfürdő állapotának felmérése, az ingatlanok tulajdonjogi helyzetének rendezése, lakások vásárlása, a településrész képeinek, lakhatási viszonyainak javítására infrastrukturális beruházások kivitelezése, ac) Nagybárcány településen komplex szociális szolgáltatások nyújtása, a kora gyermekkori szolgáltatások fejlesztése, a közösségfejlesztést célzó infrastrukturális fejlesztés és programok indítása; Felelős: belügyminiszter miniszterelnöki biztos érintett miniszterek Határidő: azonnal b) felhívja a belügyminisztert, hogy tegyen javaslatot a „Felzárkózó települések” hosszú távú programjának megalapozásáról szóló 1404/2019. (VII. 5.) Korm. határozat 1. pontjában meghatározott települési körből a bevonásra javasolt következő 30 településre.

8. „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)²⁰

8.1. Az Akcióterv a családi élet és munkavállalás összehangolásának további támogatását tűzi ki célul, amelyet a következő konkrét intézkedésekkel javasolt elérni:

- a) A női-férfi munkamegosztás elősegítése
- b) A nők „láthatatlan”, „fizetetlen” munkájának fokozott elismerése
- c) A munka és családi élet összehangolása a nők és férfiak között a gyermekgondozási szabadság tekintetében
- d) A gondozási feladatokban való állami és munkaadói segítségnyújtás munkahelyi, vállalati bölcsődék és óvodák számának növelésével figyelembe véve a meglévő óvodák kapacitását;
- e) Szemléletmód formálás az oktatásban
- f) Szemléletmód formálás a vállalati magatartásban az 1201/2015. (IV. 9.) Korm. határozatban foglalt a vállalati társadalmi felelősségvállalásra vonatkozó Cselekvési Terv aktualizálása a vállalatok felelős magatartásának erősítése érdekében;
- g) Család-és gyermekbarát környezet kialakítása

8.2. A nők részvételének segítése azokon a területeken, ahol az jelenleg alacsony.

8.3. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági, egészségi és szociális védelmének megteremtése.

²⁰ Forrás: „Az 1685/2020. (X. 22.) Korm. határozat rendelkezik az Európai Unió számára készített, „A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030) akcióterv elfogadásáról.

9. Idősügyi Nemzeti Stratégia (2023–2034)

A 81/2009. (X. 2.) OGY határozat az Idősügyi Nemzeti Stratégiáról című dokumentum az aktuális gazdasági-társadalmi környezethez viszonyulva határozza meg az idősügyi stratégia célkitűzéseihöz szükséges kormányzati beavatkozási feladatokat. Az életkor meghosszabbodásával a népesség egyre nagyobb arányát alkotó idős generáció mind erőteljesebb társadalmi hasznosságának előmozdítása fontos feladat, megkerülhetetlenül fontos cél. Az idősekről való gondolkodás felöleli a jogbiztonság, kommunikáció, nyilvánosság, képzés, élethosszig tartó tanulás, egészségügy, rehabilitáció, mentális egészség, szociális ellátások, nyugdíjügy, foglalkoztatás, kultúra-közművelődés, sport-rekreáció, strukturált szabadidő-eltöltés, esélyegyenlőség, társadalmi kirekesztődés megelőzése, életútmodell, önkéntesség, generációk közötti együttműködés területeit és kapcsolódási pontjait. **A stratégia prioritásai:**

1. Esélyegyenlőség, pozitív reakciók az idősödés és a hosszabbélettűség Társadalompolitikai kihívásaira, fellépés az ageizmus ellen

A Stratégiában megfogalmazottak rámutatnak arra, hogy fokozni kell az érintettek bevonását és az e céllal történő együttműködések fejlesztését a különböző szektorok (kormányzati, nonprofit, for-profit, informális közösségek), a különböző szakpolitikák és különböző szolgáltató partnerek között. A társadalmi szemlélet változtatása azért is szükséges, hogy csökkenjen az idősekkel szembeni negatív sztereotípiák térnyerése.

2. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség

A Stratégia lényege egy társadalmi szemléletváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősödről való gondolkodásban lényeges a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása.

3. Élethosszig tartó fejlődés, törekvés az életöröm, az autonómia megőrzésére és az önmegvalósításra

Az idősek számára képzésekkel is biztosítani kell az önállóság és az életminőségük megőrzésével kapcsolatos ismereteket. Meg kell teremteni a feltételeit az élethosszig tartó tanulásnak, az önszorgítás lehetőségeinek és az önkéntesség szélesebb körű kiépítésének, a generációk közötti együttműködés lehetőségeinek bővítését is.

4. Biztonság és megfelelő életminőség, a betegségek kockázatának alacsonyan tartása, az emberi méltóság megőrzése és a funkcionális önállóság elősegítése

Az idős emberről a maga emberi teljességében kell gondolkodni. A figyelmet az emberi élet kiteljesedésére kell fordítani és nem szabad kizárólag a szociális és egészségügyi vonatkozásokra leszűkíteni. A Stratégia alapvető irányelve és az időspolitikai fejlesztés egyik célja, hogy az időskorúak jól-léte szempontjából a személyre szabott szolgáltatások széles köre álljon rendelkezésre, figyelembe véve azt, hogy az időskorú személyeknek egyénenként eltérő társadalmi és kulturális szükségleteik vannak. Az időseknek úgy kell hozzáférniük a különféle szolgáltatásokhoz, hogy azok leginkább igazodjanak a saját szükségleteikhez (a „se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van” elv érvényesítése). Az idősek számára minőségi szempontok alapján is ismereteket kell nyújtani a szolgáltatások biztonságáról, megbízhatóságáról, hozzáférhetőségéről és felhasználóbarát voltukról.

5. Aktivitását és függetlenségét, társadalmi presztízsét megőrző idősödő és idős ember

Az Idősügyi Nemzeti Stratégiában megfogalmazott időspolitikai jövőkép, a célok elérését szolgáló fejlesztendő területek számbavétele mind megelőző (pro-aktív), mind a jelenlegi helyzetre választ adó (reaktív) megközelítéseket tartalmaznak. A Stratégiában foglaltak megvalósítása a társadalom valamennyi csoportját érinti – a fiataloktól a nagyon idősekig.

A Stratégiában megfogalmazott időspolitika megvalósítása lehetővé teszi az idősök önbecsülésének növelését, méltóságának megővését, valamint a társadalom többi korcsoportja részéről az idősekkel szembeni tisztelet növelését.

10. Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

Az Országgyűlés 15/2015. (IV.7.) sz. határozatával fogadta el az Országos Fogytékosságügyi Programról szóló határozatát, melyben felkéri a Kormányt, hogy jogalkotó és végrehajtó tevékenységében érvényesítse a Programban elfogadott elveket, feladatokat és célkitűzéseket, dolgozzon ki Intézkedési Tervet, számoljon be a célkitűzések megvalósulásáról az Országgyűlésnek.

Az Országgyűlés felkéri a kormányzati és civil szervezeteket, hogy egyenek meg mindent a Programban megfogalmazott célok megvalósításáért, a tömegtájékoztató szervek vezetőit és munkatársait, hogy vállaljanak részt a Program megismertetésében, a fogyatékos személyeket arra, hogy közösségi, helyi, kistérségi, megyei, regionális és országos szinten vállaljanak aktív és kezdeményező szerepet saját jogaik biztosításában, vegyenek részt a sorsukat érintő kérdésekben. Felkéri továbbá a felelős minisztert, hogy a programot tegye közzé az általa vezetett minisztérium honlapján felolvasó szoftverekkel használható elektronikus formában, magyar jelynyelven és könnyen érthető formátumban, továbbá a látássérültek érdekképviseletét ellátó országos szervezeten keresztül Braille-formátumban.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Császártöltés Község Önkormányzata az alábbi helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal és programokkal rendelkezik:

- Császártöltés Község Önkormányzatának 2020-2024. évekre szóló gazdasági programja
- Császártöltés Község Önkormányzatának szociális szolgáltatástervezési koncepciója
- Császártöltés Község Önkormányzatának sportfejlesztési koncepciója
- Császártöltés Község Önkormányzatának településfejlesztési koncepciója
- Császártöltés Község Önkormányzatának településrendezési terve
- Császártöltés Község Önkormányzatának településszerkezeti terve

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Császártöltés Község Önkormányzata az alábbi társulásokban vesz részt:

- Kiskőrösi Többcélú Kistérségi Társulás,
- „Kiskőrös és Térsége” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás (2023.12.31.-ig)
- Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás,

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok,²¹ kutatások áttekintése, adatahiányok kimutatása

Az adatok a Központi Statisztikai Hivatal rendszeréből kerültek lehívásra, a településen ezzel kapcsolatos adatgyűjtés, kérdőíves felmérés nem volt.

²¹ Különösen a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési terv, és a szakképzési intézkedési terv.

A helyzetelemzéshez a TEIR (Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer) adatbázisban szereplő KSH adattáblákat és a Munkaügyi Hivatal által feltöltött adattáblákat használtuk.

Az Önkormányzat a család és gyermekjóléti szolgálattal szoros együttműködésben dolgozik a megelőzésben és a felmerülő problémák megoldásában. A jelzőrendszeri tagok - a szociális ügyintéző, a család-és gyermekjóléti szolgálat, a védőnő, az intézményvezetők (óvoda, iskola), az idősek otthona vezetője, a polgárőrség és a körzeti megbízott - között szoros a munkakapcsolat, elmondható, hogy a védőháló az esélyegyenlőség szempontjából létkérdés. Mivel a pénzbeli és természetbeni ellátások odaítélése az Önkormányzatok mellett a Járási Hivatalok feladatkörébe tartoznak, ezért a szociális ellátottak, a munkanélküliek, a közfoglalkoztatásban részt vevők adatit a Járási Hivatal szolgáltatta. A felhasznált statisztikai adatok többnyire a TEIR adatbázisból, helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, a helyi nyilvántartásokból kerültek összegyűjtésre, figyelembe véve a helyi szakemberek, intézmények, civil szervezetek beszámolóit, tapasztalatait. Egyes adatoknál – melyek esetében nem állt rendelkezésre nyilvántartás, stb. – a népszámlálás rendelkezésre álló adataira kellett hagyatkozni.

Egyes esetekben – pl. a mélyszegénységben élők száma – semmilyen adatforrás nem állt rendelkezésre.

A fentiekén túl a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság (TEF) alkalmazásában álló esélyegyenlőségi mentor nyújt segítséget a települési HEP referens számára a szakmai munka megvalósításában.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Az emberi méltóság minden egyén, és társadalmi csoport tekintetében egyenlő, korlátozhatatlan, visszavonhatatlan, megkérdőjelezhetetlen. Nem megengedhető „A roma kisebbséggel szemben megfogalmazott olyan véleményesítő kijelentés, amely figyelmen kívül hagyja a mindenkit egyenlően megillető emberi méltóság értékét.”²² A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége abban az esetben fedi egymást, ha a roma személy egyúttal a mélyszegény célcsoportba tartozik. A romák és mélyszegények egy célcsoportban való említése a HEP-ben a munkahelyteremtéssel foglalkoztatással, oktatással és képzéssel, egészségügyi és szociális szolgáltatásokkal, szegregátummal, helyi közélettel kapcsolatban indokolt lehet.

Fontos, hogy a jogalkotó több irányból kívánja a nemzetiségi lakosság esélyeit növelni. Egyrészt, az Njt. 81 § (1) bek. által meghatározott nemzetiségi jogok, „különösen a kollektív nyelvhasználat, hagyományápolás és kultúra, a helyi sajtó, az esélyegyenlőség, társadalmi felzárkózás és a szociális ellátás kérdéskörében a nemzetiségi lakosságot e minőségében érintő helyi önkormányzati határozatot a képviselő-testület csak az e lakosságot képviselő települési nemzetiségi önkormányzat, ennek hiányában az országos nemzetiségi önkormányzat egyetértésével hozhatja meg.” Az Njt. 81 § (1a) bek. alapján, a nemzetiségi önkormányzat részére az (1) bekezdésben biztosított egyetértési joggal kapcsolatban, a nyilatkozat megtételére - jogszabály eltérő rendelkezésének hiányában - harminc nap áll rendelkezésre. A határidő - bármely érdekeltnek a másik félhez intézett nyilatkozata alapján - egy alkalommal további tizenöt nappal meghosszabbodik. A határidő jogvesztő. Másrészt, az Njt. 115. § d) pontja alapján a helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata „d) a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különös tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira.”²³

²² Bővebben lásd : 828/2011. (VI. 22.) számú médiatanácsi határozat kivonata.

²³ 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (Njt.)

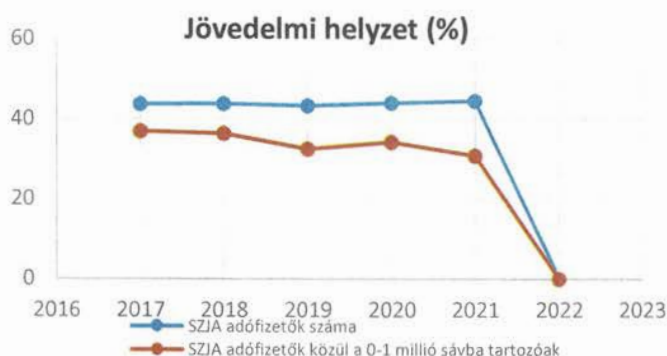
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. A Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján 2021. évre vonatkozóan Magyarországon a lakosság 18,4%-a (1,790 millió ember) élt a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatát jelentő életkörülmények között.

Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	43,55	36,82
2018	43,64	36,27
2019	43,16	32,42
2020	43,89	34,17
2021	44,43	30,80
2022	n.a.	n.a.

1. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7. számú ábra

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek.

Településünkön konkrét, pontos felmérés nem készült a jövedelmi és vagyoni helyzettel kapcsolatban, a mélyszegénységben élők jövedelmi és vagyoni helyzetét feltételezni tudjuk a Polgármesteri Hivatalnál és a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnál megforduló ügyfelek kapcsán.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ftt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

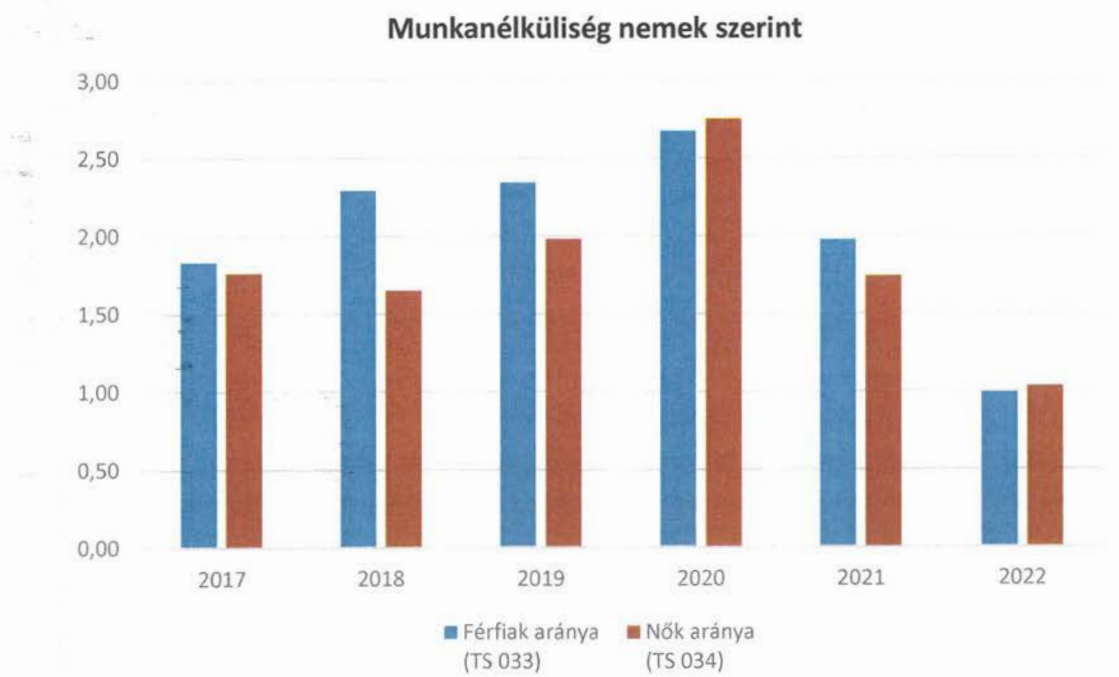
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete

A településen élő nyilvántartott álláskeresők arányát a 2. számú táblázat és a 8. számú ábra mutatja.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	1,83	1,76	1,80%
2018	2,29	1,65	1,97%
2019	2,34	1,98	2,16%
2020	2,67	2,75	2,71%
2021	1,97	1,74	1,86%
2022	0,99	1,03	1,01%

2. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

8. számú ábra

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Összességében elmondható, hogy a nyilvántartott munkanélküliek száma 2017 és 2020 között folyamatosan emelkedő tendenciát mutat, 2021-től mind a nők, mind a férfiak esetében csökkenés tapasztalható.

A regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők számának korosztály szerinti bontását a 3. számú táblázat valamint a 10. ábra tartalmazza.

Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	27	29	31	38	26	14
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00	0,00
	%	0,00%	3,45%	0,00%	2,63%	0,00%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	3,00	3,00	3,00	2,00	1,00	0,00
	%	11,11%	10,34%	9,68%	5,26%	3,85%	0,00%
26-30 év (TS 039)	Fő	6,00	4,00	5,00	6,00	3,00	0,00
	%	22,22%	13,79%	16,13%	15,79%	11,54%	0,00%
31-35 év (TS 040)	Fő	4,00	2,00	4,00	6,00	2,00	1,00
	%	14,81%	6,90%	12,90%	15,79%	7,69%	7,14%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	3,00	5,00	4,00	4,00	0,00
	%	3,70%	10,34%	16,13%	10,53%	15,38%	0,00%
41-45 év (TS 042)	Fő	4,00	5,00	4,00	4,00	4,00	4,00
	%	14,81%	17,24%	12,90%	10,53%	15,38%	28,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	2,00	4,00	2,00	3,00	1,00	1,00
	%	7,41%	13,79%	6,45%	7,89%	3,85%	7,14%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	2,00	3,00	4,00	2,00	0,00
	%	7,41%	6,90%	9,68%	10,53%	7,69%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1,00	2,00	3,00	4,00	4,00	2,00
	%	3,70%	6,90%	9,68%	10,53%	15,38%	14,29%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4,00	3,00	2,00	4,00	5,00	6,00
	%	14,81%	10,34%	6,45%	10,53%	19,23%	42,86%

3. számú táblázat Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

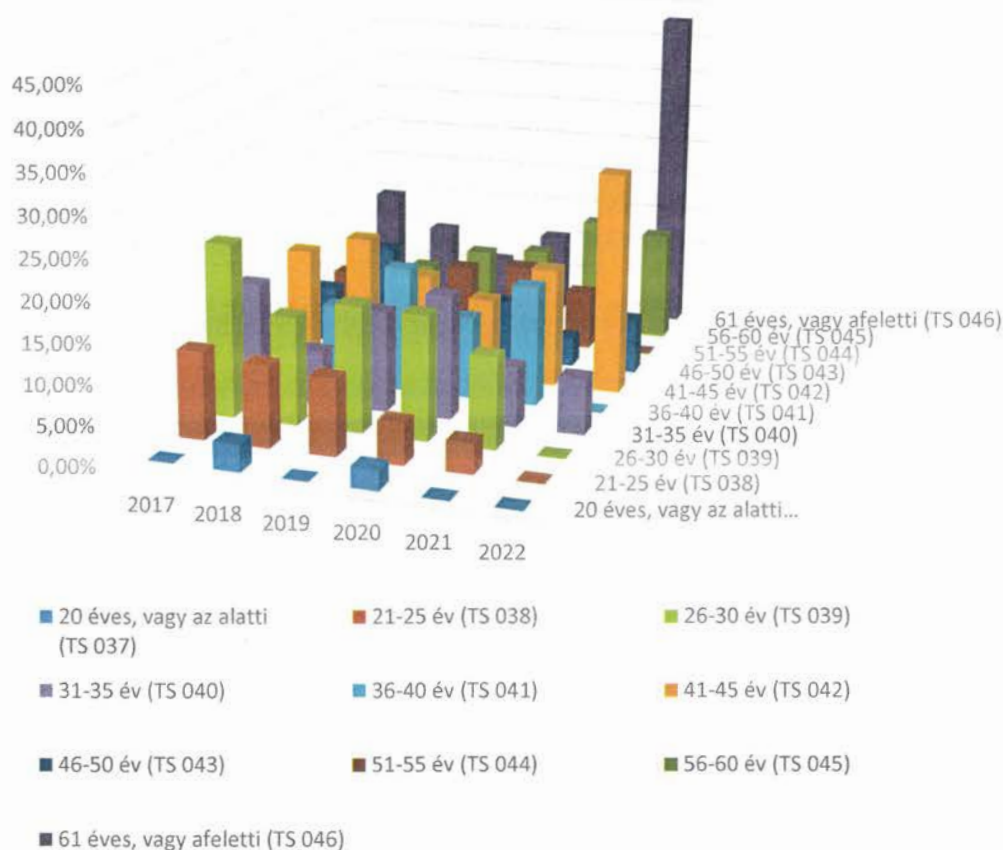
A legfiatalabb korosztályban a legkisebb, a 61 év feletti korosztályban a legnagyobb az arány, az összes állás keresővel szemben.

9. számú ábra

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

10. számú ábra

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A rendszeres jövedelem nélkül élők jövedelemforrása az álláskeresési járadék. Természetesen emellett a településen jelen van az alkalmi munkát végzők aránya mezőgazdaságban, de az ő számuk nem mérhető, a napi bejelentéssel történő foglalkoztatásra vonatkozóan nem rendelkezünk számadattal.

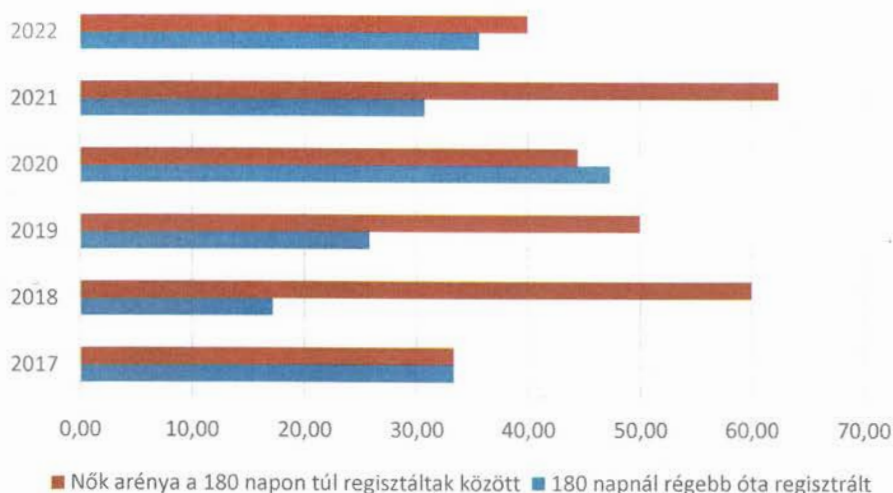
Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is, ezt az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak, melyhez munkatapasztalat szerzéssel összefüggő támogatási rendszer is kapcsolódik.

Önkormányzatunk már évről évre bekapcsolódik a nyári diákmunka programba, így a nyári szünidőben átlag 2 fő diáknak ad munkalehetőséget önkormányzati intézményekben, közösségi színtereken.

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	33,33	33,33
2018	17,24	60,00
2019	25,81	50,00
2020	47,37	44,44
2021	30,77	62,50
2022	35,71	40,00

4. számú táblázat Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskeresők

11.számú ábra Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A tartós munkanélküliek száma 2020. évben kiemelkedően magas volt, 2021. évben csökkenést, majd ismét emelkedést mutat, melyben ingadozó a nők aránya.

Az álláskeresők, és a 180 napnál hosszabb ideje regisztrált és nyilvántartott álláskeresők számában a mutatók alapján csökkenést figyelhetünk meg. Azonban összehasonlítva a munkanélküli nők és a férfiak számát jól látható a nemek közötti eltérés. A női álláskeresők száma 2021. évben magasabb, melyet a szükséges beavatkozások tervezésekor érdemes figyelembe venni.

A tartós munkanélküliség az elhelyezkedés lehetőségét, a munkaerőpiacra történő visszakerülést jelentős mértékben megnehezíti. Elhelyezkedésüket vélhetően akadályozza alacsony, illetve már nem piacképes szakképzettségük. Az elsődleges munkaerőpiacra való visszatérésük az általános iskolai végzettség, és elsősorban valamilyen szakképesítés megszerzése nélkül lehetetlen.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A tartós munkanélküliség okai között szerepel az alacsony iskolázottság, ők leginkább a közfoglalkoztatásban kapnak szerepet. Nem mérhető, de tagadhatatlanul jelen van az alkalmi munkavégzés. Vélhetően az alacsony végzettséggel rendelkezők innen egészítik ki jövedelmüket.

A településen élő regisztrált munkanélküliek iskolai végzettségét az 5. számú táblázat és a 12. számú ábra szemlélteti.

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	27	1	3,70%	7	25,93%	19	70,37%
2018	29	1	3,45%	7	24,14%	21	72,41%
2019	31	1	3,23%	10	32,26%	20	64,52%
2020	38	1	2,63%	8	21,05%	29	76,32%
2021	26	2	7,69%	7	26,92%	17	65,38%
2022	14	1	7,14%	3	21,43%	10	71,43%

5. számú táblázat Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

12. számú ábra Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek száma megemelkedett 2020-ra, a koronavírus-járvány, a kezdődő gazdasági-válság okozta nehézségeknek feltehetően, azonban 2021-től csökkenő tendenciát mutat. A 8 általánosnál alacsonyabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 2021-ben megemelkedett, amely jelentősen megnehezíti az álláskeresőket.

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei

A közfoglalkoztatás célja a munkavállalók részéről a munkateszt, az aktivitás növelése, az önkormányzatok részéről az értékteremtés, településüzemeltetés és településfejlesztés, a társadalom részéről a tranzitfoglalkoztatás, valamint a szegénységnyhító funkcióban ragadható meg.

Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	53	36
2018	32	27
2019	31	18
2020	40	14
2021	21	14
2022	18	13

6. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak és közfoglalkoztatottak száma

13. számú ábra

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Településünkön a közfoglalkoztatásban részt vevők számában 2017. évtől csökkenés, 2020. évtől stagnálás tapasztalható. Az aktív korú lakossághoz képest nagyon kis arányt képvisel a közfoglalkoztatás. A helyi munkaerő foglalkoztatásában nem képvisel nagy arányt a közfoglalkoztatás. Ez a foglalkoztatási forma eddig nem tudta pótolni a hiányzó munkalehetőségeket. A közfoglalkoztatottak létszámát meghatározza a központi keret száma is, amelyre az önkormányzat évente kap lehetőséget. A foglalkoztatottságuk során az önkormányzat többen között arra is törekszik, hogy olyan regisztrált munkanélkülieket juttasson munkához, akiknek megélhetési problémáik vannak.

Többszörre szakképesítést nem igénylő, kiegészítő vagy segédmunkás munkakörben foglalkoztatja az önkormányzat elsősorban a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket, akik egyben tartós munkanélküliek is. A munkanélküliek száma csökkentésének egyik lehetséges formája, hogy az önkormányzat a közfoglalkoztatásban rejlő lehetőséget maximálisan kihasználja, és a közfoglalkoztatásban alkalmazhatók számát növeli.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok

A regisztrált vállalkozások, kiskereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek számának változása jelzi a település helyi gazdasági potenciáljának alakulását, tendenciáit.

Császártöltésen 2017. és 2022. között a kiskereskedelmi üzletek és a vendéglátóhelyek száma stagnáló tendenciát mutat, a szálláshelyek száma viszont több mint duplájára emelkedett. A regisztrált vállalkozások száma 2019. évig közel állandó tendenciát, majd 2020-tól minimális arányú növekedést mutat. A foglalkozáshoz való hozzáférés esélye fenti tények alapján valószínűsíthetően nem növekszik a lakosság számára.

A mélyszegénységben élők között a foglalkoztatáshoz való hozzáférés a szakképzettség hiánya miatt nem könnyű. A vállalkozások, kereskedelmi üzletek, valamint vendéglátóhelyek nem alkalmazzák ezeket az embereket.

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskörösi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya Kiskörösen fogadja az álláskeresőket. A járásszékhely közlekedésileg jól megközelíthető, mely előny a Kiskörösen működő foglalkoztatók elérhetősége miatt is. A Foglalkoztatási Osztály esetében elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel, emellett a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és piaci képzőkkel tartanak fenn kapcsolatokat.

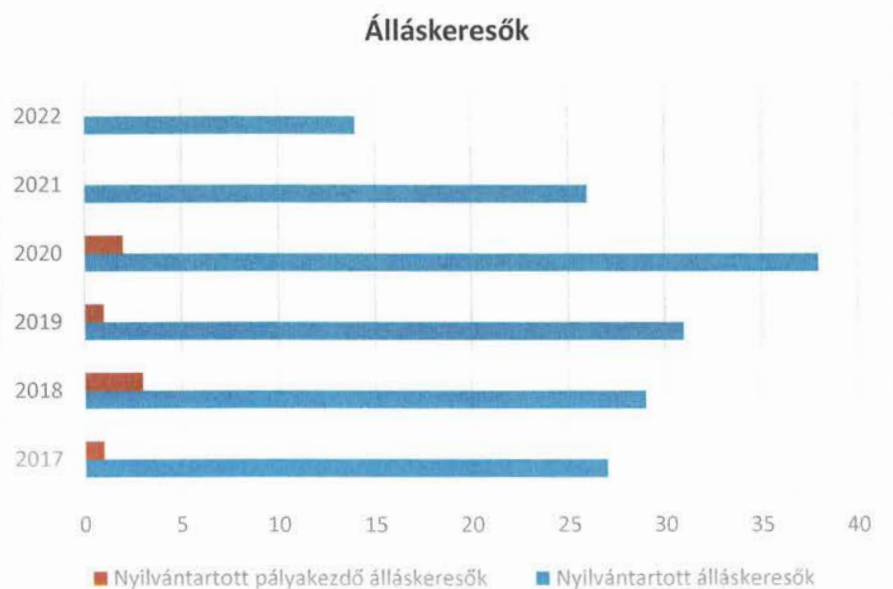
e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet, a továbbképzéshez való hozzáférést településünkön a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskörösi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya biztosítja az általa szervezett programokon keresztül.

A nyilvántartott álláskeresők körében pályakezdő álláskereső 2021. óta nincs nyilvántartva településünk vonatkozásában. Pályakezdő álláskeresők számára is a területileg illetékes Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskörösi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya áll rendelkezésre a friss információkkal, foglalkoztatást segítő programokkal kapcsolatban.

Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2017	27	1
2018	29	3
2019	31	1
2020	38	2
2021	26	0
2022	14	0

7. számú táblázat Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

14.számú ábra

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskörösi Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya illetékességi területén is működik az **„Ifjúsági Garancia”** program. **Az Ifjúsági Garancia egy átfogó, oktatási és foglalkoztatási intézkedések kombinációjával az ifjúsági munkanélküliség csökkentését, a fiatalok élethelyzetének javítását célzó rendszer,** aminek létrehozására egy 2013. áprilisi tanácsi ajánlás szólította fel a tagállamokat.

Az Önkormányzat csatlakozott a „nyári diákmunka” elnevezésű munkaerőpiaci programhoz, mellyel évek óta támogatja a jelentkező gyerekeket, ami kiváló tapasztalatszerzési és kereseti lehetőség a középiskolásoknak. A foglalkoztatásuk a Polgármesteri Hivatalban, valamint az önkormányzat fenntartásában álló, alapfeladat ellátását szolgáló intézményben történt. A program keretében a diákok a hivatali munkafolyamatokkal ismerkedtek, jelentős szerepet vállaltak a falu rendezvényein, részt vettek az azokat megelőző egyéb kisegítő munkában.

Legnagyobb veszélyben az alacsony iskolai végzettségű és alacsony foglalkoztatottságú rétegek vannak. Cél, hogy az egyén ne ragadjon benn a segélyezés rendszerében, legyen számára kiút az átmeneti vagy tartósan nehéz élethelyzetéből. Célunk továbbá, hogy erősödjön a településen az öngondoskodás, és ennek megfelelően lehetőségük, képességük, egészségi állapotuk alapján önmaguk is tegyenek életminőségük javulásáért.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok

A munkaerő-piaci integrációt térségünkben a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskörös Járási Hivatalának Foglalkoztatási Osztálya koordinálja. A munkanélküliek a Foglalkoztatási Osztály által szervezett képzéseken vehetnek részt. A legtöbb képzés valamilyen szakma elsajátítására – szakács, vendéglátó eladó, szociális gondozó és ápoló, villanyszerelő, CNC forgácsoló, stb. – irányul. Ugyanakkor a képzések között találunk nyelvi képzést, 7-8. osztály felzárkóztató képzést is.

A településen felnőttképző programok, egyéb munkaerő-piaci szolgáltatások, helyi foglalkoztatási programok nincsenek.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők számát az aktív korúak ellátásában részesülők számának felhasználásával tudtuk megbecsülni. E társadalmi csoport foglalkoztatására a nyílt munkaerő piacon nincs esély, közfoglalkoztatásban pedig az részesülhet aki foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül, aki pedig ezt kapja az mélyszegénységben van, hiszen jövedelme 22.800-Ft.

Az önkormányzat elsősorban az aktív korúak ellátásában, ezen belül is a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülőket részesíti előnyben a közfoglalkoztatás keretében intézményeiben.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Adatok hiányában nem tudható, azonban feltételezhető, hogy a településen megvalósul az esélyegyenlőség ezen célcsoport számára. Császártöltésről nem jeleztek és nem is tapasztaltunk hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén.

Kényes terület révén elsősorban személyes interjúk, beszélgetések során nyerhetünk olyan információkat, amelyek a munkakeresés során tapasztalt hátrányos megkülönböztetés eseteire utalnak. Fontos azonban odafigyelni arra, hogy megkülönböztessük a megkérdezettek által ténylegesen tapasztalt, átélt diszkriminatív eseményeket azoktól a csak hallomásból ismert és elmesélt történetektől, amelyeket ismerősök ismerősei meséltek. Ezek néha a kollektív mítoszteremtés kategóriájába tartozhatnak és nem biztos, hogy valós megkülönböztetés áll mögötte. Szintén oda kell figyelni arra, hogy nem minden hátrányos megkülönböztetés, amit az egyén úgy él meg. Előfordulhat, hogy valakit nem etnikai hovatartozása miatt utasítanak pl. el, hanem valós és tényszerű okok miatt, de a sokszor átélt negatív események oly mértékűre fokozzák az egyén érzékenységet, hogy mindent etnicitása elleni támadásként tud megélni. Tehát nehezen megfogható kategóriáról van itt szó. A gyűjtött adatok csak tájékoztató jellegűek a hátrányos megkülönböztetés problémájának a „levegőben való jelenlétéről” vagy hiányáról.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók:

- akadályozott/fogyatékossgal élő/megváltozott munkaképességű emberek
- alacsony végzettségűek, iskolából lemorzsolódók
- pályakezdő fiatalok, munkatapasztalattal nem rendelkezők
- (tartósan) munkanélküliek
- alacsony munkaintenzitású háztartásban élő emberek
- romák
- rossz közlekedésű településen élők
- (jövedelmi, lakhatási) szegények
- migránsok
- fogvatartottak, börtönből szabadultak
- szenvedélybetegek
- hajléktalanok
- hátrányos helyzetű családokban/ állami gondoskodásban élő gyerekek, fiatalok
- 45 év feletti inaktívak
- idősek

A csoportok között átfedések lehetségesek, illetve a hátrányok halmozódhatnak.

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az előbb említett csoportok. Településünkön ebből adódó hátrányos megkülönböztetés nem ismert.

Az önkormányzatnak nincs tudomása arról, hogy bárkit hátrányos megkülönböztetés ért volna a foglalkoztatás területén, törekszünk rá, hogy ez ne fordulhasson elő a jövőben sem.

i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei településünkön adottak. Az általános iskolai képzés során évről évre egyre hangsúlyosabb szerepet kap a digitális eszközök alkalmazása, illetve a diákok informatikai ismereteinek bővítése. Császártöltésen a fiatalok számára a közoktatási rendszeren belül is maximálisan biztosítva van a digitális tudás megszerzésének lehetősége. Mindemellett szerencsés helyzetben vagyunk a tekintetben, hogy a koronavírus járvány időszakában bevezetett digitális oktatás során településünk lakói nem kerültek hátrányos helyzetbe, hiszen a lakosság anyagi helyzete, technikai eszköz-ellátottsága megfelelőnek bizonyult az otthoni online tanulás kivitelezéséhez. Kevés esetben voltak hiányosak az otthoni online tanulás feltételei, ezekben az esetekben helyi összefogással sikerült kezelni a problémát, így településünkön az egyes társadalmi csoportok közti digitális szakadék nem jelent meg markánsan, a digitális oktatás a körülményekhez képest zökkenőmentesen tudott megvalósulni. A fiatalok körében tehát elmondható, hogy minden lehetőség adott a digitális ismeretek megszerzésére, bővítésére, illetve az ehhez szükséges eszközökhöz való hozzáférésre. A fiatalok esetében inkább a közösségi oldalak használatának veszélyei, azok felismerése és kezelése, a digitális függőség kialakulásának veszélye, az online bullying jelensége jelenthet olyan problémát, amelynek terén nem elsősorban a digitális ismeretek, hanem sokkal inkább az online tudatosság, az internet-biztonság elsajátítása szükséges. Bár ezek a kérdések az iskolai oktatás során is egyre inkább előkerülnek, valószínűleg szükséges további célzott intézkedésekkel, programokkal fokozni a fiatalok védelmét, csökkenteni online kiszolgáltatottságuk mértékét. A digitális szakadék elsősorban az idősebb korosztályhoz tartozók körében a legnagyobb a többségi társadalomhoz képest. Helyi szinten a települési könyvtár számítógép-állományának ingyenes használati lehetősége is hozzájárul a digitális ismeretek bővítéséhez, az internet-használat elterjedéséhez. Egyre tájékozottabbnak kell lennünk, hogy milyen ügyeinkben tudunk online eljárni. A mai világban szinte nélkülözhetetlen, hogy saját Ügyfélkapuval rendelkezünk és azt érdemben használni is tudjuk. Szinte minden korosztály körében sokan lehetnek, akik mindezzel kapcsolatban nem elég tájékozottak, illetve nem elég rutinusak. Az online ügyintézésrel kapcsolatos kompetenciafejlesztés tehát fontos feladat, ennek hiányában a most lemaradók a jövőben leszakadókká válhatnak a digitális világ gyors fejlődése miatt. Összességében a településen élők számára biztosított a hozzáférés a digitális ismeretek megszerzéséhez és az ahhoz szükséges eszközökhöz, de a további programok és fejlesztések szinte minden korcsoport tekintetében szükségesek lehetnek a jövőben.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A szociális igazgatásról és ellátásokról szóló *többször módosított* 1993. évi III. törvény valamint a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól szóló 63/2006.(III.27.) Korm. rendelet tartalmazza a különböző szociális ellátási formákat.

A hivatkozott jogszabályokban foglaltak előírásai alapján Császártöltés Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a *szociális támogatások* részletes szabályait helyi rendeletében szabályozta. Ezen támogatásokat az önkormányzat hivatalában lehet kérelmezni, ahol az ellátások igénybeviteléhez szükséges nyomtatványok is beszerezhetők. A hivatal szociális ügyekkel foglalkozó igazgatási ügyintézője fokozatosan figyelemmel kíséri a rászorulókat, segítséget nyújt az azt igénylőknek.

Az addig jegyzői hatáskörben lévő **aktív korúak ellátásának megállapítása** a járási hivatal hatáskörébe került 2015. március 1. napjával. Az aktív korúak ellátása keretében kétféle ellátástípus állapítható meg:

- a **foglalkoztatást helyettesítő támogatás**
- az **egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás**.

A járási hivatalok hatáskörébe kerülő aktív korúak ellátásán túl továbbra is a járási hivatalok hatáskörébe tartoznak az alábbi ügykörök:

- **ápolási díj,**
- **időskorúak járadéka,**
- alanyi és normatív jogcímen megállapított **közgyógyellátás,**
- **gyermekek otthongondozási díja,**
- **egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,**

A felsorolt, állami felelősségi körben nyújtott és 100%-ban központi költségvetési forrásból kifizetett szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntöttek az ún. települési támogatás keretében.

Császártöltés Község Önkormányzata 2015. március 1-jétől települési támogatás keretében a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, valamint a temetési költségek viseléséhez nyújt a szociálisan rászorultak számára támogatást.

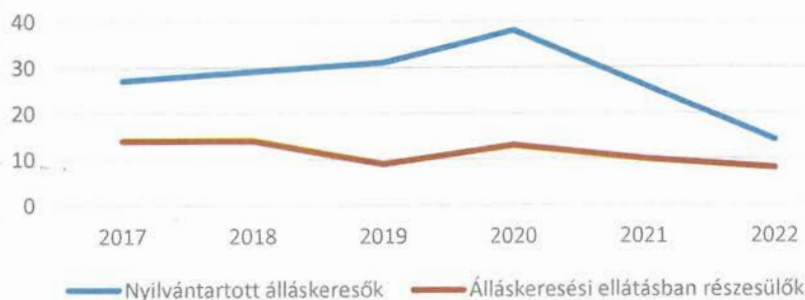
A helyi gyermekvédelmi rendszer ennél szélesebb körben működik. A feladat ellátását Császártöltés Község Önkormányzata Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el 2019. január 1. napjától.

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	27	1,96%	14	51,85%
2018	29	2,19%	14	48,28%
2019	31	2,37%	9	29,03%
2020	38	3,03%	13	34,21%
2021	26	2,00%	10	38,46%
2022	14	1,16%	8	57,14%

8. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök

15. számú ábra

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A mutatók alapján megállapítható, hogy mind a nyilvántartott álláskeresők száma, mind az álláskeresői támogatásban részesülők száma a 2017-es évhez (27 illetve 14 fő) képest közel felére csökkent a 2022-es évre (14 illetve 8 fő). A nyilvántartott álláskeresők 57,14%-a részesült álláskeresői támogatásban 2022. évben.

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	3	11,11%	2	6,89%	17	62,96%
2018	1	3,45%	2	6,28%	15	51,72%
2019	0	0,00%	0	0,23%	9	29,03%
2020	0	0,00%	0	0,00%	13	34,21%
2021	1	3,85%	2	6,08%	11	42,31%
2022	2	14,29%	1	9,14%	10	71,43%

9. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Passzív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma a 15-64 év közötti népesség arányában II. (%)

16. számú ábra Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2017	3
2018	3
2019	2
2020	2
2021	1
2022	2

10. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH

Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra jogosultsága kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősül (Szt.33.§. szerint) vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban, örökbefogadói díjban - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani

Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők száma 2022-ben 2 fő volt.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték- hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	1066	1	0,94	19,32	85,65	100,00
2018	1066	0	0,00	19,32	85,65	100,00
2019	1065	0	0,00	19,25	85,63	100,00
2020	1066	1	0,94	19,23	85,37	100,00
2021	1066	0	0,00	19,23	85,46	100,00
2022	1030	0	0,00	16,60	n.a.	n.a.

11. számú táblázat Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

A bérlakás legfontosabb jellemzője, hogy lakhatást biztosít a rászorulóknak, nem tulajdont.

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének, és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbeadásáról Császártöltés Község Önkormányzatának Képviselő-testülete önkormányzati rendeletet nem alkotott a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 79.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján, mely szerint: „A községi önkormányzatnak nem kell rendeletben megállapítani az önkormányzati lakások és helyiségek bérletére, elidegenítésére vonatkozó szabályokat, ha a tulajdonában lévő lakások száma, illetőleg helyiségek esetében a bérbeadás útján hasznosított helyiségek száma nem haladja meg a húszat.”

Császártöltésen az összes lakásállomány 2017-ben 1066 db volt, ami 2022-re 1030 db-ra csökkent. Bérlakásként kizárólag magántulajdonosok által bérbe adott lakások szerepelnek, az önkormányzat bérlakással nem rendelkezik. Önkormányzati tulajdonban lévő szolgálati lakások száma 1 db. Településünkön hajléktalan személy nem él. Elégtelen lakhatási körülményekről kimutatással nem rendelkezünk, de szubjektív megítélés szerint rossz állapotú házak vannak a településen.

b) szociális lakhatás

A szociális lakhatás megnevezés társadalmi felelősségvállalásból fenntartott bérlakást takar, mely olyan személyek számára biztosít megfelelő lakhatási viszonyokat, akik arra rászorulnak.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az Önkormányzat egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlannal nem rendelkezik.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Veszélyeztetett lakhatási helyzet, hajléktalanság nem alakult ki településünkön. Szociális lakásállomány a településen nincs.

e) lakhatást segítő támogatások

A rászoruló lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadásai viseléséhez az Önkormányzat a 2015. március 1. napjától bevezetett települési támogatás formájában nyújt segítséget. A települési támogatást elsősorban természetbeni szociális ellátás formájában (közvetlenül a szolgáltatást nyújtó szervnek átutalva) és a lakásfenntartással összefüggő azon rendszeres kiadásokhoz kell nyújtani, amelyek megfizetésének elmaradása a kérelmező lakhatását a legnagyobb mértékben veszélyezteti. Az önkormányzati rendelet értelmében a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez települési támogatást kell megállapítani annak a személynek,

- a) akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap összegének 150 %-át, egyedülélő esetén 200 %-át, és
- b) vagyona sem neki, sem a vele közös háztartásban élőknek nincs.

A támogatás a villanyáram-, a víz- és a gázfogyasztás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához valamint a tüzelőanyag költségeihez nyújtható.

Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	26
2018	n.a.	45
2019	n.a.	24
2020	n.a.	55
2021	n.a.	67
2022	n.a.	87

12. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Településünkön is komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A családok egy része családtámogatási ellátásokból, álláskeresői támogatásokból vagy rendszeres pénzbeli ellátásokból él, azaz a szülők a munkanélküliség miatt nem munkával szerzett jövedelemből tartják el gyermekeiket. Egyre több azoknak a családoknak a száma, ahol az egyik szülő egyáltalán nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A nagycsaládban nevelkedő gyermekek esetében általában az édesanya otthon van, így ezekben az esetekben az ő jövedelmét kizárólag a családtámogatási ellátások képezik. A szociális rászorultságtól függő egyéb támogatásokról rendszeresen tájékoztatjuk az érintett családokat, ezáltal a gyermekvédelmi támogatásokon kívül egyéb juttatásokra is jogosultságot szereznek. Egy családban általában több probléma is előfordul. Az esetek többsége komplex esetkezelést igényel. Egyre több esetben fordul elő, hogy a jelzőrendszeri tagok folyamatos együttműködése szükséges a probléma enyhítéséhez. Sokan nem rendelkeznek munkahellyel, emiatt a gondozott családok komoly anyagi nehézségek között élnek, közüzemi számlákat nem tudják fizetni, vagy elmaradásaik vannak.

Az eddigi tapasztalatok alapján egyre több esetben fordul elő közüzemi számlák nem fizetése miatt a szolgáltatás korlátozása, kikapcsolása, továbbá a banki hitel részleteinek növekedése miatt a családok ingatlanának végrehajtással, árveréssel fenyegetettsége, ami lakhatási problémákhoz vezet. Sőt egyes esetekben felmerül a hitel(ek) felvételéből adódó adósságcsapda problémája is, amikor hitel felvétellel próbál hitel törlesztést kifizetni. Az Önkormányzat és a családsegítő szolgálat közösen próbál segíteni tanácsadással és mentális életvezetési tanácsokkal az önhibájukon kívül nehéz helyzetbe került családoknak. Arról, hogy szám szerint hány háztartásban kapcsolták ki az áramot tartozás miatt, adattal nem rendelkezünk, de jó néhány család esetében halmozódott fel közüzemi tartozás.

Egyre több családnál már un. kártyás villanyóra működik, a szolgáltató legtöbb esetben így engedélyezi a részletfizetési kedvezményt a tartozások felhalmozásának elkerülése érdekében.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása**

Nem áll rendelkezésre adat a külterületi lakások közműellátásáról.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A településen nincs szegregátum, a településhez kapcsolódó egyéb belterületek, Kiscsala és Középcsala is utakkal, közművekkel ellátott területek.

- a) a telep./szegregátum mint lakókönyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői)**

A településen nincs szegregátum, a településhez kapcsolódó egyéb belterületek, Kiscsala és Középcsala is utakkal, közművekkel ellátott területek.

- b) a telepen./szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya**

Nem releváns.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai**

Nincs szegregációval veszélyeztetett terület a településen.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés**

Kovai szerint „több mint 10 év a különbség a legjobb és a legrosszabb gazdasági helyzetű területeken élők várható élettartama között.”²⁴

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) az önkormányzatok számára kötelező feladatként előírja az egészségügyi alapellátásról való gondoskodást.

Ennek keretében az önkormányzat az alábbi ellátási formákat köteles biztosítani:

- háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- fogorvosi alapellátás,
- alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- védőnői ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás.

²⁴ KOVAI Cecília: Az etnicitás szerepe az egészségyenlőtlenségek magyarázatában, és a hozzáférés esélyei a magyarországi hátrányos helyzetű csoportoknál Magyar Tudományos Akadémia Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont Budapest, 2017. p. 229.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Császártöltés Község Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít az egészségügyi, valamint a szociális ellátások biztosítására. Az önkormányzat az egészségügyi alapellátás vonatkozásában felnőtt háziiorvosi, valamint fogorvosi, védőnői körzeteket alakított ki. Jelenleg nincs a településen betöltetlen háziiorvosi körzet/praxis. Az iskola-egészségügyi feladatok ellátásáról az önkormányzat az egyik háziiorvossal kötött szerződés keretében gondoskodik.

Az önkormányzat, mint az egészségügyi alapellátás biztosításáért felelős, az adott körzetet ellátó egészségügyi szolgáltatóval kötött feladat-ellátási szerződés keretében szabályozza a feladat ellátására vonatkozó feltételeket. A településen 2 felnőtt háziiorvosi körzet és 1 fogorvosi körzet működik. Az anya-, gyermek-, csecsemővédelmi ellátásról 1 főállású védőnő gondoskodik.

A központi háziiorvosi ügyelet szintén biztosított, 2023. október 31. napjáig külön szolgáltató, a bajai Bácska-Med Kft. keretében került sor az ügyeleti feladatok ellátására, 2023. november 1. napjától azonban az Országos Mentőszolgálat látja el ezen feladatokat.

Az egészségügyi szakellátás Baja, Kalocsa és Kiskunhalas városokban érhető el.

A településen az orvosoknak, fogorvosnak és védőnőnek teret adó Egészségház akadálymentesített.

Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	2	0	0	1	76	5,97
2018	2	0	0	1	63	6,85
2019	2	0	0	1	63	3,70
2020	2	0	0	1	55	4,82
2021	2	0	0	1	47	6,36
2022	2	0	0	1	57	5,85

13. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünk egészségügyi ellátásának alapját két vegyes háziiorvosi praxis képezi, mely a felnőtt betegek túl kiterjed a gyermek háziiorvosi ellátásra is. Az orvosi munkát mindkét körzetben egy-egy nővér asszisztens segíti. A fogászati szakrendelésen a megjelent betegek ellátása mellett, szűrővizsgálatot végeznek az általános iskolába járó gyermekek körében.

A helyi gyógyszertár, a Kamilla Patika teljeskörű szolgáltatást biztosít a lakosok számára.

A közgyógyellátás a szociálisan rászorult személy részére – egészségügyi állapota megérzéséhez és helyreállításához – az egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kiadások kompenzálását célzó hozzájárulás.

A közgyógyellátás megállapítható alanyi jogon: tartósan beteg gyermekek részére, rokkantsági ellátásban részesülőknek, hadigondozottaknak, normatív és méltányossági alapon jövedelem függvényében. Az ellátást kérni a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Kiskőrösi Járási Hivatal Hatósági Osztályán vagy a településre időszakosan kijáró járási ügysegédnél lehet.

Az adattábla szerint a közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma a 2017. évi adatokhoz képest 33%-kal csökkent 2022. évben, az ápolási díjban részesülők száma közel megegyező értéket mutat 2022-ben a 2017. évi adattal.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A házi orvosok és védőnők jelentős prevenció munkát végeznek, egyre nagyobb szerep jut a megelőzésnek, melyek közül a betegségek feltérképezése és az egészségre ártalmas rizikófaktorokra (dohányzás, alkohol...) való felhívás a leggyakoribb.

Fontos lenne, hogy a nőgyógyászati daganatos megbetegedések megelőzésében nagy szerepet játszó méhnyakrákszűréseken való részvétel a nők minél szélesebb körű bevonásával.

Az iskola egészségügyi tevékenység keretén belül a védőnői szolgálat által biztosított kora gyermekkor szűrésekhez valamennyi, a településen tartózkodó gyermek hozzáfér, mindenki számára biztosított.

Az iskolás és óvodás korú gyermekeknél, tanulóknál egészségügyi szűrővizsgálatok, tisztasági vizsgálatok, fejtetvességi vizsgálatok, szomatikus fejlettségi vizsgálatok, fogászati vizsgálatok és beavatkozások, csoportos egészségnevelés és egyéni mentális gondozás történik.

Az iskolai egészségnevelés és drogprevenció program felvilágosító előadások keretein belül valósul meg, melyeknél az egyéni terápián és az iskola-egészségügyi felvilágosító beszélgetésen van a hangsúly.

Az óvodában és az iskolában is több program kerül megvalósításra éves szinten preventív jelleggel: Egészségügyi Hét, sportnapok, gyümölcsnapok, előadások az egészséges táplálkozásról, stb.

Az egészségügyi szakellátás Baja, Kalocsa és Kiskunhalas városokban érhető el, felnőttek részére a prevenció és szűrővizsgálatokra ezen városokban van lehetőség. A településen igény szerint hetente egy alkalommal vérvételre van lehetőség, mely minták a Bajai Kórház laborjában kerülnek vizsgálatra beszállításra, ahonnan az eredmények a körzeti orvosokhoz kerülnek visszajuttatásra. Nagy segítség ez a lakosságnak, legfőképpen az idősebbeknek, hiszen nem kell beutazniuk, helyben meg tudják oldani.

A koragyermekkori kötelező szűréseket feladatkörében a védőnő látja el.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Fejlesztő és rehabilitációs ellátásra elsősorban a település a 30-40 km-es körzetében nyílik lehetőség, melyhez a folyamatos, gyakori járatú tömegközlekedés nyújt segítséget.

A gyermekek fejlesztő és rehabilitációs ellátása a nevelési-oktatási intézmények keretén belül részben (logopédia, gyógypedagógia) megoldott.

A településen a gyermekek fejlesztését a szakértői véleményükben meghatározott órában, meghatározott fejlesztőpedagógusok végzik.

Óvoda esetében a logopédiai ellátás helyben történik, heti egy alkalommal utazó gyógypedagógus, SNI-s és BTMN-es gyermekek esetében heti 3 alkalommal vállalkozási szerződéssel alkalmazott gyógypedagógus látja el a feladatokat.

Óvodás korban az egyik legfontosabb fejlesztési terület a mozgás fejlesztése. Az óvodapedagógusok a gyermekek nagymozgását a különböző játékos tevékenységekkel, tornával, napirendbe épített táncal fejlesztik.

A nagymozgások mellett a finommotorikus mozgás fejlesztése is biztosítva van nap mint nap, a különböző játéktevékenységek, kézműves foglalkozások, manipulatív tevékenységek által. A településen egyenlő bánásmód, egyenlő hozzáférés lehetősége adott minden gyermeknek. A sportolási, mozgási lehetőségeket igyekszünk minden gyermeknek egyformán biztosítani. Ugyanígy a kirándulásokat, sportolási lehetőségeket, ovis rendezvényeinket, az azokon való programokat ingyenesen biztosítjuk. A fenntartó nemzetiségi önkormányzat, az óvoda alapítványa, a szülői munkaközösség és/vagy más szervezet a legtöbb esetben támogatja a költségeket.

A védőnő korai felismerést követően a gyermeket házi orvosához irányítja, ahol megkeresik a megfelelő intézményt és időpontot egyeztetnek számára. A feladatellátásban területileg illetékes a Bács-Kiskun Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Kiskőrösi Tagintézménye. A szükséges fejlesztő ellátásokhoz az arra rászorulóknak hozzáférnek.

Az óvodai nevelésben és az iskolai tanmenetben fontos szerepet kap a testnevelés, ennek keretén belül a gyerekeknek a napi testmozgás mellett megtanulnak úszni.

Az általános iskolában a gyógytestnevelést és a logopédiai ellátást vállalkozási szerződés keretében helyben látják el. Az intézményben órarendbe építve 2 fő alkalmazásban álló gyógypedagógus foglalkozik a gyermekek korai fejlesztésével.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Településünkön a közétkeztetést az Idősek Otthona vonatkozásában a helyi székhelyű ERD-Gasztró Kft., gyermekétkeztetés vonatkozásában a Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat látja el Császártöltés Község Önkormányzatával kötött szerződés alapján. Az ERD-Gasztró Kft. az Idősek Otthona lakóinak ellátásán kívül szerződés keretében biztosítja a szociális étkeztetést is, valamint székhelyén a helyi lakosság is igénybe veheti az étkeztetés lehetőségét menü biztosításával.

A köznevelési intézmények fenntartója, a Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést biztosít vásárolt élelmiszer útján a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő kérelmére az óvodában, valamint az általános iskolai menzai ellátás keretében. Az ételek Császártöltés Község Önkormányzata által fenntartott és üzemeltetett konyhán kerülnek előállításra.

Az intézményi gyermekétkeztetés a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon a déli meleg főétkezés, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkezés keretében valósul meg. A szünidei gyermekétkeztetés keretében déli főétkezést biztosítunk az arra rászorulóknak számára.

Nevezett szolgáltatások megfelelnek az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdésének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen az alábbi formákban biztosított a sportprogramokhoz való hozzáférés:

A helyi óvoda életében fontos szerepet kap az egészséges életre nevelés. A Császártöltési Német Nemzetiségi Óvoda tornaszobával nem rendelkezik, azonban a vele szomszédos Sportcsarnokban vagy az óvodai csoportszobában tartanak heti egy alkalommal minden csoport számára testnevelés foglalkozást. Az óvónők ezen kívül mindennapos testnevelést is tartanak a gyerekek számára, mely mintegy 15 perces, minden testrészre kiterjedő mozgás valamint középső- és nagycsoportosok részére félnapos túrákat szerveznek.

A helyi általános iskola életében is fontos szerepet kap az egészséges életre nevelés, melynek egyik fontos eleme a sport. A testnevelés óra keretében a tanulók heti 1 tanóránban nemzetiségi néptánc oktatásban (1.-6. évfolyam), társastánc oktatásban (7.-8. évfolyam), továbbá úszás oktatásban vesznek részt. A diákoknak a mindennapi testnevelés órán kívül lehetőségük van foci, társastánc, modern tánc, gyógytestnevelés edzésekre járni.

Az Önkormányzat igyekszik gondoskodni a település lakossága egészséges életfeltételeinek biztosításáról. Ehhez az önkormányzati tulajdonban lévő sportlétesítmények lakosság számára történő délutáni, esti órákban, hétvégi, tanítási szünidei minél szélesebb körében történő igénybevételeivel biztosítja. Szabadidősport tevékenységre az Önkormányzat biztosítja a Sportszarnokot, a sportpályát. Legjellemzőbb szabadidősport tevékenységek a településen a futball, illetve gyermekek esetében még a kézilabda.

A szabadidősport szervezésében az Önkormányzat is részt vállal pl. Teremlabdarúgó kupák szervezésével.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A szociális szolgáltatások keretén belül a személyes gondoskodást nyújtó alapellátások közül településünkön a lakosságszám alapján az önkormányzat köteles biztosítani:

- Étkeztetést
- Házi segítségnyújtást
- Családsegítést

Személyes gondoskodást nyújtó szakosított ellátások közül az önkormányzat az alábbiakat biztosítja Császártöltésen:

- Tartós elhelyezést biztosító, ápolást gondozást nyújtó idők otthona

A gyermekjóléti alapellátások közül önkormányzatunk köteles biztosítani a gyermekjóléti szolgáltatást és a gyermekek napközbeni ellátását.

Az önkormányzat a településen a szociális étkeztetést az ERD-Gasztró Kft.-vel kötött szerződés alapján, a családsegítést és gyermekjóléti szolgáltatást pedig 2019. január 1. napjától a Császártöltés Község Önkormányzata Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el.

A gyermekek napközbeni ellátása az óvodai, illetve általános iskolai napközi működtetésével megoldott.

g) drogvédelem szolgáltatások

Az iskola a prevenció/egészségfejlesztési tevékenység egyik kitüntetett színtere. Az iskolás korosztály számos, egészséget veszélyeztető problémás magatartásmód kialakulása szempontjából döntő fontosságú.

A bűnmegelőzési program keretében kiemelkedik a Kiskőrösi Rendőrkapitányság munkatársai részéről a DADA Programmal kapcsolatos tevékenységek ellátása, továbbá közlekedési tárgykörben a KEVE Program keretében az iskola rendőrének folyamatos együttműködése.

A kábítószer-prevencióval kapcsolatban rendszeres előadásokat tartottak a Kiskőrösi Rendőrkapitányság illetékességi területén lévő iskolákban. Hatékonyan működik ezzel kapcsolatban a körzeti megbízott által folytatott „Az iskola rendőre” program is. Szükséges a megelőzést segítő propaganda tevékenység növelése, melyet a körzeti megbízott a helyi iskolában, az önkormányzaton, önkormányzati testületi üléseken keresztül a lakosság körében, illetve a közterületi szolgálata során a lakossággal kiépített kapcsolata során tud eredményesen véghez vinni.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A hátrányos megkülönböztetés tiltott az önkormányzat számára Ebktv.-ben felsorolt védett tulajdonságok alapján. Az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése kötelezi az önkormányzatot közszolgáltatásai nyújtása esetén.

A települési ellátórendszer elemei mindenki számára hozzáférhetők, egységes, egymásra épülő szolgáltatásokat nyújt folyamatos és megbízható módon. A szociális és egészségügyi szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye.

j) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Pozitív diszkriminációnak tekintendő Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének a házasulandók és az újszülöttek támogatásáról szóló 7/1999. (IV.14.) önkormányzati rendelete alapján önkormányzati hatáskörben juttatott 50.000,- Ft-os újszülöttek támogatása, mely a rendeletben foglalt feltételek esetében a szülők részére kerül kifizetésre, továbbá a 20.000,- Ft összegű házasulandók támogatása. Császártöltés Község Önkormányzata minden év decemberében élelmiszerekből álló karácsonyi ajándécsomaggal lepi meg a 80 éven felüli lakosokat.

A településen az önkormányzat évente több alkalommal közvetít ruhát, zöldséget, ételt, illetve tartós élelmiszercsomagot.

A településen népkonyha nem működik, azonban a gyulai székhelyű Gordiusz Intézmény, mint fenntartó segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére napi egyszeri meleg étel biztosításával a hét 6 napján (hétfőtől szombatig). Az étel a Tele Bendő Kft. kaskantyúi szociális konyháján kerül előállításra és innen kerül az érintettek lakására kiszállítására.

Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közelet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

Településünkön a közösségi élet nagy részének a Teleház, Községek Háza, Sportcsarnok, Könyvtár, Fazekas Ház, Képes Ház, Babaház, Sváb Tájház és a Sváb Értéktárház biztosít helyet. A különböző kulturális műsorok, programok mellett helyet ad a helyi egyesületeknek, kluboknak is. Segíti a civil szervezetek működését, a szabadidő tartalmas, hasznos és egészséges eltöltését, településünk természeti értékeinek megismerését, kulturális, történelmi, néprajzi hagyományainak bemutatását, a kézműves kultúra elsajátítását, a közösséget építő magatartásformák kialakítását.

Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
1	igen	1 006	1

15. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Etnikai vagy egyéb konfliktusok a település összetételéből fakadóan nem fordult elő, de a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat családsegítője a konfliktusok megoldásába bevonható.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

Településünkön a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat rendszeresen szervez gyűjtéseket (ruhák, stb.) a rászoruló családok részére. A település vezetősége a költségvetés anyagi kereteihez mérten évente egy alkalommal természetbeni juttatásként decemberi hónapban tartós élelmiszer tartalmazó Karácsonyi ajándécsomagot készít a 80 éven felüli lakosoknak.

d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

A település lakosságának túlnyomó többsége német nemzetiségűnek vallja magát a 2021. évi népszámlálás adatai alapján. Egyéb nemzetiség hiányában a más nemzetiségekhez tartozók kulturális identitásának megőrzése céljából speciális intézkedések nem jellemzőek a faluban.

e) helyi lakossági önszerveződések

Az önkormányzati intézmények mellett a civil szervezetek, az egyház is szerepet vállal a település kulturális életében.

Az önkormányzat és a civil szervezetek között jó az együttműködés. A civil szervezetek feladatok vállalásával, véleményezéssel segítik az önkormányzat munkáját, az önkormányzat pedig lehetőségéhez

mérten anyagi támogatást biztosít számukra feladataik ellátásához, működésükhöz.

A „Falatkák” Óvodai Alapítvány ápolja a helyi hagyományokat, a természetet, pozitív példát mutatva a felnövő nemzedéknek. Az óvoda tárgyi eszközeit a játékonysági rendezvények bevételeiből korszerűsítik.

A „Csengőszó” Iskolai Alapítvány a gyerekek tanulmányi kirándulásokat szerveznek, gyereknap programokkal kedveskednek a gyerekeknek, valamint különböző közösségi programokkal színesítik a mindennapokat.

A programok koordinálását az óvodapedagógusok és pedagógusok végzik, a megvalósításba bevonásra kerülnek a szülők, támogatók, civil egyesületek valamint a helyi vállalkozók.

Az ovisok és az iskola diákjai rendszeresen fellépnek a falu rendezvényein.

Az utánpótlás nevelés fontosságát kiemelve meg kell említeni a látvány-csapatsportok TAO támogatását, mely a labdarúgó szakosztály jelenleg működő két korosztálya esetében (U7 és U9) sportfelszerelések, eszközök és az utaztatás, versenyeztetés vonatkozásában nyújt segítséget a feltételek biztosításához.

A Császártöltési Polgárőrség önkéntesként a körzeti megbízottal együttműködve gondoskodik a helyi lakosok szubjektív biztonságérzetének növeléséről, a település rendezvényeinek biztosításáról, az átutazó bűnözők által elkövetett bűncselekmények visszaszorításáról.

A Császártöltési Önkéntes Tűzoltó Egyesület segítségével a mindennapokban is számíthatunk, vonultak már lakástűzhoz, vagy esőzések után szivattyúzták a beázott pincéket, szuterineket. Emellett számos rangos tűzoltó versenyen szerepeltek dobogós sikerrel. Minden évben ők a háb-party felelősek a Falualapítók Ünnepe, mellyel a gyerekek számára még élvezetesebbé teszik a rendezvényeket.

Az önkormányzat a Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzattal karöltve közös programokon segítik a hagyományok megvalósítását, ezek közül a leglátványosabb a hagyományos disznóvágás, a szüreti felvonulás, valamint a Sváb Ételek Fesztiválja.

A Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület keretein belül működő tánccsoport valamint a helyi Sváb Kórus szintén a sváb hagyományok ápolását szolgálja, fellépéseikkel a helyi programokat színesítik.

Minden év novemberében az Óvoda szervezésében a Márton-napi hagyományokat elevenítik fel. Este a gyermekek lámpás felvonulása után az egyesület hagyományos ételekkel, libazsíros kenyérral, forró teával kedveskedik a kicsiknek.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Településünkön nem működik roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartós munkanélküliek magas aránya a folyamatos elszegényedéshez vezet.	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

„Az esélyteremtés szempontjából a hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak megjelenése különösen két nagy területre osztható a kezelés helye alapján: a szociális és az oktatási társadalmi alrendszerre. Valójában e két terület számos területen átfedést mutat, mely természetükből kifolyólag nem jelenti azt, hogy e problémák a családok, települések, járások, megyék, egyszóval az ország minden területén egyenlő mértékben jelentkeznenek. Természetesen e problémákat a családoknak természetük szerint, és az állam különböző alrendszereinek is jogszabályban előírt módon kezelniük kell, hogy ne növekedjenek a társadalmi különbségek. A szocio-kulturális helyzetből adódó problémák megoldás hiányában aggregálódnak, és a későbbiekben megterhelik a szociális, egészségügyi, végső soron az egyénnel kapcsolatban kerülő valamennyi társadalmi alrendszert. Egyes társadalomtudósok szerint a gyermekkori problémák kezeletlensége a későbbiekben hétszer annyiba kerül a társadalomnak. Családban a felnőttek képességeik szerint járulnak hozzá gyermekeik fejlődéséhez, azonban jelentős, leküzdhetetlen akadályok esetén, a gyermekvédelmi jelzőrendszer jelzésére vagy szülői kérésre az államnak, illetve alkalmazottainak segíteniük kell.” A gyermekek támogatásában szakmai oldalról a pedagógusok munkája kiemelkedő, mert az adaptív pedagógia jellemzője, hogy a gyermek igényeiből indul ki, és csökkenti társadalmi hátrányaikat. Az eredményes tanulás segítésének elvei között a tanulási környezet címszó alatt megtaláljuk az esélyteremtés alapelvét is. Állíthatjuk azt is, hogy a „szegény és alacsony végzettségű családok gyermekei nagyobb valószínűséggel esnek ki az iskolából, tovább örökítve ezzel a társadalmi különbségeket.”

Az esélyteremtésre fokozott mértékben van szükség, mert az idősorok azt mutatják, hogy Magyarországon 2012-2019 között 2 %-ról 3 %-ra nőtt a pszichés fejlődési zavarral élő gyermekek aránya az összes tanuló között, azon belül pedig 44-ről 52% - ra nőtt az SNI-vel rendelkező gyermekek száma, tehát a probléma egyre növekvő számú feladattal látja el a közoktatási intézményeket, annak pedagógusait. Véleményünk szerint a települési önkormányzatoknak a helyi köznevelési közoktatási intézmények évekre lebontott intézményi esélyegyenlőségi intézkedési tervére lenne szükségük a gyermekek helyzetének átláthatósága érdekében.

(Gyermekecsélyek körét tartalmazzák az iskolák pedagógiai, ill. gyermekvédelmi programjai is). Igaz, hogy a HEP Fórumoknak az iskolák vezetői állandó meghívottjai, akik ezen információk lehető legszélesebb körével rendelkeznek.”²⁵

²⁵ Bővebben lásd: MAKKOS Nándor: Önkormányzatok gyermekek esélyteremtésével kapcsolatos felelősségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 5. pp 36-40 (2022).

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

Császártöltésen a gyermekvédelmi alapellátások jól működnek, a gyermek- és ifjúságvédelem a gyermekekkel foglalkozó intézményekben jelen van. A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal, szolgáltatásokkal, preventív tevékenységekkel segíti és védi a családokat. A gyermekek, az iskoláskorúak ellátása, esélyegyenlősége az egyenlő bánásmód szerint jól működik. A Képviselő-testület minden évben átfogó értékelést fogad el a településen jelentkező gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatok ellátásáról.

A 2022. december 31-ei adatok alapján a településen a 10-14 éves gyermekek száma 103 fő, a népesség a 15-17 éves korosztályban szintén alacsony számot jelez (61 fő).

Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 082	1 185	2267	47,73%	52,27%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	64			2,82%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	147	142	289	6,48%	6,26%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	17	31	48	0,75%	1,37%

16. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Gyermekekori népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	1 082	1 185	2267	47,73%	52,27%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	64			2,82%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	147	142	289	6,48%	6,26%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	17	31	48	0,75%	1,37%

17. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Császártöltés közigazgatási területén az alapfokú oktatási intézmények találhatóak meg, általános iskola, óvoda.

Az óvodában és az iskolában is minden adott a megfelelő színvonalú neveléshez. Infrastrukturális ellátottságuk kiváló, szakember-ellátottságuk megfelelő. Mindkét intézményben német nemzetiségi nevelés és oktatás folyik.

A 80 férőhelyes helyi óvodában 59 fő a gyermeklétszám, a 240 férőhelyes általános iskolában 174 fő a beiratkozott tanulók száma a 2023/2024-es tanévben. A település vezetősége kiemelten kezeli a gyermekek helyzetét, az oktatási intézmények fejlesztését, segítve ezzel a gyermekek helyben maradásának ösztönzését.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

Veszélyeztetettség: olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza (Gyvt. 5. § n.) pont).

A védelembe vétel a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedés. Ha a szülő vagy más törvényes képviselő a gyermek veszélyeztetettségét az alapellátások önkéntes igénybevételével megszüntetni nem tudja, vagy nem akarja, de alaposan feltételezhető, hogy segítséggel a gyermek fejlődése a családi környezetben mégis biztosítható, a gyámhatóság a gyermeket védelembe veszi. (Gyvt. 68. § (1) bekezdés).

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a Gyvt. 67/A. § (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

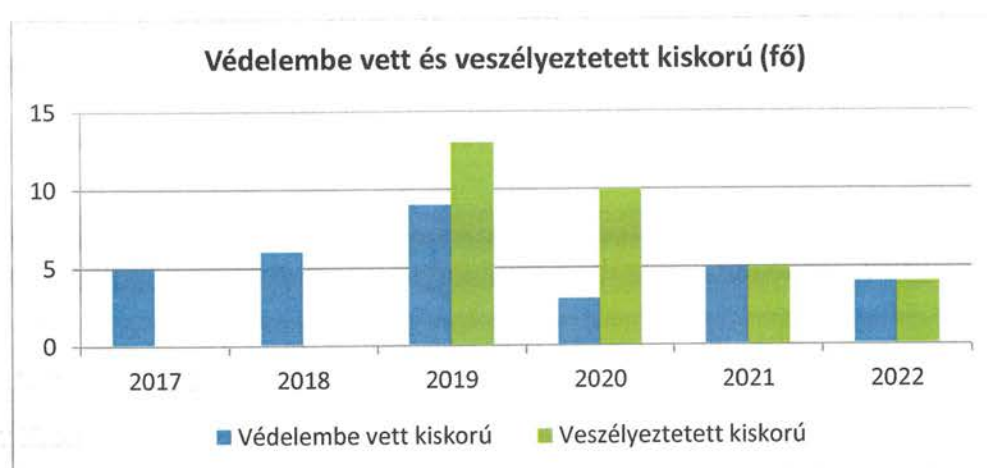
A fogyatékkal élő gyermekekről nem rendelkezünk adatokkal.

A település viszonylatában a védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek számának alakulását a 18. számú táblázat és 18. számú ábra mutatja.

Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	5	n.a.
2018	6	n.a.
2019	9	13
2020	3	10
2021	5	5
2022	4	4

18. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

18. számú ábra

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma 2019. évtől csökkenő tendenciát mutat. Véleményünk szerint a gyermekjóléti ellátó rendszer nagyon jól működik a településen, a veszélyhelyzet kialakulását az esetek döntő többségében meg tudja előzni.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a településen a 2023. október 1.-ei adatok alapján 0 fő, hátrányos helyzetű gyermekek száma 17 fő.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, az óvoda és iskola vezetősége között folyamatos információáramlás folyik, mely segíti az esetek feltárását. Fontos alapelve az Önkormányzatnak az, hogy minden embert egyenlőnek kell tekinteni. Feladatának tekinti a családok és gyermekek fizikai, szellemi és szociális szemszögből tekintett jólétének előmozdítását.

A Császártöltési Német Nemzetiségi Óvodába járó hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya jóval az országos átlag alatt van. Az Oktatási Hivatal adatai szerint a 2022/2023-as nevelési évben az óvodában a hátrányos helyzetű gyermekek aránya országosan 4,6%, településünkön ez az arány 1,7% (1 fő), a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya óvodában országosan 4,8%, településünkön ez viszont 0% (0 fő). A 2022/2023-as tanévben óvodában a hátrányos helyzetű gyermekek száma 1 fő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 0 fő, sajátos nevelési igényű gyermekek száma 6 fő.

Az óvodában fejlesztő foglalkozásban 2023. évben 5 fő hátrányos helyzetű gyermek részesült.

A településünkön működő általános iskola esetében megállapítható, hogy a hátrányos helyzetű tanulók aránya és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az óvodáéhoz hasonlóan szintén az országos átlag alatt van.

A KSH adatai szerint a 2022/2023-as tanévben a hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók országos átlaga 5,3%, településünkön ez az arány 3,7% (7 fő), a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók országos átlaga 6,3%, községünkben pedig 0% (0 fő).

A helyi általános iskolában tanuló sajátos nevelési igényű tanuló a 2022/2023-as tanévben 18 fő.

A 2022/2023-as tanévben az általános iskolában a hátrányos helyzetű gyermekek száma 7 fő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 0 fő.

A településen szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermek nincs.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 19-20. §-ai értelmében a jegyző állapítja meg a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a kérelmező által a kérelem nyomtatványhoz becsatolt a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 65. § (1) bekezdésében előírt igazolások alapján, amely jövedelmi és vagyoni viszonyaira vonatkozó nyilatkozatokat, és a csatolandó bizonyítékokat tartalmazza.

Ezen támogatás – az egyéb feltételek megvalósulása mellett – jövedelemtől és vagyontól függő. A 2018. január 1-jétől hatályba lépett jogszabályváltozás értelmében a korábbi években meghatározott jövedelemhatár 5 %-kal emelkedett. Ezt követően a 2022. szeptember 10-én hatályba lépett 344/2022.(IX.9.) Kormányrendelet a háborús veszélyhelyzeti rendelkezésre tekintettel a jövedelmi értékhatárt tovább emelte. Így amennyiben a családban az 1 főre eső jövedelem a szociális vetítési alap összegének 165 %-át (2023.évben: 47.025,- Ft) nem haladja meg, illetve ha a törvényes képviselő gyermekét egyedül neveli, a szociális vetítési alap összegének a 180 %-át (2023. évben: 51.300,- Ft) nem éri el, és a családban az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, azaz 570.000,- Ft-ot, illetve együttesen a hetvenszeresét, azaz 1.995.000,- Ft-ot.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek szociális helyzete alapján

- gyermekétkeztetés igénybevétele esetén normatív kedvezményre (ingyenes vagy kedvezményes gyermekétkeztetés),
- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alapján az évi kétszeri pénzbeli támogatásra (korábban ezt természetbeni támogatásként kapták Erzsébet utalvány formájában). A 2017-ben bevezetett differenciálás alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült gyermekek részére alapösszegű, 6.000,- Ft/gyerek/alkalom támogatás, hátrányos, illetve halmozottan hátrányos gyermekek esetén emelt összegű, 6.500,- Ft/gyerek/alkalom támogatás került biztosításra.
- a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére (védett fogyasztóként nyilvántartásba vétel, ingyen tankönyv) jogosult.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	41
2018	38
2019	31
2020	23
2021	24
2022	29

19. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önk. adatok

19. számú ábra Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önk. adatok

A diagram szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma a 2017. évi adatokhoz viszonyítva 41 %-os mértékű csökkenést mutat a 2020-as évtől kezdődő emelkedés ellenére is.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők számának csökkenése a település lakóinak jövedelemnövekedését jelzi. Azonban a szociális területen dolgozó szakemberek véleménye egyöntetűen az, hogy ezekből az adatokból nem látszik egyértelműen a családoknál maradó több jövedelem. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény benyújtásakor az 1 főre eső jövedelem megállapításakor nem vehető figyelembe a hitelek nem fizetéséből eredő 33%-os vagy 50%-os munkabér letiltás, vagy egy nagyobb összegű közüzemi számlatartozás, esetleg albérleti díj, mely a családok nagy részénél előfordul.

A kedvezményben részesülő gyermekek számának csökkenését legtöbbször a család jövedelmi viszonyaiban bekövetkezett pozitív változások okozták (pl. gyes vagy közfoglalkoztatási jogviszony helyett nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedés), ezen kívül családok elköltözése, gyermekek tanulói vagy hallgatói jogviszonyának megszűnése, továbbá saját jogú nagykorú igénylők esetén a jogszabályi korhatár elérése eredményezte. Oka lehet még továbbá a minimálbér és a garantált bérminimum emelkedése is.

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

A családok egy része családtámogatási ellátásokból, álláskeresői támogatásokból vagy rendszeres pénzbeli ellátásokból él, azaz a szülők a munkanélküliség miatt nem munkával szerzett jövedelemből tartják el gyermekeiket. Egyre több azoknak a családoknak a száma, ahol az egyik szülő egyáltalán nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A nagycsaládban nevelkedő gyermekek esetében általában az édesanya otthon van, így ezekben az esetekben az ő jövedelmét kizárólag a családtámogatási ellátások képezik. A szociális rászorultságtól függő egyéb támogatásokról rendszeresen tájékoztatjuk az érintett családokat, ezáltal a gyermekvédelmi támogatásokon kívüli egyéb juttatásokra is jogosultságot szereznek.

Császártöltés Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a szociális célú tűzifa támogatásról szóló önkormányzati rendelete előnyben részesíti a gyermekvédelmi kedvezményben részesülőket szociális tűzifa támogatás igénylésekor.

Az Önkormányzat csatlakozott a „nyári diákmunka” elnevezésű munkaerőpiaci programhoz, mellyel évek óta támogatja a jelentkező fiatalokat. A korábbi évekhez hasonlóan a nyári hónapokban végzett munka kiváló tapasztalatszerzési és kereseti lehetőség a középiskolásoknak. A foglalkoztatásuk a Polgármesteri Hivatalban, valamint az önkormányzat fenntartásában álló közösségi színtereken (Teleház) történt. A program keretében a diákok a hivatali munkafolyamatokkal ismerkedtek, jelentős szerepet vállaltak a falu rendezvényein, részt vettek az azokat megelőző egyéb kisegítő munkában.

Emellett a környékbeli középiskolába járó diákok közül is többen választották az Önkormányzatot és intézményeit a kötelező 50 órás közösségi szolgálat hasznos eltöltésére. A diákok megismerhetik a közösségben rejlő erőt, megismerhetik készségeiket, részt vehetnek az önkormányzati rendezvények előkészületeiben és azok lebonyolításában.

Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	6	7	13
2018	4	7	11
2019	4	6	10
2020	7	6	13
2021	8	7	15
2022	n.a.	n.a.	-

20. számú táblázat Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásban részesülők közt a férfiak és nők aránya nagyjából megegyezik. Elmondható ugyanakkor, hogy településünkön nincsenek jelen nagy számban olyan gyermekek, fiatalok, akiknek esetében a szülő halála miatt árvaellátás jár.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetés.

Az Önkormányzat természetbeni ellátásként a gyermek életkorának megfelelő gyermekétkeztetést biztosít a gyermeket gondozó szülő, törvényes képviselő kérelmére az óvodában, valamint az általános iskolai menzai ellátás keretében.

Az intézményi gyermekétkeztetés a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon a déli meleg főétkezés, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkezés keretében valósul meg. Ezen kívül természetesen biztosított óvoda és iskola esetében is a jogszabályban meghatározott szünidei gyermekétkeztetés az arra rászoruló és azt igénylő gyermekek számára.

Statisztikai adatok alapján településünkön az iskolába beíratott 191 diákból 18 fő részesült ingyenes iskolai étkezésben mely a beíratott gyermekek 9,4%-a, 50%-os mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 26 fő az általános iskola évfolyamaiban a 2022/2023-as tanévben (Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés).

Az ingyenes iskolai étkezésben résztvevő gyermekek számának aránya az évek folyamán változó képet mutat. Tekintve, hogy mivel az ingyenes étkezés jogosultságát szociális helyzet, jövedelmi viszony határozza meg, így láthatóvá válik az arányok alapján az alacsony jövedelmű családban élő gyermekek aránya. Sok családnak jelent segítséget ez a támogatás.

Kiemelendő, hogy a Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat a fenntartásában lévő Császártöltési Német Nemzetiségi Óvoda vonatkozásában valamennyi gyermek számára ingyenesen biztosítja az intézményi étkeztetést.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek számáról az önkormányzat adattal nem rendelkezik.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői

Az állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek témakörét illetően nem rendelkezünk adatokkal.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, teleszerű lakókörnyezet településünkön nincs.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Településünkön csekély számú gyermek esetében került megállapításra a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet, a fogyatékkal élő gyermekek számáról pedig nincs pontos adatunk. A szülők alacsony iskolai végzettsége és/vagy foglalkoztatottsága, valamint az elégtelen lakáskörülmények tehát nem sok gyermek fejlődését hátráltatják, azonban az érintett családok általában kapcsolatban állnak a család- és gyermekjóléti szolgálattal, amely segítséget nyújt számukra a szociális és egészségügyi, oktatási és munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz, valamint a pénzbeli és természetbeni ellátásokhoz történő hozzáférésben, így összességében elmondható, hogy a szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében sem áll fenn egyenlőtlenség településünkön.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

Településünkön a Védőnői Szolgálat 1 fő védőnő alkalmazásával működik, aki a település teljes közigazgatási területén látja el területi védőnői valamint iskolai védőnői feladatait.

A védőnő először a tanácsadáson találkozik a várandós anyákkal és azt követően folyamatosan tartja velük a kapcsolatot. Cél a várandósság időszakának, majd a megszületett csecsemő fejlődésének figyelemmel kísérése. Erre egyrészt az Egészségházban tartott tanácsadáson nyílik lehetőség, másrészt a védőnő a családgondozások során győződik meg a kismamák, anyukák és gyermekeik állapotáról.

A településen dolgozó védőnő feladatai közé tartozik:

- várandós anyák és a 0-14 éves korú gyermekek és családjuk gondozása,
- tájékoztatás, tanácsadás, az egészségmegőrzés, az optimális környezeti feltételekre vonatkozóan (helyes táplálkozás, káros szenvedélyek megelőzése, egészséges életmód),
- a gyermekek megfelelő érzelmi, értelmi fejlődésének elősegítése, biztosítása, veszélyeztetettség megelőzése.

A védőnő – a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaként – egészségügyi veszélyeztetettség esetén a szülész-nőgyógyással, illetve a házi- illetve a gyermekorvossal együttműködve gondozza a családokat, szociális veszélyeztetettség esetén lépéseket tesznek a fennálló körülmények megváltoztatására, mely a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatral együttműködve valósul meg.

Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	1	72	-
2018	1	76	-
2019	1	82	-
2020	1	69	-
2021	1	79	-
2022	1	79	-

21. számú táblázat Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői státusz betöltött, üres állás nincs.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A háziorvos személyes és folyamatos orvosi ellátást nyújt az egészségi állapot megőrzése, a betegségek megelőzése és gyógyítása céljából. A házi gyermekorvos az ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítja, de felkérésre a 14–18. év közötti személyeket is elláthatja. A gyógyító-megelőző alapellátás keretében a háziorvos és házi gyermekorvos feladatkörébe tartozik az egészséges lakosság részére nyújtott tanácsadás és szűrés, a beteg vizsgálata, gyógykezelése, egészségi állapotának ellenőrzése, orvosi rehabilitációja, illetve szükség esetén szakorvosi vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti vizsgálatra, gyógykezelésre való utalása.

Császártöltésen az egészségügyi alapellátást két háziorvos látja el az önkormányzattal kötött szerződés alapján területi ellátási kötelezettséggel vállalkozási formában.

Betöltetlen praxis a településen nincsen. Császártöltésen gyermekorvosi praxis nem található. A fogorvosi alapellátás biztosított, egy fogszakorvos látja el a feladatot, aki egyben elvégzik az iskola fogászattal kapcsolatos teendőket is. A gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés a bajai, illetve a kiskunhalasi kórházban biztosított.

Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyermekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyermekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	2	0	0	n.a.	n.a.
2018	2	0	0	n.a.	n.a.
2019	2	0	0	n.a.	n.a.
2020	2	0	0	n.a.	n.a.
2021	2	0	0	n.a.	n.a.
2022	2	0	0	n.a.	n.a.

22. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

b) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A 0-7 éves korosztály speciális ellátása helyben biztosított. A szakértői bizottság szakvéleménye alapján a fogyatékos gyermek legfeljebb nyolcéves koráig fejlődését biztosító korai fejlesztésben és gondozásban, vagy fejlesztő felkészítésben vehet részt. Az óvodában és az iskolában gyógypedagógus foglalkozik a gyermekek korai fejlesztésével. A hátrányos helyzetű gyermekek közül fejlesztő foglalkozásban 2023. évben összességében 8 gyermek (5 fő óvodás, 3 fő iskolás) részesül.

A speciális ellátásra szoruló gyermekek fejlesztését a Bács-Kiskun Vármegyei Kormányhivatal Pedagógiai Szolgálatának Kiskőrösi Tagintézménye látja el, ahol gyógypedagógus, pszichológus, gyógytestnevelő szakemberek révén biztosít fejlesztő foglalkozásokat, terápiákat. A védőnői szűrővizsgálatok elvégzéséhez szükséges feltételek adottak a védőnői tanácsadóban. A hazai irodalmi adatok szerint a fejlődési zavarok több mint egyharmada nem kerül felismerésre a beiskolázást megelőzően. Számos vizsgálat igazolja, hogy a szülők saját gyermekük fejlődésének megfigyelésével, valamint a szülők és az egészségügyi ellátók közötti kommunikáció fejlesztésével a fejlődési zavarok felismerése javítható.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény rendelkezései szerint 2016. január 1-jével a gyermekjóléti szolgáltatás és a családsegítés teljes integrációja valósult meg, az ellátandó terület nagysága szerint differenciált szolgáltatástartalommal. A feladatok megosztásra kerültek a települések és a járások között. A települési önkormányzatok feladatkörében maradtak a lakóhely szintű minimumszolgáltatások, az általános segítő feladatok. Járási szintre került a hatósági feladatokhoz kapcsolódó, gyermekek védelmére irányuló tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások biztosítása.

A két szint számos együttműködési területen kapcsolódik egymáshoz.

A településünkön működő gyermekjóléti alapellátás célja, hogy a szociális munka eszközeivel hozzájáruljon a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének megelőzéséhez. A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti szolgáltatás feladatát Császártöltés Község Önkormányzata Család- és Gyermekjóléti Szolgálat látja el.

A gyermekek napközbeni ellátása az óvodai és általános iskolai napközis foglalkozások keretében valósul meg.

Speciális szolgáltatások, mint Biztos Kezdet Gyerekház vagy Tanoda a településen nem működnek, tekintettel arra, hogy Császártöltés állandó népességének életszínvonala alapján ezek működtetése jelenleg nem indokolt. A gyermekszegénység jelensége településünkön nem jellemző, így állandó kompenzációs szolgáltatásokra nincs szükség. Néhány esetben találkozunk olyan nehéz élethelyzettel, mely segítségnyújtást, esetleges beavatkozást igényel, ezeket a helyzeteket a helyi intézmények, civil szervezetek megfelelő módon, szükség esetén összefogással kezelik.

e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás

A gyermekek napközbeni ellátása az óvodai és általános iskolai napközis foglalkozások keretében valósul meg. A bölcsődei ellátás jelenleg nem biztosított településünkön.

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

23. számú táblázat Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyerekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

24. számú táblázat Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) gyermekvédelem

Az észlelő-és jelzőrendszer jól működik településünkön, együttműködésünket megfelelőnek tartjuk. Esetkonferenciákat az esetben érintett szakemberek és családok bevonásával tartják. A jelzőrendszer tagjai rendszeres időközönként üléseznek, minden információ eljut az illetékes szakember felé. A tagok találkozóikon tapasztalatcserét végeznek, feltérképezik a veszélyeztetett helyzetű gyermekeket és családokat, egyeztetnek a települést érintő szociális problémákról. A jelzések a gyermekjóléti szolgálathoz elsősorban a köznevelési intézményektől és a védőnőtől érkeztek, továbbá érkezett jelzés magánszemélyektől, egészségügyi intézménytől és rendőrségtől is.

Összességében elmondható, hogy az észlelő- és jelzőrendszer több tagjával napi kapcsolatban áll a Gyermekjóléti Szolgálat, mind a szakmai, mind pedig a személyes kapcsolat elősegíti a rugalmas, a gyermekek érdekeit szem előtt tartó közös munkát.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Családsegítés, szociális munka, család- és gyermekjóléti szolgálat célja a szociális és mentálhigiénés problémák miatt veszélyeztetett, illetve krízishelyzetbe került személyek és családok életvezetési képességének megőrzése, az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, valamint a krízishelyzet megszüntetésének elősegítése. A családsegítésben nyújtott szolgáltatások személyes szociális szolgáltatások, amelyek a szociális munka eszközeire és módszereire építenek.

Településünkön krízishelyzetben Császártöltés Község Önkormányzata Család- és Gyermekjóléti Szolgálatának segítsége vehető igénybe. Fontos feladat a gyermekeket érő veszélyekre való felhívás ösztönzése.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az óvodások számára lehetőség van településünkön foci, moderntánc edzések igénybevételére, valamint a szabad levegőn való mozgásnak remek teret ad az óvoda udvara.

Egészségfejlesztés elsősorban tanórai keretben biztosított a gyermekek számára. Az iskola számos sport és kézműves szakkört biztosít a gyermekek számára.

Településünk saját tanuszodával rendelkezik, a gyermekek örömeire az úszás beépült a testnevelésóra kereteibe. A tanuszoda kialakításánál az óvodás korú gyermekekre is gondoltak a település vezetői, így a kicsik is igénybe vehetik a tanmedencét.

A településen élő gyermekek számára biztosított köztéri játszótér, továbbá a Teleház hátsó udvarában valamint a Ligetben felállított szabadtéri sporteszközök is igénybe vehetőek kicsiknek, nagyoknak egyaránt.

Az iskola, az önkormányzat valamint a köznevelési intézményeket fenntartó Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat nyári táborokat szervez, melyre minden évben várják a jelentkezőket.

Az iskola, valamint a védőnő szervezésében és lebonyolításában a korábbi években évről évre megrendezésre került az ún.: „**Egészségügyi Hét**”, melynek célja az egészségmegőrzés, a korszerű életvezetési ismeretek elsajátítása. Az „Egészségügyi Hét” során különböző szakemberek (védőnő, fogorvos, rendőrség stb.) tartanak felvilágosító és ismeretterjesztő programokat, előadásokat a gyermekek részére.

Az „Egészségügyi Hét” keretében általában az alábbi témákról kapnak a gyermekek és szülők tájékoztatást: fogápolás, egészséges életmód, egészséges táplálkozás, elsősegélynyújtás, pubertás, nemi érése, káros szenvedélyek (dohányzás, alkohol, drog), szerelem, barátság, szexualitás, szexuális felvilágosítás, táplálkozási zavarok, testépítés, iskolai erőszak, családi konfliktus, közöny.

Sajnálatos módon az „Egészségügyi Hét” megrendezése a koronavírus világjárvány kirobbanása óta nem került megtartásra.

A védőnő szervezésében létrejött Baba-Mama Klub keretében foglalkozásokat szerveznek az édesanyák és a 0-3 éves korú gyermekek számára. A foglalkozások keretében betegségmegelőzés, szobatisztaság, nevelési tanácsadás, csecsemőtáplálás, korai fejlesztés tárgykörökben tartanak előadást a védőnő és a meghívott előadók. Az összejövetelek során Farsangi Bál, Anyatejes Nap, Anyák Napja és Mikulásnapi ünnepség foglalkozások megtartására is sor került már.

Az Agape Team Missziós Csoport Alapítvány évek óta végzett településünkön prevenciós munkát, kézműves foglalkozásokat, tevékenységük sajnálatos módon 2023. évben megszűnt.

Az infokommunikációs eszközök fejlődésében napjaink legfontosabb trendje az okostelefonok megjelenése és terjedése. A társadalom szempontjából riasztó tendenciák ezek, hiszen azt jelzik, hogy a személyes kapcsolatok mindinkább háttérbe szorúlnak. A fiatalok szabadidejük eltöltésében meghatározó szerepet kapnak a „képernyős” (tévé, számítógép, laptop) tevékenységek. A képernyős tevékenységeket tovább erősítik az olyan új szabadidő eltöltési formák, mint a „telefonozás”, illetve a facebookozás.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétfélig, szünidei)

A gyermek életkorának megfelelő intézményi gyermekétkeztetést kell biztosítani a bölcsődében, óvodában, a nyári napközis otthonban, az általános és középiskolai kollégiumban, az általános iskolai és a középiskolai iskolai menzai ellátás keretében, a fogyatékos gyermekek, tanulók nevelését, oktatását ellátó intézményben és a fogyatékos gyermekek számára nappali ellátást nyújtó fogyatékosok nappali intézményében. A gyermekeknek juttatott ingyenes vagy kedvezményes étkezés biztosítása eszközként szolgál a gyermekszegénység csökkentéséhez, a gyermekek alapvető szükségleteinek biztosításához. Emellett a bölcsőde és az óvoda zárva tartása, valamint az iskolában a nyári szünet és a tanítási szünetek időtartama alatt is biztosítani kell az ingyenes szünidei gyermekétkeztetést a hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára.

Az intézményi gyermekétkeztetés a gyermekek és a tanulók számára az óvodai nevelési napokon, valamint az iskolai tanítási napokon a déli meleg főétkezés, valamint tízórai és uzsonna formájában két kisétkezés keretében valósul meg.

Településünkön az arra rászorulóknak a szünidei gyermekétkeztetés biztosított.

A gyermekétkeztetést településünkön a Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat vásárolt élelmelés útján biztosítja. Az ételleket Császártöltés Község Önkormányzata fenntartásában lévő konyha állítja elő.

Településünkön a gyermekétkeztetés megfelel az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 50. § (3) bekezdése azon követelményének, mely szerint a közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségű és tápértékű étkezést kell biztosítani. Biztosított az életkor specifikus étrend, továbbá az hogy az intézményekben az arra jogosultak igénybe vehetik az ingyenes, illetve kedvezményes étkeztetést.

j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Településünkön nem volt ilyenre példa.

k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor településünkön nem sérül az egyenlő bánásmód követelménye. Hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat.

l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

Itt szintén megemlítendő a mélyszegénység/romák helyzeténél is említett újszülöttek támogatása. Az Önkormányzat - önkormányzati rendelete alapján - előnyben részesíti a gyermekvédelmi kedvezményben részesülőket szociális tűzifa támogatás igénylésekor.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége
--

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

Az Ebktv. alapján mindenkit egyenlő bánásmód illet meg az oktatással és képzéssel kapcsolatban. A szakértői bizottság véleményének figyelembe vételével az oktatási intézmények biztosítják a fejlesztést az érintett gyermekek esetében.

Különösen tekintettel kell lenni a kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanulókra, melyek az alábbi csoportokra oszthatóak az Nkntv. 4.§ 13. és 14 pontja alapján, az egyenlő bánásmód és az esélyteremtés tekintetében:

- a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:
 - aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,
 - ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,
 - ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,
- b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló,
- c) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek, tanuló.

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Gyermekvédelmi feladatok ellátásában az együttműködés partnerei: tanulók, osztályfőnökök, iskolavezetés, szülők, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és járási gyámhivatalok, a jelzőrendszer tagjai. A család, mint az elsődleges szociális háttér mellett igen jelentős szerepe van az iskolának a gyermekek testi, lelki és társas fejlődésében, a tanulókat esetlegesen ért veszélyeztetettség prevenciójában, az okok feltárásában.

A helyi iskola és az óvoda is a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal megfelelő kapcsolatot ápol. Jelentési kötelezettségük van a területileg illetékes Gyermekjóléti Szolgálat és a Járási Gyámhivatal felé a tanköteles korú tanulók igazolatlan hiányzása okainak felfedése miatt.

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

Az Nkntv. 47. §-a alapján sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók neveléséről, iskolai felkészítéséről a szakértői bizottság szakértői véleménye szerint kell gondoskodnia az óvodának, iskolának. A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése, a tanuló iskolai nevelése-oktatása, továbbá kollégiumi nevelése az e célra létrehozott gyógypedagógiai nevelési-oktatási intézményben, konduktív pedagógiai intézményben, óvodai csoportban, iskolai osztályban, vagy a többi gyermekkel, tanulóval részben vagy egészben együtt történhet. A gyermek, tanuló integrált vagy speciális intézményi keretek között történő nevelését, oktatását a szakértői bizottság által kiadott véleményben foglalt állásfoglalás alapján lehet és kell biztosítani. Településünkön az SNI-s és a BTMN gyermekek többi gyermekkel való együttnevelésének, oktatásának feltételei adóttak.

Oktatási intézményünk nagy hangsúly fordít a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre. Folyamatosan figyelik beilleszkedésük, tanulásuk, gondolkodásuk, fejlődésük alakulását. Gondok, problémák esetén a Nevelési Tanácsadó és a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok valamint a Gyermejkölési Szolgálat, a gyermek és ifjúságvédelmi felelős, védőnő nyújt segítséget.

A súlyos magatartási, beilleszkedési, zavarral küszködő tanuló, szakértői vélemény alapján a szülő egyetértése esetén, magántanulónként folytathatja tanulmányait iskolánkban.

Az oktatási intézmény a családokkal szoros kapcsolatot tart fenn, a felmerülő közös problémák közös kezelése érdekében. Segítik a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti helyes attitűd kialakulását. A részképesség-zavar tüneteit mutató tanulók megsegítését gyógypedagógiai tanár végzi rehabilitációs célú órakeretben, egyéni terápiás terv alapján. Indokolt esetben alkalmazható a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alóli felmentés.

A gyermekvédelmi felelős és az osztályfőnökök segítségével minden évben felméri a szociális hátrányokkal induló gyerekek körét.

Iskolánk és óvodánk épülete teljes körűen akadálymentesített, így a fogyatékossgal élő gyermekek közoktatási lehetősége biztosítva van. A fenntartó Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat valamint Császártöltés Község Önkormányzata fontos feladatának tartja az oktatási intézmények támogatását, a gyermekek megfelelő oktatási körülményeinek biztosítását.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	58	1	1,72
2018	64	1	1,56
2019	62	2	3,23
2020	67	1	1,49
2021	59	0	0,00
2022	n.a.	n.a.	n.a.

25. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	10	6,17
2018	n.a.	10	6,02
2019	n.a.	10	6,10
2020	n.a.	5	2,98
2021	n.a.	3	1,72
2022	n.a.	n.a.	n.a.

26. számú táblázat Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban						
Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2018	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2019	0	n.a.	0	n.a.	0	n.a.
2020	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	0	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

27. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet		
Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	15	0
2018	14	0
2019	12	0
2020	6	0
2021	7	0
2022	13	0

28. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az általános iskolában két fő főállású gyógypedagógus segíti a gyermekek korai fejlesztését órarendbe építve. Ezen kívül a logopédiai ellátás és a gyógytestnevelés megbízási szerződések alapján kerülnek ellátásra. Óvodában szerződéses jogviszonyban szintén egy fő logopédus-gyógypedagógus heti 3 alkalommal végzi az SNI-s és BTMN-s gyermekek fejlesztését és logopédiai ellátását. Egyéb logopédiai ellátás az óvodában hetente 1 alkalommal a kiskőrösi EGYMI által biztosított. Az óvoda megbízási szerződéssel konduktort alkalmaz az arra rászoruló óvodás gyermekek fejlesztésére.

Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma – gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2017	n.a.	3	80	1	58	0	0	19
2018	n.a.	3	80	1	64	0	0	21
2019	n.a.	3	80	1	62	0	0	21
2020	n.a.	3	80	1	67	0	0	22
2021	n.a.	3	80	1	59	0	0	20
2022	n.a.	3	80	1	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

29. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2017	0	8	1	20,25	16,67
2018	0	8	1	20,75	17,47
2019	0	8	1	20,50	16,46
2020	0	8	1	21,00	19,05
2021	0	8	1	21,75	17,82
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

30. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	16
2018	17
2019	19
2020	15
2021	26
2022	n.a.

31. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Településünkön hátrányos megkülönböztetés, jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén nem történt. Szegregáció az oktatásban nincs jelen.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutakozó eltérések

Császártöltés településen egy oktatási intézmény van, melyben a tanulók iskolai eredményessége, és az oktatás hatékonysága megfelelő.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások

Az óvoda, az általános és a középfokú iskola a hátrányos helyzetű, és a tehetséges gyermekek számára személyiségfejlesztő, felzárkóztató, tehetséggondozó óvodai, iskolai fejlesztő programot szervez. A felkészítés magában foglalja az oktatás méltányossága révén, segítő pedagógiai tevékenység által a tanulók iskolai sikerességének elősegítését, társadalmi-gazdasági helyzetből eredő hátrányaik enyhítését, a tanulói közösségfejlesztést, a család bevonását és támogatását, valamint az esélyteremtést hatékonyan támogató intézményfejlesztést és folyamatos módszertani megújulást. Képesség kibontakoztató felkészítést valamennyi csoportban, évfolyamon, osztályban meg kell szervezni. Az óvodai, iskolai fejlesztő programot az intézmény a miniszteri rendeletben erre kijelölt szervezet szakmai támogatásával szervezi meg. E szakmai szolgáltatás kiterjed az Ebktv. 31. §-a szerinti helyi esélyegyenlőségi program és a köznevelési esélyegyenlőségi intézkedési terv céljai összhangjának támogatására is.²⁶

A Császártöltési Német Nemzetiségi Általános Iskolában mozgássérült gyermek iskolába járásához külső liftet szereltek fel, hogy biztosítsák az egyenlő esélyű hozzáférést az oktatáshoz. Az intézmény területén eligazító táblák kerültek kihelyezésre.

A sajátos nevelési igényű gyerekekkel az iskolában és az óvodában egyaránt gyógypedagógusok foglalkoznak fejlődésük érdekében.

²⁶ Forrás: 20/2012. (VIII. 31.) EMMI r. 171. - 173. §

Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részeseülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	0
2018	n.a.	n.a.	8	2
2019	n.a.	n.a.	11	2
2020	n.a.	n.a.	12	4
2021	n.a.	n.a.	14	0
2022	n.a.	n.a.	10	0

32. számú táblázat Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szabadidős elfoglaltság, programok hiánya a tizenéves korosztály körében	A hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára alternatív szabadidő eltöltési lehetőség biztosítása
Gyermekek körében egyre nagyobb a "monitorfüggés", hiányoznak a társas kapcsolatok.	Egészséges életre nevelés, szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése.
A nyári időszakban nem megoldott a gyerekek alternatív felügyelete a településen.	Minél több gyermek részt vehessen az iskolán kívüli foglalkozásokon, rendezvényeken. Nyári gyermekfelügyelet

5. A nők helyzete, esélyegyenlőség

Napjainkban a nők esélye új kihívások előtt áll. A magyar családok lassan vetik ugyanis le a szokást, hogy az idősekről való gondoskodás csupán a nők kötelezettsége. Azon kívül a gyermek a családban a női természet következtében általában jobban kötődik az anyához, aki a modern korban már, mint teljes értékű munkavállaló is szerepet kap. A nők e kettős, nekik tulajdonított és természetes szerepe valamint az európai, de különösen a magyar háztartások gazdasági kihívásai is súlyosbítják a családanyák gazdasági és szociális helyzetét, akiknek e terheket úgy tűnik, hogy viselniük kell, és azt össze kell egyeztetniük munkavállalásukkal. A társadalomnak kötelessége a jogalkotás útján is enyhítenie e terheken.²⁷

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Már a 1979. december 18-i ENSZ-egyezmény 11. cikke kimondta hogy a nőknek biztosítani kell a az egyenlő munkabérhez való jogot, ideértve a juttatásokat is, továbbá az egyenlő értékű munka tekintetében, valamint a munka minőségének értékelése során tanúsítandó egyenlő bánásmódhoz való jogot.²⁸ A Charta 23. cikke alapján azonban a nők és férfiak közötti egyenlőséget minden területen, biztosítani kell.

„A nemek közötti bérkülönbséget különböző tényezők okozzák, így például a nemi sztereotípiák, az „üvegplafon” és a „ragadós padló” állandósulása, a horizontális szegregáció – beleértve a nőknek a szolgáltató ágazat alacsonyán fizetett munkahelyein való felülreprezentáltságát –, valamint a gondozási feladatok egyenlőtlen megosztása. A nemek közötti bérkülönbséget továbbá részben a nemi alapú közvetlen és közvetett bérdiszkrimináció okozza.

Az említett elemek olyan strukturális akadályokat képeznek, amelyek összetett kihívásokat jelentenek a jó minőségű munkahelyek és az egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazás elérése tekintetében, és olyan hosszú távú következményekkel járnak, mint a nyugdíjak terén a nemek között fennálló egyenlőtlenség és a szegénység feminizációja.”²⁹

Magyarországon a nők gazdasági aktivitása kisebb, mint a Nyugat-Európai országokban. A nők gazdasági aktivitását nagymértékben befolyásolja társadalmi szerepvállalásuk.

A nők gazdasági aktivitásának fontos befolyásoló tényezője a gyereknevelés. Míg a férfiak körében a gyereknevelés – lényegében függetlenül a gyerek korától – valamelyest növeli a munkavállalás valószínűségét, az iskoláskor alatti vagy kisiskolás korú gyereket nevelő nők aktivitása lényegesen alacsonyabb, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező gyerektelen vagy idősebb gyereket nevelő nőké. A gyereknevelés aktivitáscsökkentő hatása annál nagyobb, minél kisebb a gyerek. Befolyásolja a nők gazdasági aktivitását a gyermekek száma is, a három vagy több gyermek radikálisan csökkenti a nők gazdasági aktivitását. A gyereket egyedül nevelő nők inkább kívánnak munkát vállalni, mint az azonos tulajdonságokkal rendelkező, s ugyanannyi és ugyanolyan korú gyereket nevelő, de párkapcsolatban élő nőtársaik.

A női foglalkoztatottnak a férfiak foglalkoztatottságával szemben sokkal több a kulturális beágyazottsága. A családról és a nők családi életben elfoglalt szerepéről élő sztereotípiák jelentősen befolyásolják a nők munkaerő-piaci aktivitását.

²⁷ MAKKOS Nándor :A nők esélyegyenlőségéről JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXIV. évfolyam 6. szám pp 28-31 (2022).

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/970 irányelve (2023. május 10.) preambulum (1) bek.

²⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/970 irányelve (2023. május 10.) preambulum (15) bek.

Elemzők szerint ezért is nehezebb megérteni európai kontextusban a női foglalkoztatottságot, mivel több szerep (jó munkaező, jó anyuka, jó háziasszony, jó feleség) összehangolását igényli, tehát összetettebb jelenség, mint a férfiak munkaező-piaci helyzete.

Szomorú hír, hogy bár a nők foglalkoztatottsága mindig alacsonyabb volt a férfiakénál, az elmúlt években ez az arány közeledik egymáshoz – és nem azért, mert a nők több munkahelyet töltenének be, hanem mert a gazdasági válság, valamint az idősebbek munkaező-piaci hátrányai a férfiakat sem kerülnek el.

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A témában készített statisztikák alapján általánosan elmondható, hogy a gazdasági helyzettől függetlenül a részmunkaidős foglalkoztatást és távmunkában végzett keresőtevékenységet tartják a nők számára leginkább elfogadható formának, körükben ennek a legnagyobb a támogatottsági aránya.

A nők és férfiak közötti különbség a munkaezőpiaci szegregáció jelenségében is nyomon követhető; elkülönülnek azon állások, amelyekben női és azok, amelyekben férfi munkaezőt preferálnak. A nők nagyobb hányada a nőies szakmákban dolgozik, a két nem között szektoriális különbségek figyelhetők meg, míg az ipar és a mezőgazdaság területén a női munkavállalók – a munka jellegéből fakadóan – alulprezentáltak, addig a szolgáltatás ágazatban a túlsúlyukról beszélhetünk.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel, anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Az esélyegyenlőség elősegítése szempontjából fontos támogatni és foglalkoztatni a GYED-ről, GYES-ről, családtag ápolásáról visszatérőket.

Munkaező-piaci szempontból kedvezőtlen helyzetűeknek mondhatók a gyermekek gondozásáról visszatérők, ezért a - pályakezdőkhöz hasonló módon - az ő foglalkoztatásuk támogatása is indokolt. A munkavállalási korban lévő népesség száma mind a férfiak, mind a nők esetében csökkenő tendenciát mutat.

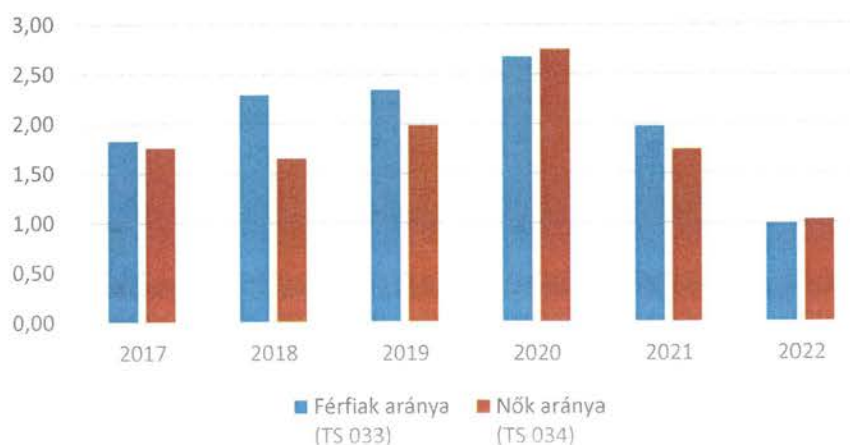
Az alábbi adatokból látható, hogy mindkét nem esetében jelentősen csökkent a munkanélküliek száma a 2021-es évtől kezdődően, ami pozitív változást jelent az utóbbi időben. A munkanélküliségi adatokból úgy tűnik, nincsenek jelentős aránytalanságok a két nem között.

Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	1,83	1,76	1,80%
2018	2,29	1,65	1,97%
2019	2,34	1,98	2,16%
2020	2,67	2,75	2,71%
2021	1,97	1,74	1,86%
2022	0,99	1,03	1,01%

33. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Munkanélküliség nemek szerint

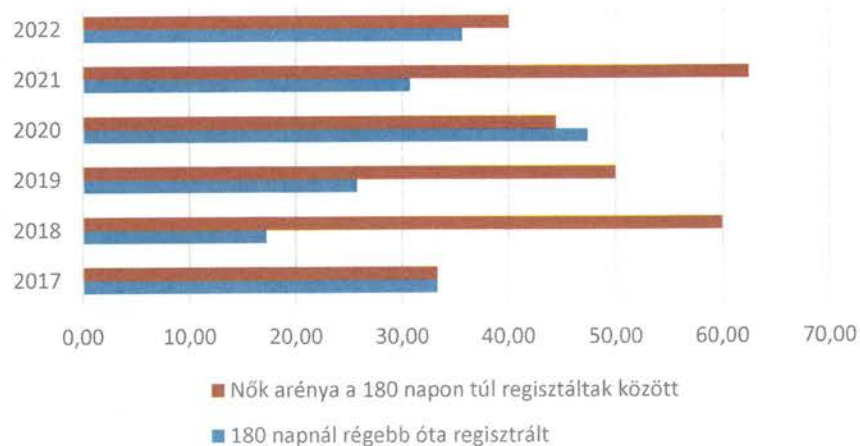

20. számú ábra Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2017	33,33	33,33
2018	17,24	60
2019	25,81	50
2020	47,37	44,44
2021	30,77	62,5
2022	35,71	40

34. számú táblázat Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

180 napnál hosszab ideje álláskereső

21. számú ábra Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A tartós munkanélküliek körében a nők aránya 33-62 % között mozgott az elmúlt években. A 2021-es évben volt a legmagasabb, amikor 62,5 % volt a nők aránya a 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőik körében. Az előző évhez képest ez jelentős növekedés jelent. Ennek okát nem ismerjük.

Ha a két nem arányait hasonlítjuk össze, akkor elmondható, hogy a nők 2022. évben nagyobb mértékben érintettek a tartós munkanélküliségben, mint a férfiak.

Pályakezdő álláskeresőik száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresőik száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresőik száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	27	1
2018	29	3
2019	31	1
2020	38	2
2021	26	0
2022	14	0

34. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

22. számú ábra

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő álláskeresőik aránya 2017. és 2020. évek között az összes álláskereső között alacsonynak tekinthető, 2021. évtől pályakezdő álláskeresőit nem tartanak nyilvántartásban Császártöltés vonatkozásában.

Ezek alapján megállapítható, hogy településünkön az oktatásból a munka világába történő átlépés nehézsége nem képezi jelentős okát a munkanélküliségnek. A pályakezdők nemek szerinti összetételéről nincs adatunk, de mivel eleve alacsony arányban, 2021-től pedig egyáltalán nem jelennek meg pályakezdők az álláskeresőik között, így feltételezzük, hogy a nőket sem érinti jelentős mértékben a pályakezdési munkanélküliség.

c)

d) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Jelenleg, adatok hiányában nem tudható, hogy milyen arányú a nők részvétele a foglalkoztatást segítő és képzési programokban. Ideális esetben a programokon résztvevők nemek közötti aránya megegyezik a településen élő munkanélküliek között lévő nemek közötti megoszlással. Mivel nem állnak rendelkezésre számszerű adatok, hogy a településen induló foglalkoztatást segítő és képzési programok résztvevői között milyen arányú a nők száma a férfiak számához képest, a hazai átlagból kell kiindulnunk. Az országos adatokat tekintve elmondható, hogy az ilyen programokon alacsony a női részvétel, illetve általában több olyan képzés indul, amelyek elsősorban férfiaknak való. Általános probléma továbbá, hogy ezek a képzések sokszor nem összeegyeztethető egy kisgyerekes édesanya napi rendjébe és időbeosztásába, illetve nem veszik figyelembe, ha az édesanya gyermeke váratlanul megbetegszik.

Országos adatok szerint a foglalkoztatást segítő és képzési programok elősegítik a munkavállalás esélyét. Ugyanakkor a munkanélküli férfiak nagyobb eséllyel vesznek részt vállalkozás-támogatási programokba és válnak vállalkozóvá. A bértámogatási programokba azonos eséllyel kerülnek be a nők és a férfiak.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony végzettségű nők lehetőségei behatároltak. Az elhelyezkedésnél az adott munkakör betöltésére legalkalmasabbakat veszik fel. A munkaerőpiacon az alacsony végzettségűek nem kapnak munkát, esélyük a közfoglalkoztatásban realizálódhat. Adatok hiányában nem tudható, hogy a településen a regisztrált munkanélküli nők milyen iskolai végzettséggel rendelkeznek.

A településen működő A-E Plaszt Kft. üzemében elsősorban betanított munkásokat alkalmaznak, jellemzően alacsony iskolai végzettségűeket és közülük jelentős számú nőt.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők munkaerő-piaci hátrányos megkülönböztetése nehezen vizsgálható jelenség, megmutatkozhat a munkára való jelentkezéskor (ha a munkakör betöltésére mindkét nem képviselője alkalmas, azonos kvalitásokkal rendelkeznek, a munkáltató mégsem szeretne nőt alkalmazni), az azonos munkáért járó eltérő bérezésben, vagy az előmeneteli lehetőségek szűkösségében (üvegplafon-jelenség).

A nők esélyegyenlőségének sarkalatos kérdése „az egyenlő munkáért egyenlő bér” elvének érvényesülése.

A nők férfiakkal szembeni kereseti hátránya mögött sokféle tényező együttes hatása áll. A keresetek színvonalát meghatározhatja a gazdasági ág, gazdálkodási forma, a munkavállaló személyes jellemzői (életkora, iskolai végzettsége, foglalkozása). A női keresetek hátránya a versenyszférában nagyobb, mint a költségvetési szférában. A két szektor közötti eltérés oka, hogy a közszférában alkalmazott illetmény-előmeneteli rendszerek szűkebb teret adnak a nemek szerinti különbségtételnek, mint a piaci szféra szabad béralkuja.

A település egészére vonatkozóan hátrányos megkülönböztetésre vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

Az önkormányzatnál és intézményeinél dolgozók bére, keresete nem, korcsoport, beosztás, szakma vagy végzettség szerint évenként nyomon követhető, hátrányos megkülönböztetés nincs.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik, mivel általában túlnyomórészt ők látják el a gyerekeket és az időseket.

A kisgyermek melletti munkavállalás nehéz helyzetet jelent mind a munkaadónak, mind a munkavállalónak, ezt azonban odafigyeléssel és célzott fejlesztéssel meg lehetne oldani. Az anyák többsége általában a harmadik év után megy vissza dolgozni, az édesapák, pedig a legritkább esetben maradnak otthon a gyermekekkel. Ha több gyermek születik, az otthon töltött idő a három év sokszorosára is nőhet, és minél hosszabb időt tölt otthon az édesanya, annál nehezebb visszatérnie, hiszen az évek múlásával csökken a munkatapasztalat a karrierépítés lehetősége. Míg az édesanyák félnek az indok nélküli elbocsátástól, nincs lehetőségük a megfelelő gyermekfelügyeletre, kevés vagy egyáltalán nincs bölcsődei férőhely, nincsenek megfelelő információik, addig a cégeknél a jó gyakorlatok ismerete és a megfelelő tapasztalat hiányzik: a vállalatok leginkább attól félnek, hogy a kisgyermekes szülők nem tudják megfelelő kiszámíthatósággal ellátni a munkájukat. A magyarországi munkaadók még mindig a rendelkezésre állást, a fizikai jelenlétet tartják a legfontosabbnak. Kevés cég ismeri fel, hogy a kisgyermekes szülők jobbak a figyelem megosztásában, a hatékony időkezelésben, és megfelelő bánásmód esetén nagyobb a lojalitásuk az őket foglalkoztató cégek felé.

A nők munkaerő-piaci elhelyezkedése szempontjából lényeges a gyermekek számára nyújtott napközbeni ellátásokhoz történő hozzáférés. A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint óvodában, iskolában.

Településünkön a gyermekek napközbeni ellátása óvodában és az általános iskolában biztosított. Az óvodai feladat-ellátási helyek száma egy, férőhelyek száma: 80. Általános iskolai ellátási helyek száma egy, napközis csoportok száma 2022/2023-as tanévben 4 db, összességében 70 gyermekkel.

A KSH kutatási alapján elmondható, hogy országszerte problémát okoz az édesanyáknak a munkavállalás melletti gyermeknevelés. Azon szülők, akik nem lakhelyükön tudtak munkát vállalni, komoly nehézségekkel küzdenek a téren, hogy gyermekük a meghatározott időben érkezzen be és hagyja el a bölcsődét/az óvodát/az iskolát. De ugyanilyen nehézséggel küzd azon szülő is, akinek munkáltatója elvárja az esetleges túlórák elvállalását. Sok édesanya nem tudja megoldani, hogy gyermeke a szabadidejét biztonságban, kreatív módon és hatékonyan töltse el, ha nincs mellette megfelelő felnőtt korú személy és nem felügyel mindezekre.

A rugalmas munkaidő nem igazán jellemző Császártöltésen és a környékbeli településeken. A családi feladatok összeegyeztethetőségét támogató szolgáltatások elérhetősége sem jellemző a településen.

Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2017	0	72	-
2018	1	76	-
2019	1	82	-
2020	1	69	-
2021	1	79	-
2022	1	79	-

35. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0
2020	0	0
2021	0	0
2022	0	0

36. számú táblázat

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0*	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0

37. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat tevékenységi körében realizálódik elsősorban. A védőnő feladata a nővédelem, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében részvétel, a népegészségügyi célú méhnyak szűrés végzése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása.

A szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anyára és gyermekekre fokozott figyelmet fordít a településen a védőnő.

A településen mind a védőnői hálózat, mind pedig a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat aktívan lép fel és működik. Ezen szervezetek munkatársai kiemelt figyelmet fordítanak a családtervezéssel, gyermekvállalással összefüggő ismeretek átadására, a mindennapokban a család-és nővédelmi gondozásra. A szociális szféra ezen dolgozói a szülőket lakhelyükön is látogatják, figyelemmel kísérve ezzel lakókörnyezetüket. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat rendszeres adománygyűjtésekkel segít a rászoruló családokon, de gyakori az ügyintézésben való segítség, továbbá a nyári programok szervezése, elsősorban kisgyermekek számára.

Fontos kiemelni a szabadidő felhasználás témáját is a nőknél. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenségek egyik markáns megnyilvánulása az időfelhasználásban, a munkaidő-szabadidő arányban érhető tetten. Magyarországon a házimunka fogalma szinte egyértelműen a női munka fogalmával azonos. Nem csupán azokban a háztartásokban van ez így, ahol a férfi a kereső, hanem azokban is, amelyekben mind a férj, mind a feleség teljes munkaidőben dolgozik. A nők időfelhasználása döntően a család és háztartás köré szerveződik, a férfiaké pedig elsődlegesen a jövedelem biztosítása felé.

Nincs számszerű adat arra vonatkozóan, hogy a császártöltési nők mennyi szabadidővel rendelkeznek, illetve hogy mennyire tudják megengedni maguknak a „pihentető” szabadidőt. A gyermek megfelelő neveléséhez elsődleges, hogy szülei megfelelő lelkiállapotban legyenek, ezt azonban nehéz elérni, ha a szülők anyagi vagy lelki problémával küzdenek.

A leendő édesanyák számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadása megkezdődik már várandós korban az egyéni beszélgetések, látogatások alkalmával, kezdve a szüléstől, szoptatástól a tápláláson gyereke nevelésén át.

A gyermekgondozással kapcsolatosan egyéb ismeretek átadására szakemberek bevonásával a védőnő által szervezett „Baba-Mama” Klub keretében kerül sor a 0-3 éves korú gyermekek esetében. A cél: kiépíteni egy olyan

közösséget, ahol az anyukák érezhetik, hogy nincsenek egyedül. A résztvevők elmondása alapján rendkívüli segítség a számukra, hiszen nemcsak egy hatékony szabadidős foglalkozás ez a számukra, hanem nagyon jó „információ csere központ” is, hiszen az édesanyák itt megtudják egymással osztani nehézségeiket, problémáikat és megoldási alternatívákat kapnak egymástól.

A védőnői hálózat nagy figyelmet fordít a szociális okból vagy gondatlanságból veszélyeztetettségben élő gyermekek folyamatos nyomon követésére és a társszervekkel való kapcsolat felvételre.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A családon belüli erőszak a nemzetközi és országos statisztikák alapján sokkal jelentősebb mértékben jelenlévő probléma, mint gondolnánk. A rendőrség és bíróság számszerű adatai tükrözhetik, hogy a bántalmazottak milyen mértékben mernek, illetve tudnak jogi segítséget kérni.

Fontos figyelembe venni az adatok elemzésekor, hogy leggyakrabban a rendőrség riasztására is csak végső esetben kerül sor. Teljes körű vizsgálatot a témában annak jellegéből adódóan lehetetlen végezni, de egyes részterületek tanulmányozása segítheti a problémák feltárását, segíthet a megoldási lehetőség megtalálásában.

A rendőrséggel történt konzultáció alapján megállapítható, hogy településünkön nem jellemző a nőket érő, illetve a családon belüli erőszak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

Az Szt. alapján a családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.³⁰

Császártöltés Község Önkormányzata Család- és Gyermekegészségi Szolgálat családsegítőjéhez fordulhatnak településünkön a krízishelyzetbe kerülő nők. A szolgálat munkatársa segítséget, és felvilágosítást nyújt az igénybe vehető szolgáltatásokról. Császártöltés 50 km-es körzetén belül anyaoththon nem működik.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A településen felülreprezentált a női munkaerő foglalkoztatása, óvodában, iskolában, idősok otthonában, önkormányzatnál nagyobb arányban történik a foglalkoztatásuk közalkalmazotti, köztisztviselői és köznevelési foglalkoztatotti státuszban.

Érdekes a nők szerepvállalása a közéletben. Önkormányzatunk intézményeiben a foglalkoztatók többsége nő. Császártöltés Község Önkormányzata Képviselő-testületének tagjai közül jelenleg 2 fő nő, és a polgármesteri tisztséget is nő tölti be. A Pénzügyi Bizottságban 4 férfi és 1 nő, az Ügyrendi Bizottságban 1 férfi és 2 nő, az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottságban 2 férfi és 3 nő foglal helyet.

Az önkormányzat intézményeinek (Idősok Otthona, Polgármesteri Hivatal) a vezetője, valamint az önkormányzat által alapított Császártöltés Fejlődéséért Közalapítvány továbbá a Császártöltési Nyugdíjasház Közalapítvány kuratóriumának elnöke is nő. Ezen felül a helyi általános iskola, továbbá az óvoda vezetője szintén női alkalmazott.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

A munkanélküliség aránya körükben magasabb, ez ösztársadalmi probléma, amelyen komplex programokkal lehet enyhíteni.

³⁰ 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról 64. § (1) bek.

Tapasztalatok alapján a leggyakrabban előforduló, a nőket helyi szinten foglalkoztató társadalmi problémák a munkanélküliség, alulképzettség, kismamák bezártság érzése, magányosság. Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

A településen beazonosított problémák felszámolására egyelőre még nem irányult olyan kezdeményezés, amely kifejezetten a nőket célozta volna meg. Továbbá a településen jelenleg nem működik olyan civil szervezet, melynek alaptevékenysége között szerepel a női esélyegyenlőség segítése.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkahelyek nem preferálják a kisgyermekes női munkaerőt.	Rugalmas munkaidő lehetősége, családbarát munkahelyek létrehozása pályázati források igénybevételével.
A nők munkába állását nehezítik az alábbi körülmények: 1. igényeknek nem megfelelő napközbeni ellátás (alternatív napközbeni ellátások hiánya), 2. iskolai szünetekben nem áll rendelkezésre alternatív napközbeni ellátás	1. igényeknek megfelelő napközbeni ellátás a szülők munkaidejének figyelembe vételével 2. alternatív napközbeni ellátás kialakítása (pl. Családi gyermekfelügyelet, Házi gyermekfelügyelet, Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében)
A kiskorú gyermekek felügyelete sokszor nem megoldott a szünetek ideje alatt, amíg a szülő dolgozik	1. alternatív napközbeni ellátás kialakítása (pl. Családi gyermekfelügyelet, Házi gyermekfelügyelet, Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében) 2. Éltrevaló-projekt: „élő” előadások, beszélgetések, szakértők részvétele

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Idős embereknél is az emberi méltóság, szociális biztonság érdekében hosszú távú, világos programokra van szükség.

A 65 év felettiek száma 1,66 milliőről 1,89 millióra, aránya 16,6%-ról 19,3%-ra nőtt 2010-ről 2019-re.³¹ A demográfiai helyzet változása „erőteljes hatással van a szociális védelmi rendszerekre, nyomás alá helyezi a nyugdíjrendszerek fenntarthatóságát, és megnöveli az igényt a tartós időskori ápolás-gondozásra.”³² Az idősödő társadalomban nő a jelentősége a kor alapú diszkriminációnak (ageizmusnak). „Az idősödés nemcsak a gazdaságilag fejlett és fejletlenebb társadalmakban okoz különböző gondokat, hanem különböző kezelést követel egyazon államon belül is konjunktúra és válság idején. A gazdasági krízisek befolyásolják a munkaerő piacot, ahol jelen vannak a munkaerőpiacra belépni kívánó fiatalok, és az azt elhagyni kívánó, és elhagyni nem kívánó idősebb munkavállalók.”

Az idősügynek választ kell adnia számos lényeges, és sürgető³³ kérdésre:

Különösen a feminizációra. A demográfiai trendek régóta a nők hosszabb életkilátásait mutatják, és a nők, akik jövedelme még mindig kisebb, mint a hasonló képzettségű és munkakörű férfiaké, idősen is kisebb nyugdíjra számíthatnak, előzvegyűlten pedig – ha vannak – gyermekeik vagy a köz támogatására inkább rászorulnak, mint a családban élő idősök.

Választ kell adnia az izolációra, az elmagányosodásra. A gyermekek számának csökkenése és a nukleáris család terjedése miatt az idős emberek egy része elszigetelődik.

Választ kell adnia az ún. Handicap jelenségre. A fogyatékkal élők öregkora nehezebb, mint a társadalmi többségé, sőt a fogyatékosok sok esetben éppen időskorban bontakozik ki, a fehér és a más színű botok, a hallókészülékek, a szemüvegek, a „tolószékek” az idősebb generációk körében gyakoribbak.

Választ követel a gettósodás jelensége. Nem annyira regionális értelemben, mint inkább „leépülő településrész vagy épület” értelmében az idősök által lakott házak, területek a kevésbé trendi, kevésbé ellátott vidékekre helyeződnek, avagy az előregedő környéket az új típusú szolgáltatások – még akár az iskola is – elkerülik.

Gazdasági, társadalmi és kulturális tökeszegénység. A járadékok és juttatások értékének csökkenése jobban érinti az idősöket, és a szolgáltatásokhoz való hozzáférésüket nehezíti, amely szolgáltatások például a mozgásban akadályozottak esetében létfontosságúak lehetnek az önálló élet lehetőségét például az önálló ételkészítés-beszerzés, avagy a temető vagy az utolsó barátok, rokonok meglátogatását veszélyeztethetik. Amit nem használ, leépül.

Ha nem beszélnek, nem vesznek részt közös cselekvésekben, nem kapnak és nem adhatnak szeretetet, akkor az emberek kulturálisan, mentálisan és fizikailag leépülnek. Generációk tapasztalatai, élményei és érzésvilága múlhat ki – reméljük, nem teljesen nyomtalanul.

Ha nem segítik, segítjük, az idősöket például az infokommunikációs technológiák elsajátításában akkor ők elmagányosodhatnak.

Választ kell adnunk a legális migráció kérdésére is. A fiatal éveikben szívesen látott, migráns munkaerő a társadalombiztosítás, és teljes kapcsolatrendszere révén a befogadó országban marad időskorában, ahol még sincsen úgy otthon, mint a kibocsátó országában.

Nagyon nagy feladat, hogy a negatív tendenciákat ellensúlyozzuk tudatos politikával, olyan fejlesztésekkel, amelyek képesek választ adni a demográfiai tendenciákra.³⁴

³¹ MNTFS 2030. p.70.

³² MNTFS, 2030. p.19.

³³ Forrás: BORZA Beáta (szerk.): „Méltóképpen Időskorban” Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának idősügyi projektje, Budapest, 2011. p. 6-7.

³⁴ Bővebben lásd: MAKKOS Nándor: Egészségen alapuló diszkrimináció és ésszerű alkalmazkodás a közsférában JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXII. évfolyam 3. szám május-június pp 16.-20. (2020).

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

A település népességének összetételében az időskorúak aránya, - az országos átlagnak megfelelően - emelkedő tendenciát mutat. A népesség korösszetétele az idősebb korcsoport felé tolódik. A 60 éven felüliek aránya és az öregedési index igen magas (lásd 38. számú táblázat, 23. számú ábra). Az idősödés társadalmi és gazdasági probléma, kihívás a szociális ellátórendszernek is.

A háztartások összetételének és a családok struktúrájának változásai ellenére a háztartások és a családok közötti segítő kapcsolatok vizsgálata pozitív mérleget mutat, vagyis működnek a családon belüli segítő kapcsolatok. Ám ezt folyamatosan veszélyezteti a „szendvicsgeneráció” (vagyis a középső generáció) nehéz helyzete, akiknek a gyerekeikkel szembeni kötelezettsége mellett az idős szülők segítése is fontos, miközben félnek a munkanélkülivé válástól. A kapcsolat fenntartását, betegség esetén az ápolást-gondozást megnehezíti az a tény, hogy egyre kevesebben élnek az idős szülők közelében. A családi kapcsolatok fenntartásának és működőképességének igen fontos szerepe van a mentális állapot javításában, mivel a családon belüli segítség elérhetősége növeli a biztonságérzetet.

A településen a **65 éven feletti aránya viszonylag magas**. Az állandó lakosság viszonylatában a 65. év feletti nők aránya 15,8%, a 65. év feletti férfiak aránya 10,6%, az összlakosságon belül 2022-ben a 607 fő 65 év feletti állandó lakosból 363 fő volt a nő és 244 fő a férfi.

A lakosság összetételében jelentős azon időskorúak aránya, akiknek

- családtagjaik elvesztése miatt, vagy hozzátartozóik, gyermekeik városba történő költözésük miatt nő az elmagányosodásuk, nő az izolálódásuk,
- fizikai és szellemi teljesítőképességük csökkenése miatt egyre inkább rászorulnak mások segítségére,
- rendszeres ápolásra gondozásra lenne szükségük, de otthonukban, lakóhelyükön szeretnének gyógyulni.

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	549	277	198,19%
2018	559	286	195,45%
2019	558	288	193,75%
2020	576	289	199,31%
2021	588	290	202,76%
2022	607	299	203,01%

38. számú táblázat Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

23. számú ábra

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

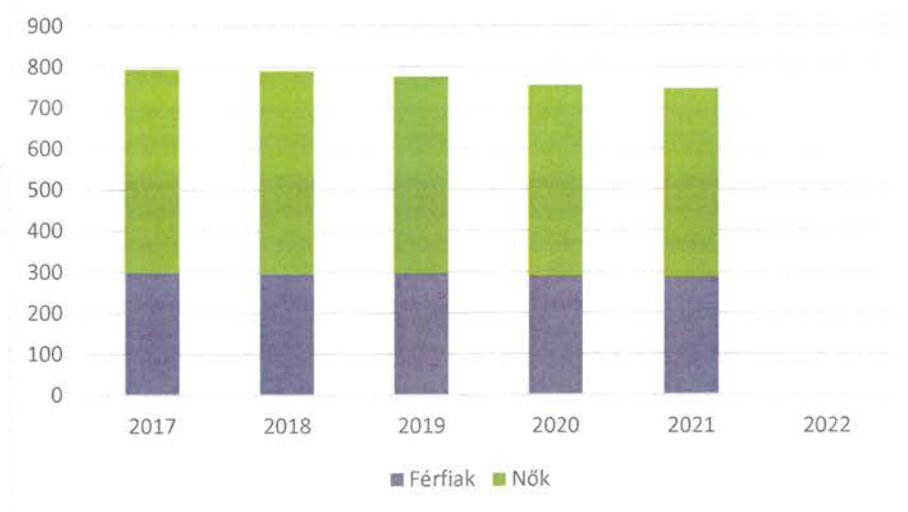
A 2022. évi adatok alapján a lakosságnak közel 27%-a nyugdíjas vagy nyugdíjszerű ellátásban részesül. A nyugdíjban részesülők között igen magas az egyszemélyes háztartások száma.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	298	495	793
2018	295	493	788
2019	297	478	775
2020	289	465	754
2021	286	459	745
2022	n.a.	n.a.	-

39. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Nyugdíjasok nemek szerinti megoszlása

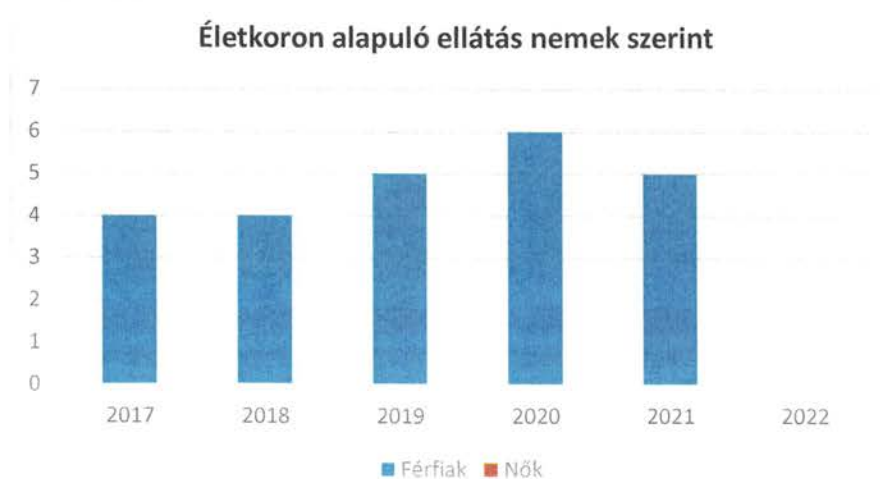
24. számú ábra

Forrás: TeIR, KSH Tstar

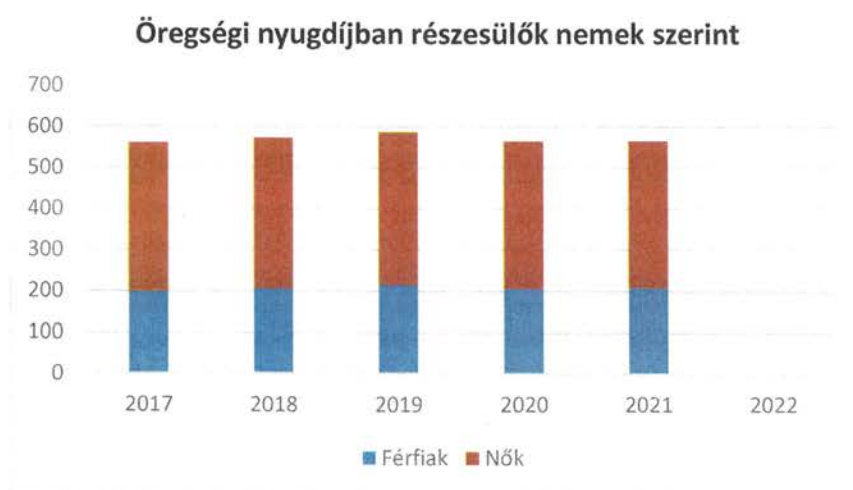
Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	4	0	198	362	1	12	1
2018	4	0	204	368	0	13	1
2019	5	0	214	372	0	10	1
2020	6	0	205	360	0	12	1
2021	5	0	208	358	1	10	2
2022	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	2

40. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

25. számú ábra Forrás: TeIR, KSH Tstar

26.számú ábra Forrás: TeIR, KSH Tstar

27.számú ábra Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázatból kivehető, hogy a teljes nyugdíjas állományon belül a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma nagyságrendekkel magasabb a településen, mint az ugyanezen ellátási formában részesülő férfiak száma.

Ez a statisztikai adat alátámasztja az állandó lakónépesség 65 év feletti, férfiak és nők számában tapasztalt drasztikus létszámcsökkenést, illetve növekedést. A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma több mint másfélszerese a férfi ellátottak számának, egyúttal a nők több mint felét teszik ki az összes nyugdíjban részesülő időskorúnak.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma évek óta stagnál, közel azonos értéket mutat.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A településen élő nyugdíjasok foglalkoztatásáról nincsenek adataink. A Császártöltésen élő idős emberek többsége helyben, a ház körüli mezőgazdasági termelésből önmaguk és szűkebb családjuk számára zöldséget, gyümölcsöt termesztenek.

Az önkormányzati intézmények foglalkoztatnak nyugdíjas korúakat a településen lévő egyéb munkáltatóktól jelenleg erre vonatkozóan nincs rendelkezésre álló adat. A nyugdíjasok foglalkoztatására a nyugdíjtörvény szigorodó változásaival kedvezőtlen hatások figyelhetők meg. (Előrehozott nyugdíjba vonulás és a nyugdíj melletti munkavállalás szigorodó feltételei miatt.)

A 65 év feletti lakosság településünkön még magas fokú aktivitást mutat, ezt bizonyítja a számos önszerveződő nyugdíjas közösségek megléte és aktív tevékenysége.

A település egyik közösségi színtere, a Teleház ad helyet a Tűzforgatóknak, a Sütő Asszonyoknak, a Nyugdíjas Klub összejöveteleinek. A Társas Kör szintén nyugdíjasokból álló szerveződés, helyi és vidéki túrákat, kirándulásokat szervez és valósít meg.

Császártöltésen a fő megélhetést a mezőgazdaság biztosítja, ezért jellemző, hogy a nyugdíjasok mezőgazdaságból származó bevétellel egészítik ki nyugdíjukat.

Császártöltés Község Önkormányzatánál és intézményeiben (Polgármesteri Hivatal, Idősek Otthona) foglalkoztatott nyugdíjas alkalmazottak száma 2023-ban : 6 fő, a Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat által fenntartott köznevelési intézményekben (óvoda, iskola) alkalmazott nyugdíjasok száma: 4 fő)

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	27	29	31	38	26	14
41-45 év (TS 042)	Fő	4	5	4	4	4	4
	%	14,81%	17,24%	12,90%	10,53%	15,38%	28,57%
46-50 év (TS 043)	Fő	2	4	2	3	1	1
	%	7,41%	13,79%	6,45%	7,89%	3,85%	7,14%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	2	3	4	2	0
	%	7,41%	6,90%	9,68%	10,53%	7,69%	0,00%
56-60 év (TS 045)	Fő	1	2	3	4	4	2
	%	3,70%	6,90%	9,68%	10,53%	15,38%	14,29%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	4	3	2	4	5	6
	%	14,81%	10,34%	6,45%	10,53%	19,23%	42,86%

41. számú táblázat

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idősor, élethosszig tartó tanulás, idősor, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

Az Önkormányzat tevékenyen részt vállal az idősor közösségi, kulturális életében. Tevékenységével elősegíti az idősorúak életminőségének javulását, helyi szerveinek működését, illetve hozzájárul szabadidős programjainak megszervezéséhez. A helyi önkormányzat kiemelt figyelmet szentel az idősorok, évente megrendezésre kerül az Idősor Napja.

Régi szép hagyomány, hogy minden évben karácsony előtt a 80 év feletti idős embereket a település egy tartós élelmiszerekből álló karácsonyi ajándécsomaggal megajándékozza, emellett a 90, valamint 95 éves szépkorúak köszöntése minden évben az önkormányzat leghálásabb feladata.

Az óvodások és iskolások állandó fellépői az idősor tiszteletére tartott rendezvényeknek.

A Császártöltési Idősor Otthona lakói idény jelleggel besegítenek az önkormányzat kertészete által megtermelt borsó kifejtésében, továbbá önkormányzati rendezvények re dekorációt készítenek, süteményeket sütnek.

Az önkormányzati és nemzetiségi önkormányzati fenntartású intézményekben foglalkoztatott nyugdíjasok száma összesen 10 fő.

Kifejezetten ezt a korosztályt célzó program nem szolgálja idősorink foglalkoztatását.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A diszkrimináció felmérése rendkívül nehéz. Azt tudjuk a szakirodalomból, hogy az idősor sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak, tehát nehezebben helyezkednek el, és a munkahelyi leépítések is előbb érik el őket.

A 61 év felettiak között a munkanélküliek aránya emelkedő tendenciát mutat, a tartós munkanélküliek száma is magas ebben a korban, tehát jobban érinti a foglalkoztatás terén fellépő hátrányos megkülönböztetés ezt a korosztályt.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősor egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A személyes gondoskodást nyújtó, idősorokot érintő szociális ellátásokat az önkormányzat a kötelezően ellátandó feladatai között biztosítja. A szociális alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászoruló részére saját otthonukban és lakóköznyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. Ha az életkoruk, egészségi állapotuk, valamint szociális helyzetük miatt rászoruló személyekről az alapszolgáltatások keretében nem lehet gondoskodni, a rászorultakat állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formában gondozza.

Az önkormányzat az idősor helyzetét a szociális ellátó rendszeren keresztül kezeli. Az idősor egészségügyi ellátásokhoz való hozzáférése az egészségügyi ellátórendszeren belül biztosított. Életminőségünk fejlesztésének alapja az egészség megőrzése, ezért az önkormányzat lehetőségeihez mérten támogat minden ezt célzó kezdeményezést.

Az idősebb korosztály egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése a településen biztosítva van. Az egészségügyi alapellátást két háziorvos és egy fogszakorvos látja el a településen. A központi háziorvosi ügyelet szintén biztosított, az egészségügyi szakellátás Baja, Kalocsa és Kiskunhalas városokban érhető el. A településen igény szerint hetente egy alkalommal vérvételre van lehetőség, mely minták a bajai kórház laborjában kerülnek vizsgálatra beszállításra, ahonnan az eredmények a körzeti orvosokhoz kerülnek visszajuttatásra, így az idősnek nem kell vérvétel miatt vidékre utazniuk.

A településen a szociális ellátórendszer szereplője az önkormányzat. Császártöltés Község Önkormányzata az alábbi szociális szolgáltatásokat biztosítja a településen:

- Étkeztetés (alapellátás) – ERD-Gasztro Kft-vel kötött vállalkozási szerződés alapján
- Házi segítségnyújtás (alapellátás)
- Családsegítés (alapellátás)
- Tartós elhelyezést biztosító, ápolást gondozást nyújtó idősok otthona (szakosított ellátás).

Az alapellátás megszervezésével a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális helyzetükből vagy más okból származó problémák megoldásában.

Amennyiben a szociális támogatásra rászorult személyekről az alapellátás keretében nem lehet gondoskodni, akkor az állapotuknak és helyzetüknek megfelelő szakosított ellátási formákban kell részükre ellátást biztosítani.

A bentlakásos ellátást nyújtó intézmény elsősorban az önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek teljes körű ellátásáról gondoskodik. A 31 férőhelyes Császártöltési Idősok Otthonában azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött személyeknek az ápolása, gondozása történik, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézetben kezelést nem igényel.

A 2004. január 1. napjától működő Idősok Otthonának kihasználtsága maximális. A bentlakásos intézmény az ellátást igénybe vevők teljes körű ellátását, ápolását, gondozását biztosítja. A korszerű intézmény megfelel a jogszabályban meghatározott személyi és tárgyi feltételeknek. Biztosított az ellátottak egészségi állapotának folyamatos ellenőrzése, az egészségügyi tanácsadás, az intézmény keretei között megoldható gyógykezelés.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A település egyik célja az idősebb korosztály bevonása a kulturális, közművelődési programokba, hogy csökkentésük az idősok elszigetelődését, elhagyatottságát. Az önkormányzat lehetőséget biztosít a Nyugdíjasok Klubja számára, hogy beszélgetés, kártyázás céljából összejöveteleket tartsanak a Teleházban. Kulturális, közművelődési hozzáférést jelent a településen a Sváb Tájház, a Sváb Értéktárházban helyet kapó állandó történelmi kiállítás, a Babaház, a Könyvtár, a Sváb Értéktárház és a Képes Ház is. Az Idősok Otthona intézményben szabadidős programok és kirándulások kerülnek megrendezésre és megszervezésre.

A településen emellett számos kulturális esemény, rendezvény kerül megrendezésre, melyen az említett idősebb korosztály is részt vehet. A kulturális programok, események, intézmények biztosítják az idősebb korosztály szabadidő eltöltéséhez való jogának érvényesülését, továbbá segítik a szolgáltatások megközelítésének közlekedési lehetőségét, akadálymentességét, a kedvezményes igénybevitel lehetőségét.

c) idősok informatikai jártassága

A mai modern világban már a fiatalabb korosztályok tagjai is nehezebben tudják követni a dinamikusan fejlődő információs technológiát, az idősok viszont gyakorta teljes mértékben kiszorulnak az informatikai vívmányok, az internet nyújtotta előnyökből.

Legtöbbjük számára a számítógép kezelése, valamint az internet-használat teljesen ismeretlen és nehezen elsajátítható tudást jelent. A helyi könyvtárban ingyenesen használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek állnak valamennyi korosztály, így az idősek rendelkezésére is. Szükséges lehet kifejezetten időseket célzó tanfolyamok indítására, hiszen a digitális kompetenciafejlesztés, a tudatos internethasználat megalapozása, az önálló ismeretszerzés képességének kialakítása, valamint az elektronikus ügyintézési ismeretek elsajátításának elősegítése jelentős mértékben hozzájárulhat az idősek esélyegyenlőségének növekedéséhez.

d) a generációk közötti programok

Szerencsére sok példát látni arra, hogy a fiatalabb generáció tagjai törődéssel viszonyulnak a szépkorú lakossághoz. Az idősoththoni ellátásában résztvevők számára több alkalommal kedveskedtek a helyi óvodába járó gyermekek és az iskola tanulói valamilyen általuk készített műsor, vagy ajándéktárgy átadása formájában. Az óvodások elsősorban májusfaállítás és húsvéti locsolkodás alkalmából örvendeztetik meg az otthonban élőket.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Az időseket célzó programokat a településen leginkább Császártöltés Község Önkormányzata szervezi intézményei, valamint a Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat közreműködésével. Az önkormányzat olyan programok szervezését szorgalmazza, melyek az idősebb korosztály érdeklődését is felkeltik. Az önkormányzat minden évben megrendezi az idősebb korosztály számára az „Idősek Napja” rendezvényt, melyre a 65. életkort betöltött lakosokat várják vendégül. Ezen felül éves rendszerességgel kerül megrendezésre a Falusi Disznóvágás, Májusfaállítás, a Sváb Ételesztivál, a „*Falulapítók Ünnepe*” rendezvénysorozat, a Szüreti Felvonulás, valamint a „Mindenki Karácsonya” rendezvény, továbbá a Sváb Tájház, Sváb Értéktárház, Babaház, Képes Ház, Könyvtár, időszakos kiállítások, kulturális műsorok mind az idősebb korosztály érdeklődését, kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférését is szolgálják.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az idősek elszigetelődése, elmagányosodása	Képzések, kulturális programok szervezése időskorúak részére.
	Idősek Otthona férőhelyeinek bővítése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

„Minden állam humanitárius érettségét jelzi az, ahogyan a fogyatékkal élő állampolgáraival szemben viselkedik.”³⁵ A fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel, csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása érdekében a jogalkotó alkotott törvényt. A Fot. 2. § (1)–(5) bekezdése alapján az állam köteles gondoskodni a fogyatékos személyeket megillető jogok érvényesítéséről, a fogyatékos személyek hátrányait kompenzáló intézményrendszer működtetéséről a nemzetgazdaság mindenkorai lehetőségeivel összhangban. „Az ésszerű alkalmazkodás a fogyatékkal élő személyek igényeihez történő alkalmazkodást jelenti. Magában foglalja különösen meglévő létesítmények átalakítását, és olyan új épületek létrehozását, melyeket fogyatékkal élők is használhatnak, valamint olyan munkahelyi szerkezetátalakítás, részmunkaidős vagy módosított munkarendek, áthelyezés egy üres állásba, berendezések vagy eszközök beszerzését és módosítását, valamint vizsgák, képzési anyagok vagy szakpolitikák megfelelő kiigazítását vagy módosítását, illetve minősített olvasók vagy tolmácsok biztosítását és egyéb hasonló alkalmazkodást a fogyatékkal élők igényeihez. Az AB szerint az „ésszerű alkalmazkodás” az elengedhetetlen és megfelelő módosításokat és változtatásokat jelenti, amelyek nem jelentenek aránytalan és indokolatlan terhet, és adott esetben szükségesek, hogy biztosítsák a fogyatékossgal élő személy alapvető emberi jogainak és szabadságainak a mindenkit megillető, egyenlő mértékű élvezetét és gyakorlását, pl. az egyetemes tervezés által. Az „egyetemes tervezésen” a termékek, a környezet, a programok és szolgáltatások oly módon történő tervezését értjük, hogy azok minden ember számára a lehető legnagyobb mértékben hozzáférhetőek legyenek: adaptálás vagy speciális tervezés szükségessége nélkül. Az egyetemes tervezés nem zárhatja ki a „fogyatékossgal élő személyek csoportjai számára szükséges támogató-segítő eszközök és technológiák indokolt esetben történő használatát.”

A „Semmit róluk nélkülünk” James Charlton 1998-ban megjelent könyvének címe, melyet az MNTFS 2030 így fogalmaz meg: „a közösségi részvétel és támogatás elve az egyenlő jogok alapján: a bizalomra, aktív részvételre, partneri együttműködésre építve a programok tervezésébe, végrehajtásába és ellenőrzésébe be kell vonni a célcsoportok így a roma közösség, a helyi önszerveződések és a közigazgatás képviselőit.” Az alapelv így vonatkozik a fogyatékkal élő szervezetekre személyekre is.³⁶

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életünk során a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A célcsoport részére szervezett ellátásokat, szolgáltatásokat, az egyes intézkedéseket az egyéni szükségletek alapján tervezzük. Alapellátásként amennyiben igénylik a következő szociális alapszolgáltatások biztosítottak helyben:

- szociális étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés.

³⁵ Egészségen alapuló diszkrimináció és ésszerű alkalmazkodás a közszférában JEGYZŐ ÉS KÖZIGAZGATÁS (1589-3383): XXII. évfolyam 3. szám május-június pp 16.-20. (2020).

³⁶ MNTFS 203. p. 23.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	86	108	194
2018	80	98	178
2019	72	83	155
2020	69	81	150
2021	62	78	140
2022	n.a.	n.a.	-

42. számú táblázat

Forrás: TeIR, KSH Tstar

28. számú ábra

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az adattáblából jól látható, hogy több megváltozott munkaképességű nő él a településünkön, mint férfi. Ez igazolja a nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémát, mely szerint a nők társadalomban betöltött szerepük, ennél fogva munkakörülményeik, életmódjuk egyre hasonlóbbá válik a férfiakéhoz, aminek az a velejárója, hogy körükben az egészségkárosító kockázati tényezők közelednek a férfiakéhoz.

Megváltozott munkaképességű személyek ellátási formái:

- Rehabilitációs ellátás,
- Rokkantsági ellátás.

Az önkormányzat nem rendelkezik arra vonatkozóan információval, hogy a településen élő minden megváltozott munkaképességű és egészségkárosodott személy részesül-e valamilyen ellátásban.

A fogyatékkal élők saját lakókörnyezetükben élnek. A településen számukra nincs nappali ellátás, lakóotthon, gondozóház. Azonban, akik mozgásképesek és társaságra vágynak, azok csatlakozhatnak a Teleházban tevékenykedő önszerveződő nyugdíjas közösségekhez, de szükség esetén a házi segítségnyújtás is rendelkezésükre állhat, mint gondozási lehetőség.

Jelenleg az érintettek ellátása, ápolása általában a családban megoldott. A házi segítségnyújtás a rászorultak saját környezetében (lakásán) nyújt segítséget.

Tapasztalataink szerint elhelyezkedésük során számos akadállyal kell megküzdeni. A munkáltató előítélete mellett a közlekedési eszközök használata is nehezíti helyzetüket. A fogyatékos személyek elszigeteltek a társadalomban, így családjaik is jobban elkülönülnek a környezetüktől, ami értelmi fogyatékosok esetén még jelentősebb. Mindezek miatt nehéz pontos képet alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

a) fogyatékkal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

A településen a fogyatékkal élők foglalkoztatási lehetőségeiről felmérés nem készült, helyi adatgyűjtés alapján elmondható, hogy foglalkoztatásukkal kapcsolatos problémáról megkeresés nem érkezett az Önkormányzathoz. Településünkön a fogyatékkal élők többsége mozgásszervi fogyatékos, de élnek köztünk értelmi fogyatékosok és hallássérültek is. A fogyatékoság háttérében több tényező bonyolult kölcsönhatása állhat, ilyenek lehetnek például a testi, pszichológiai, szociális, kulturális vagy örökletes tényezők. A fogyatékkal élők legnagyobb részének megélhetési forrása az alacsony összegű rokkantnyugdíj, járadék vagy segély. Ezen ellátások azonban számukra igen szűkös megélhetést biztosítanak. A tartós egészségügyi problémával, valamint a fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak. Ez a probléma azonban az ország egészére nézve megoldást vár.

Településünkön sajnos nem jellemző az integrált és a védett foglalkoztatás. A fogyatékos munkavállalókkal kapcsolatos probléma oka elsősorban az, hogy a teljesítménykényszer miatt nincs lehetősége a szervezeteknek a fogyatékos személy speciális munkavégzési körülményeit, igényeit figyelembe venni, emiatt sokszor alkalmazásuk is megghiúsul. Gyakran előforduló probléma, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci lehetőségei erősen behatároltak.

Császártöltésen kevés a foglalkoztatási lehetőség a fogyatékkal élők számára, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek. Jelenleg nincs a településen csak fogyatékkal élőket, vagy megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkáltató.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

A fogyatékkal élő emberek foglalkoztatásával a munkáltató mentesül a rehabilitációs hozzájárulás fizetése alól, támogatások vehetők igénybe, pályázatokon való részvételre nyílik lehetősége.

Foglalkoztatásuk révén gazdasági szempontból ők is adófizető állampolgáraivá válnak az országnak, így a társadalmi elfogadás is nő a célcsoport irányába. A saját anyagi helyzetük javulása révén nem függenek csak a részükre az állapotukból adódóan meghatározott szociális ellátásoktól, így javulhat az életminőségük és ezáltal az önbecsülésük.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen. (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.) A foglalkoztatás akkor is megghiúsulhat, ha a fogyatékos személy nem tudja megközelíteni a munkahelyet, például a településen belüli közlekedési akadályok miatt és a támogató szolgálattól sem kap segítséget.

Ilyen információk beszerzése rendkívül nehéz, hiszen az érintettek nem hozzák a hátrányos megkülönböztetést nyilvánosságra, mert ezzel a jövőbeni alkalmaztatási kilátásaik is csökkennek. Nem áll rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy a helyi munkáltatók alkalmaztak-e már, vagy alkalmaznak-e fogyatékkal élő személyt, illetve mennyire vannak felkészülve egy érzékszervi látás-, hallásszervi, - mozgásszervi fogyatékosággal élő személy alkalmazására. A fogyatékosok foglalkoztatásával kapcsolatban hátrányos megkülönböztetésről az önkormányzatnak nincs tudomása.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Településünkön a korábban már részletezett szerint biztosított családsegítést, házi segítségnyújtást és étkeztetést, mint szociális alapszolgáltatásokat, továbbá az ápolást, gondozást nyújtó idősök otthonát a fogyatékkal élők is igénybe vehetik.

A településen működik a Mozgáskorlátozottak Dél Bács-Kiskun Vármegyei Egyesületének Császártöltési csoportja.

A település beruházásai során egyik legfontosabb elem az akadálymentesítés. Az önkormányzat intézményei (Idősök Otthona, Polgármesteri Hivatal), a helyi általános iskola, óvoda, továbbá az Egészségház, Teleház, Könyvtár, Sportcsarnok, Sváb Értéktárház és Közösségek Háza épületei akadálymentesítettek.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők pénzbeli, természetbeni ellátása a jogosultság alapján történik.

A fogyatékkal élő személyek számára igénybe vehető ellátási, támogatási formákról a különböző szintű jogszabályok rendelkeznek (pl. Fot., Szt., Cst.).

A fogyatékkal élő felnőttek legnagyobb részének sokszor egyetlen megélhetési forrása az általában alacsony összegű rokkantsági nyugdíj, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás, illetve plusz juttatásként a feltételek fennállása esetén a fogyatékosági támogatás. A gyermekeket tartós betegségük okán magasabb összegű családi pótlék illeti meg.

2019. január 1-jétől bevezetésre került a „gyermekek otthongondozási díja” (GYOD) nevű ellátás. A tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermeküket otthon ápolók részére folyósított ellátás (GYOD), a gyermek életkorától függetlenül folyósítható, melyre vonatkozó kérelmet a lakcím szerint illetékes

Kormányhivatalhoz kell benyújtani. Összege 2023. évben havi bruttó 232.000,- Ft, több gyermek ápolása esetén bruttó 348.000,- Ft.

A gyermek életkorától függetlenül a GYOD-ra jogosult az a vér szerinti vagy örökbefogadó szülő, aki a súlyos fogyatékoságából eredően önellátásra képtelen vérszerinti vagy örökbefogadott gyermekéről, vagy a tartós betegségéből eredően önellátásra képtelen gyermekéről gondoskodik.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével.

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült emberek túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Egészségügyi és rehabilitációs intézmény a településen nem működik. A szolgáltatást a Kiskunhalasi Kórház-Rendelőintézetben vehetik igénybe a rászorulóknak.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A település beruházásai során egyik legfontosabb elem az akadálymentesítés. Az önkormányzat intézményei (Idősek Otthona, Polgármesteri Hivatal), a helyi általános iskola, az óvoda továbbá az Egészségház, Teleház, Könyvtár, Sváb Értéktárház, Sportcsarnok és Közösségek Háza épületei is akadálymentesítettek. Iskola, óvoda, idősek otthona, Polgármesteri Hivatal valamint az Egészségház esetében elmondható, hogy a fizikai akadálymentesítésen kívül megtörtént az infokommunikációs akadálymentesítés is.

Összességében elmondható, hogy a középületek megközelítése akadálymentes, melyek többnyire pályázat útján kerültek megvalósításra.

Így az akadálymentesítés az intézményekben megoldott, az egészségügyi ellátás, szociális szolgáltatások, a kulturális programok az igénybevevők számára fizikai akadálymentesített helyszínen érhetőek el.

c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A fogyatékos személy számára jogszabályban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékosági csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

Mint ahogyan az előző pontban kifejtésre került a középületek akadálymentesítése fizikailag megoldott (iskolában, óvodában, Egészségházban, Polgármesteri Hivatalban, Idősek Otthonában komplex akadálymentesítés), a közintézményekben főként a mozgásszervi fogyatékosok számára történt meg az akadálymentesítés.

A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak.

A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit.

Településünkön tovább kell lépni a kommunikációs akadálymentesítés megvalósítása terén, valamennyi fogyatékos személlyel rendelkező személy számára biztosítva a tájékozódás lehetőségét:

- ✓ A gyengénlátók, színtévesztők számára érzékelhető nagyságban, formában, színben kell elkészíteni a tájékoztatást szolgáló látványelemeket.
- ✓ A vakok számára hanggal, tapintható, letapogatható, megfogható elemekkel kell kiépíteni az információs elemeket.
- ✓ A hallássérültek számára a hangos információkat szöveggel, képekkel, fénnel kell kiegészíteni.

A fogyatékos személy számára lehetővé kell tenni a művelődési, kulturális, sport- és más közösségi célú létesítmények látogatását. A fogyatékos személy számára - sportolási lehetőségeinek megteremtéséhez - a sportolási célú, szabadidős intézmények használatát hozzáférhetővé kell tenni. Településünkön a kulturális és sportprogramokhoz történő fizikai hozzáférés a mozgáskorlátozottak számára biztosított.

d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Akadálymentesnek csak az az épület tekinthető, amelyben minden szerkezet, berendezési tárgy minden ember számára – beleértve az átmenetileg vagy tartósan fizikai, érzékszervi, értelmi fogyatékos személlyel élő embereket is – önállóan használható. Az épületben lévő munkahelyek önállóan, külső segítség nélkül, korlátlanul és biztonságosan igénybe vehetők, mert az ehhez szükséges megfelelő méretű hely, információ, jelzésrendszer és műszaki háttér adott. Adatok hiányában nem tudható, azonban feltételezhető, hogy több szintéren, többek között a munka világában nem megoldott az akadálymentesítés.

A munkahelyek akadálymentesítettségéről településünkön nem készült felmérés. A helyi információgyűjtés alapján minimális az akadálymentesített munkahelyek száma, mely azzal magyarázható, hogy településünkön a kis létszámú fogyatékkal élők jelentős része nyugdíjas korú vagy kisgyermek.

e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Akadálymentes parkolóhely településünkön kettő parkolóban van kijelölve. A közúti közlekedést kátyúk, egyenetlen járdák, útpadkák jellemzik, nehezítik az EL-GO (elektromos meghajtású 3 kerekű moped) tulajdonosok, kerékpárosok, motorosok, autósok, a település lakosságának közlekedését.

A járdák teljes körű akadálymentesítése nem megoldott a településen.

Különös figyelmet szükséges fordítani arra, hogy a településfejlesztési tervekben és más településfejlesztési dokumentációkban általános alapelvként jelenjen meg – és ezáltal lehetőség szerint minden vonatkozásban érvényesüljön – az egyenlő esélyű hozzáférés szempontrendszere.

f) fogyatékos személlyel élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékos személlyel élő személyek nappali intézménye, stb.)

Településünkön nincs helyi szolgáltatás a fogyatékos személyek számára. Császártöltéstől kb. 30 km távolságra működik Kiskőrösön a Magyarországi Baptista Egyház által fenntartott Nefelejcs-ház Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye, amit településünk lakói is igénybe vehetnek.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az ellátási problémák többsége azonos módon keletkezik: van megfelelő szolgáltatás, de az ellátásra szoruló nem tud róla, őt nem érték el a szolgáltatást nyújtók, vagyis be sem került a rendszerbe. Van megfelelő szolgáltatás, de a szolgáltatás igénybevétele a fogyatékos személy számára nem hozzáférhető pl. az akadálymentesítettség hiánya miatt. Van akadálymentesen elérhető szolgáltatás, de a célcsoport tagja vagy saját elhatározásából vagy gyakori tapasztalat szerint a fogyatékos személy helyett döntő család elhatározásából a szolgáltatást nem veszi igénybe, még akkor sem, ha az a fogyatékos személy életminőségét lényegesen javítaná.

Minden ilyen esetben annak feltárása fontos, hogy a szolgáltatás és a szolgáltatást igénylő milyen okból nem tudott egymással segítő kapcsolatba kerülni.

Adat hiányában nem tudható, hogy a szolgáltatók megfelelően ajánlják-e a szolgáltatásaikat és elérik-e ajánlataikkal a célcsoport tagjait, továbbá, hogy vannak-e olyan esetek a településen, ahol a család a fogyatékos felnőttet méltatlan körülmények között tartja.

Az önkormányzat próbál segíteni, támogat minden olyan civil szervezetet, alapítványt, amelyek hátránykompenzáló szolgáltatásokat nyújtanak, vagy kívánnak bevezetni.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Az Önkormányzat tulajdonában lévő középületek, járdák, zöldterületek, játszóterek felújítása során kiemelt figyelmet fordítunk a hozzáférés akadálymentességének biztosítására.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Bár konkrét adataink e téma kapcsán nincsenek, de tapasztalataink alapján feltételezhetjük, hogy nincs olyan társadalmi probléma, amely településünkön fokozottabban érintené a fogyatékossgal élők csoportját, mint más településeken, vagy ország szinten.

Nem talákoztunk olyan esettel az elmúlt időszakban, amikor egy fogyatékossgal élő személyt bármilyen atrocitás vagy különös nehézség ért volna helyben. Azonban nálunk is minden bizonnyal jelen vannak azok az esetleges problémák, amelyekkel bárhol máshol is szembesülhet egy fogyatékossgal élő személy. Ilyen probléma lehet, hogy a többségi társadalom tagjai sokszor nem tudják, miként közelítsenek egy fogyatékossgal élő személyhez, hogy miként kommunikáljanak, mi a számukra megfelelő segítségnyújtási forma stb. Ezért aztán a többségnek néha egyszerűbb úgy tenni, mintha a fogyatékossgal élők „láthatatlanok” lennének. Ezzel ugyan csak saját bizonytalanságukat próbálják leplezni, mégis a fogyatékossgal érintett másik felet hozzák vele kellemetlen helyzetbe. Nem állítjuk, hogy ez lenne a legjellemzőbb attitűd a többség körében, de az azért valószínűsíthető, hogy sokaknak okoz kisebb-nagyobb nehézséget a fogyatékossgal élőkkel való társas kapcsolat kialakítása.

Ezért mindenképpen szükséges a társadalmi szemléletformálás, az olyan érzékenyítő programok, melyek elsősorban gyermekkorban oldhatják fel eredményesen az esetleges gátlásokat, amelyek a fogyatékossgal élőkkel való kapcsolatok létrejöttét akadályozzák.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közüntézmények akadálymentesítése csak részben megoldott (infokommunikációs akadálymentesítés hiánya az intézmények egy részénél)	Közüntézmények teljes körű infokommunikációs akadálymentesítése pályázati források bevonásával.
Járdák akadálymentesítése csak részben megoldott	Járdák felújításához, akadálymentesítéséhez pályázati források keresése, az akadálymentesítés kialakítása.

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyes belterületi utak állapota felújításra szorul, szükséges a közlekedési feltételek javítása és biztonságosabbá tétele	Belterületi utak felújításához és kerékpárút bővítéséhez pályázati forrás keresése, útfelújítások, kerékpárút építés megvalósítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

A község életében jelentős szerepet vállalnak az alábbi helyi civil szervezetek és csoportosulások:

Szervezet neve	Ellátott közfeladat megnevezése
Császártöltés Fejlesztéséért Közalapítvány	Kultúra, közművelődés, sport, községfejlesztés, közbiztonság
Császártöltési Nyugdíjasház Közalapítvány	Egészségügyi és szociális tevékenység
„Falatkák” Óvodai Alapítvány	Egészséges életmód, kultúra
„Csengőszó” Császártöltési Iskolai Alapítvány	Gyermekevédelem, kultúra
Mozgáskorlátozottak Dél Bács-Kiskun Megyei Egyesületének Császártöltési Csoportja	Mozgáskorlátozottak érdekeinek képviselete
Császártöltési Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Közbiztonság, katasztrófavédelem
Császártöltési Polgárőr Egyesület	Közbiztonság, katasztrófavédelem
Császártöltési Egységes Falusi Sportkör	Egészséges életmód, sport
Császártöltési Horgász Egyesület	Egészséges életmód, sport
Császártöltési Kulturális Egyesület	Kultúra, közművelődés
Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület	Kultúra, közművelődés

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat anyagi lehetőségéhez mérten támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. A településünket jól működő partnerség jellemzi a civil szektorral, az egyházzal és a nemzetiségi önkormányzattal. A nemzetiségi önkormányzattal karöltve támogatja önkormányzatunk a hagyományok őrzését, nagy hangsúlyt fektetve a német nemzetiségi nevelésre, oktatásra és a gyermekek támogatására. Az egyházi szektorral való kapcsolatot is a jó együttműködés jellemzi. Az egyházi és a nemzetiségi önkormányzat aktívan részt vesznek a település életében, rendezvények szervezésében.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

Császártöltés település az alábbi társulásoknak tagja:

- Kiskörösi Többcélú Kistérségi Társulás,
- „Kiskörös és Térsége” Ivóvízminőség-javító Önkormányzati Társulás (2023.12.31-ig),
- Homokhátsági Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A Császártöltési Német Nemzetiségi Önkormányzat évente egy alkalommal nyári tábort szervez, elsősorban a hátrányos helyzetű gyermekek részére, továbbá erkölcsileg és lehetőségeihez mérten anyagilag is támogatja az évente megrendezésre kerülő nemzetiségi témahetet óvodában és iskolában, valamint a Májusfa állítás, a Sváb Ételek Fesztiválja, a Szüreti Felvonulás, Idősek Napja rendezvényeket, továbbá az óvodai Márton napi ünnepséget, valamint a Mindenki Karácsonya rendezvényt.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Civil szervezet neve	Civil szervezet célcsoportokkal kapcsolatos tevékenysége
Császártöltés Fejlődéséért Közalapítvány	Kulturális tevékenység, tehetséges diákok továbbtanulásának anyagi támogatása, gyermek- és ifjúsági célok támogatása, sporttevékenység, községfejlesztési célok támogatása
Császártöltési Nyugdíjasház Közalapítvány	Egészségmegőrzés, betegségmegelőzés, gyógyító-, eü-i rehabilitáció, családsegítés, időskorúak gondozása
„Falatkák” Óvodai Alapítvány	Óvodáskorú gyermekek részére szabadidős és kulturális programok szervezése, támogatása, egészséges életmódra nevelés támogatása
„Csengőszó” Császártöltési Iskolai Alapítvány	Iskoláskorú gyermekek részére kulturális és sportrendezvények támogatása, egészséges életmódra nevelés támogatása, tehetséges tanulók versenyeken való részvételének támogatása, készség- és képességfejlesztési programok támogatása
Mozgáskorlátozottak Dél Bács-Kiskun Megyei Egyesületének Császártöltési Csoportja	Mozgáskorlátozottak érdekének képviselése, programok szervezése, támogatásokhoz való hozzájutás elősegítése
Császártöltési Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Közbiztonság, katasztrófavédelem biztosítása
Császártöltési Polgárőr Egyesület	Közbiztonság, katasztrófavédelem biztosítása
Császártöltési Egységes Falusi Sportkör	Sportolási lehetőség biztosítása
Császártöltési Horgász Egyesület	Sportolási lehetőség biztosítása
Császártöltési Kulturális Egyesület	Kulturális tevékenység
Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület	Kulturális tevékenység

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

Erre vonatkozóan nincs releváns információ. A pályázatok kapcsán bevonhatók a jövedelemtermelő szervezetek, akik főként a foglalkoztatás terén tudnak bekapcsolódni az esélyegyenlőségi feladatok ellátásába.

Az önkormányzat számára fontos a helyi vállalkozások szerepvállalása, a település érdekeit figyelembe vevő intézkedéseik megtétele. Törekednek a jó partneri kapcsolat kialakítására, mely eredményeként közös akaratallal tudnak lépéseket tenni az esélyegyenlőség megteremtéséért.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába**

Az esélyegyenlőségi program előkészítésének folyamatában nagy hangsúly helyeződött a minél szélesebb körű adatgyűjtés megszervezésére. A dokumentum készítéséhez szükséges adatok, információk gyűjtését a jegyző szervezte. E tevékenységbe bekapcsolódtak a Császártöltési Polgármesteri Hivatal munkatársai, az egészségügyi alapszolgáltatásban résztvevők, a szociális szolgáltatást nyújtó családsegítő, az ápolást gondozást nyújtó idősok otthona, valamint a köznevelési intézmények.

Az előkészítésben együttműködő partnerek bevonásának módszere az online, illetve telefonos kapcsolattartásra épült, az egyes esélyegyenlőségi csoportokkal kapcsolatos problémák feltárására koncentrált.

A szakmaközi megbeszélések és online kapcsolattartás során észlelt problémák és javaslatok a Helyi Esélyegyenlőségi Program készítése során beépítésre kerültek.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot**

Az esélyegyenlőségi program öt évre készül. Időarányos megvalósítását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltozását kétfévente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni. Az esélyegyenlőségi program előkészítésébe, áttekintésébe, valamint felülvizsgálatába esélyegyenlőségi mentor vesz részt. Amennyiben a fentiekben leírt megvalósítás, a kétfévenkénti monitoring, az önértékelés során arra derül fény, hogy a vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a település önkormányzata – elemzi az okokat az érintettek és szükség esetén külső szakértő bevonásával, – megállapítja a felelőségeket, – intézkedési tervet készít.

Császártöltés Község Önkormányzatának Esélyegyenlőségi Programja Császártöltés Község Önkormányzatának Polgármesteri Hivatalában ügyfélfogadási időben bármikor a lakosok rendelkezésére áll, valamint az önkormányzat honlapján közzétételre kerül, így a település teljes lakosságának hozzáférése biztosítottá válik a tervezett esélyegyenlőség folyamatok, tevékenységek megismerésére és a megvalósítás folyamatos ellenőrzésére.

A helyi intézmények, az egyházak, a civil szféra képviselői, illetve a lakosság visszajelzéseit az Önkormányzat beépíti a végrehajtással kapcsolatos feladatok ellátásának folyamatába.

HEP Fórum a jogszabálynak megfelelően felülvizsgálatkor és új HEP létrehozásakor összehívásra kerül.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti.**

Császártöltés Község Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Programot a település a helyben szokásos módon közzéteszi az Önkormányzat hirdetőtábláján, továbbá honlapján, a www.csaszartoltes.hu weboldalon is közzétételre kerül. A program megküldésre kerül a TEF esélyegyenlőségi mentor részére, aki publikálja és a TEF honlapon közzéteszi.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A helyzetelemzés megállapításainak összefoglalása

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	A tartós munkanélküliek aránya magas	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése.
	A célcsoport egészségügyi állapota nem kielégítő, rossz lelki és mentális állapot a célcsoportnál, valamint rossz életvezetési módok.	Szűrővizsgálatok, tájékoztatók szervezése, természetbeni ellátásokhoz való hozzájutás segítése.
Gyermekek	Tizenéves korosztály esetében szabadidős elfoglaltság, programok hiánya.	Szabadidős programok szervezése.
	Gyermekek körében egyre nagyobb a "monitorfüggés", hiányoznak a társas kapcsolatok.	Egészségvédelmi felvilágosító előadások, prevenciós programok szervezése.
	Gyermekek nyári felügyeletének megoldatlansága a településen.	Iskolán kívüli nyári programok szervezése, nyári gyermekfelügyelet megvalósítása.
Idősek	Az idősek elszigetelődése, elmagányosodása	Képzések, kulturális programok szervezése időskorúak részére.
		Idősek Otthona férőhelyeinek bővítése.
Nők	A munkahelyek nem preferálják a kisgyermekes női munkaerőt.	Rugalmas munkaidő lehetősége, családbarát munkahelyek létrehozása.
	A nők munkába állását nehezítik az alábbi körülmények: 1. igényeknek nem megfelelő napközbeni ellátás (alternatív napközbeni ellátások hiánya), 2. iskolai szünetekben nem áll rendelkezésre alternatív napközbeni ellátás	1. igényeknek megfelelő napközbeni ellátás a szülők munkaidejének figyelembe vételével 2. alternatív napközbeni ellátás kialakítása (pl. Családi gyermekfelügyelet, Házi gyermekfelügyelet, Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében)

	A kiskorú gyermekek felügyelete sokszor nem megoldott a szünetek ideje alatt, amíg a szülő dolgozik.	1. alternatív napközbeni ellátás kialakítása (pl. Családi gyermekfelügyelet, Házi gyermekfelügyelet, Alternatív napközbeni ellátás a játszótéri program, játszóház, klubfoglalkozás keretében) 2. Éltrevaló-projekt: „élő” előadások, beszélgetések, szakértők részvétele
Fogyatékkal élők	Közüntézmények komplex akadálymentesítése csak részben megoldott (infokommunikációs akadálymentesítés hiánya az intézmények egy részénél)	Közüntézmények teljes körű infokommunikációs akadálymentesítése pályázati források bevonásával.
	Járdák akadálymentesítése csak részben megoldott	Járdák felújításához, akadálymentesítéséhez pályázati források keresése, az akadálymentesítés kialakítása.
<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás</i>	Egyes belterületi utak állapota felújításra szorul, közlekedési feltételek javítása és biztonságosabbá tétele szükséges	Belterületi utak felújításához és kerékpárút bővítéséhez pályázati forrás keresése, útfelújítások, kerékpárút építés megvalósítása

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák nincsenek hátrányosan megkülönböztetve. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők támogatáshoz jussanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek támogatását.

Folyamatosan odafigyelünk az idősek gondozására.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén, a nemen alapuló esélyek előmozdítását.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Közlekedési feltételek javítása, biztonságosabbá tétele	Egyes belterületi utak állapota felújításra, közlekedési feltételek javításra és biztonságosabbá tételre szorulnak.	A megfelelő életvitel kialakításához a közlekedési feltételek biztosítása.	Település költségvetése, gazdasági program		1. Pályázati lehetőségek keresése 2. Pályázat benyújtása 3. Pályázat megvalósítása	Polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Felújított vagy megépített útvonal hossza	Pénzügyi, humán, technikai	Pályázati forrásból fenntartható	
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége												
1	Közfoglalkoztatásban résztvevők számának növelése	Munkanélküliek számát tekintve magas – 35% körül – a tartós munkanélküliek aránya	Rövidtávú cél: a közfoglalkoztatás 10%-kal növekszik Középtávú cél: a közfoglalkoztatás 15%-kal növekszik Hosszútávú cél: a közfoglalkoztatás 20%-kal növekszik	a Gazdasági program 2020-2024. évekre	---	1. Közfoglalkoztatási cél meghatározása 2. Pályázat benyújtása 3. Közfoglalkoztatás megvalósítása	Polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Közfoglalkoztatásban résztvevők száma	Pénzügyi, humán	Pályázati forrásból fenntartható.	---
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Gyermekek napközbeni ellátása a nyári időszakban.	A nyári időszakban nem megoldott a gyermekek felügyelete a településen.	Rövidtávú cél: A gyermek-felügyelet napi 4 órában biztosított legyen Középtávú cél: A gyermekfelügyelet napi 6 órában biztosított legyen Hosszútávú cél: A gyermekfelügyelet napi 8 órában biztosított legyen	A Szociális szolgáltatástervezési koncepció	---	1. Igények felmérése 2. Nyári gyermekfelügyelet/tábor megszervezése 3. Programok, foglalkozások széleskörű biztosítása	Polgármester	2026. 12. 31. (csütörtök)	Programok száma, résztvevő gyermekek száma, elégedett szülők száma	Humán, pénzügyi, technikai	Pályázati forrásból fenntartható	---
2	Szabadidős programok szervezése	Tizenéves korosztály esetében szabadidős elfoglaltság, programok hiánya.	Fiatalok "csellengésének" visszaszorítása, veszélyeztetettség kialakulásának	Szociális szolgáltatástervezési koncepció		Nyári diákmunka, Nyári napközis táborok szervezése, Közösségi klubhelyiség kialakítása fiataloknak lehetőség	Polgármester, iskolaigazgató	2028. 12. 31. (vasárnap)	Programok száma, résztvevő gyermekek száma, elégedett szülők száma	Humán, pénzügyi, technikai	Pénzügyi forrásból fenntartható	

			megelőzése, a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek számára alternatív szabadidő eltöltési lehetőség biztosítása.			szerint felnőtt szakember felügyeletével						
3	Egészségvédelmi felvilágosító előadások, prevenciós programok szervezése	Gyermekek körében egyre nagyobb "monitorfüggés", hiányoznak a társas kapcsolatok.	Egészséges életre nevelés, a szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése	Szociális szolgálatástervezési koncepció	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Felvilágosító előadások, prevenciós programok szervezése intézményi keretek között.	Polgármester, iskolaigazgató, védőnő	2024. 12. 31. (kedd)	Programok száma, résztvevő gyermekek száma	humán	Folyamatos tevékenységgel biztosítható.	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Esélyegyenlőség megteremtése a munka világában	GYED-ről, GYES-ről a munkorőpiacra visszatérő nők elhelyezkedésének nehézsége	A munkanélküli-ség csökkentése Rövidtávú cél: Foglalkoztatók 5%-ánál rugalmas munkaidő bevezetése Középtávú cél: Foglalkoztatók 15%-ánál rugalmas munkaidő bevezetése Hosszútávú cél: Foglalkoztatók 25%-ánál rugalmas munkaidő bevezetése	Szociális szolgálatástervezési koncepció	---	1. Érintett kör létszámának meghatározása 2. Igényfelmérés és egyeztetés a helyi foglalkoztatókkal, érintett körrel 3. megvalósítás, rugalmas munkaidő bevezetése a munkaerő-piacon	Polgármester, helyi foglalkoztatók	2028. 12. 31. (vasárnap)	Rugalmas munkaidőt bevezető helyi foglalkoztatók száma	Humán	Pályázati forrásból biztosítható	---
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Képzések, kulturális programok szervezése időskorúak részére.	Az idősek elszigetelődése, elmagányosodása (az állandó lakosság 22%-a 65 éven felüli, nagy részük egyedül él)	Egyre többen vesznek részt a szervezett programokon Rövidtávú cél: a 65 éven felüliek 5%-a vegyen részt a programokon Középtávú cél: a 65 éven felüliek 10%-a vegyen részt a programokon Hosszútávú cél: a 65 éven felüliek 15%-a vegyen részt a programokon	Szociális szolgálatástervezési koncepció	---	1. Igények felmérése, érintett kör létszámának meghatározása 2. Az érintett kör számára megvalósítható programok, tevékenységek feltérképezése 3. Képzések, programok megvalósítása	Polgármester, művelődésszervező	2028. 12. 31. (vasárnap)	Programok száma, résztvevők száma	Humán	Pályázati forrásból biztosítható	---
2	Idősek Otthona férőhelyeinek bővítése	Az idősek elszigetelődése, elmagányosodása (az állandó lakosság 26,5%-a 65 éven	Pályázat útján megvalósuljon az idősek Otthona férőhelyeinek bővítése.	Szociális szolgálatástervezési koncepció, Költségvetés	---	1. Pályázati lehetőségek keresése 2. Pályázatok beadása 3. Pályázat megvalósítása	Polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	A fejlesztés megvalósítása	Pénzügyi és humán	A pályázatokból tartható fenn.	---

		felüli, nagy részük egyedül élő)	Rövidtávú cél: Tervek elkészíttetése Középtávú cél: Szükséges engedélyek beszerzése Hosszútávú cél: Építkezés megvalósítása									
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Akadálymentes életkörü kialakítása (közintézmények, járdák)	Közintézmények akadálymentesítése csak részben megoldott	Rövidtávú cél: az akadálymentesített járdaszakaszok hossza 20 %-os mértékben növekedjen. Középtávú cél: az akadálymentesített járdaszakaszok hossza 30 %-os mértékben növekedjen Hosszútávú cél: valamennyi közintézmény infokommunikációs akadálymentesítése megvalósuljon, a teljes járdaszakasz 35%-ának fizikai akadálymentesítése megtörténjen	Település költségvetése	---	1. Pályázati lehetőségek keresése 2. Pályázat beadása 3. Pályázat megvalósítása	Polgármester	2028. 12. 31. (vasárnap)	Fejlesztések megvalósítása	Pénzügyi, humán	A pályázatokból fenntartható	---

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Az Önkormányzat az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot támogassák.

Az Önkormányzat azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Az Önkormányzat a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

3.2 A megvalósítás folyamata

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétfévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására. A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térégi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térégi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak:

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,

- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, például évente is elvégezhető - felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. Császártöltés Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Császártöltés Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot megvitatta és a 75/2023.(XII.13.) számú határozatával elfogadta.

III. A módosítással egységes szerkezetbe foglalt Helyi Esélyegyenlőségi Program a 2025. évi felülvizsgálat eredményeként született, melyet Császártöltés Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 87/2025.(XII.10.) számú határozatával fogadott el.

Császártöltés, 2025. december 19.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

